

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave
2010

Zostavila Rozália Cenigová

Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

4. medzinárodná konferencia

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave
2010

<http://www.spgk.sk>

© Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave, 2010

ISBN 978-80-970092-2-9

EAN 9788097009229

Ďakujeme podpredsedovi vlády a ministrovi školstva Slovenskej republiky Jánovi Mikolajovi za prevzatie záštity nad 4. medzinárodnou konferenciou *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*.

Vyslovujeme mu aj úprimnú vd'aku za jeho osobný záujem a podporu rozvoja školských knižníc na Slovensku.

OBSAH

PROGRAM 4. MEDZINÁRODNEJ KONFERENCIE	6
ÚVOD	7
I. ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC NA SLOVENSKU	8
<i>Rozália Cenigová</i> Analýza stavu školských knižníc za rok 2009	9
II. MOŽNOSTI ROZVOJA A UPEVNŔOVANIA ČITATEĽSKÝCH ZRUČNOSTÍ VO VYUČOVACÍCH PREDMETOCH V STREDNÝCH ŠKOLÁCH	25
<i>Katarína Hincová</i> Miesto čítania s porozumením v nových stredoškolských učebniciach a čítankách – možnosti rozvoja a upevňovania čitateľských zručností žiakov	26
III. PREZENTÁCIA KNIŽNIČNÝCH PODUJATÍ NA PODPORU ČÍTANIA ŽIAKOV NA SLOVENSKU A V ČESKEJ REPUBLIKE	31
<i>Jana Nejezchlebová</i> Školní knihovny podporujú čtenářskou gramotnost	32
<i>Radmila Indráková</i> Česko-slovenský projekt Záložka do knihy spojuje školy	37
<i>Gabriela Futová</i> Prezentácia knižničných podujatí na podporu čítania žiakov	41
<i>Silvia Stasselová</i> Súčasnosť a perspektívy mediálne najúspešnejšieho podujatia na podporu čítania na Slovensku	47
IV. PREMENA KLASICKÝCH ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC NA MULTIFUNKČNÉ ŠKOLSKÉ KNIŽNICE	64
<i>Anna Sukubová</i> Školská knižnica a málotriedka	65
<i>Anna Hricová</i> Rozprávková Školská knižnica v Základnej škole Čaklov	70
<i>Zuzana Brutovská</i> Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti u detí s mentálnym postihnutím prostredníctvom detských kníh	76
<i>Edita Mrázová</i> Formovanie detských charakterov prostredníctvom čítania v Školskej knižnici vo Fiľakove	81
V. ZÁVERY 4. MEDZINÁRODNEJ KONFERENCIE	86
Príloha č. 1 Metodické usmernenie č.1/2009 k zlúčeniu školskej a obecnej knižnice, ktorá bude evidovaná ako školská knižnica a umiestnená v priestoroch školy. Vzorový delimitačný protokol o odovzdaní a prevzatí obecnej knižnice v... (miesto sídla)	88

Príloha č. 2	Vyhodnotenie česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy	94
Príloha č. 3	Vyhodnotenie 5. ročníka <i>Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice</i> k Medzinárodnému dňu školských knižníc 26. októbra 2009	113

Program

4. medzinárodnej konferencie

- 09.30 – 10.00** **Prezentácia**
- 10.00 – 10.20** **Otvorenie medzinárodnej konferencie**
- 10.20 – 10.40** **Analýza stavu školských knižníc za rok 2009**
Rozália Cenigová, Slovenská pedagogická knižnica, Bratislava
- 10.40 – 11.00** **Miesto čítania s porozumením v nových stredoškolských učebniciach a čítankách – možnosti rozvoja a upevňovania čitateľských zručností žiakov**
Katarína Hincová, Filozofická fakulta Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave
- 11.00 – 11.20** **Školní knihovny podporují čtenářskou gramotnost**
Jana Nejezchlebová, Moravská zemská knihovna, Brno, ČR
- 11.20 – 11.40** **Česko-slovenský projekt Záložka do knihy spojuje školy**
Radmila Indráková, Národní pedagogická knihovna Komenského, Praha, ČR
- 11.40 – 12.00** **Školská knižnica a málotriedka**
Anna Sukubová, Mníchova Lehota
- 12.00 – 12.30** **Slávnostné ocenenie víťazov „Sút'aže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 26. októbra 2009**
- 12.30 – 13.30** **Obedňajšia prestávka**
- 13.30 – 13.50** **Prezentácia knižničných podujatí na podporu čítania žiakov**
Gabriela Futová, Slovenská národná knižnica, Martin
- 13.50 – 14.10** **Súčasnosť a perspektívy mediálne najúspešnejšieho podujatia na podporu čítania na Slovensku**
Silvia Stasselová, Spolok slovenských knihovníkov
- 14.10 – 14.30** **Rozprávková Školská knižnica v Základnej škole Čaklov**
Anna Hricová, Základná škola, Čaklov
- 14.30 – 14.45** **Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti u detí s mentálnym postihnutím prostredníctvom detských kníh**
Zuzana Brutovská, Špeciálna základná škola, Gelnica
- 14.45 – 15.00** **Formovanie detských charakterov prostredníctvom čítania v Školskej knižnici vo Fiľakove**
Edita Mrázová, Základná škola, Fiľakovo
- 15.00 – 15.15** **Záver medzinárodnej konferencie a diskusia**

ÚVOD

Štvrtý ročník medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* zorganizovala Slovenská pedagogická knižnica pod záštitou podpredsedu vlády a ministra školstva Slovenskej republiky Jána Mikolaja 13. mája 2010 v prednáškovej sále Univerzitetnej knižnice v Bratislave.

Na medzinárodnej konferencii sa zúčastnilo viac ako sto školských knihovníkov z celého Slovenska, ako aj ďalší zástupcovia pedagogickej a knižnickej verejnosti zo Slovenskej republiky i z Českej republiky.

Texty uverejnené v tomto zborníku sú rozdelené do piatich častí.

I. časť prináša podrobnú analýzu stavu školských knižníc v Slovenskej republike za rok 2009. Uzatvára ju správa o činnosti metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice.

II. časť sa venuje možnostiam rozvoja a upevňovania čitateľských zručností žiakov. Poukazuje na zastúpenie úloh na čítanie s porozumením v nových stredoškolských učebniciach a cvičebniciach slovenského jazyka a literatúry. Zároveň upozorňuje aj na dôležitosť prehodnotenia obsahového zamerania vysokoškolského štúdia budúcich učiteľov i na nutnosť poskytnúť učiteľom kvalitnú metodickú prípravu v rámci konceptu ďalšieho vzdelávania učiteľov.

III. časť informuje o celoslovenských a zahraničných projektoch na podporu čítania žiakov základných a stredných škôl v Slovenskej republike i v Českej republike. Obsahuje aj konkrétne inšpirácie na realizáciu podujatí v školských knižniciach alebo vo verejných knižniciach. Podrobný prehľad je doplnený webovými odkazmi.

IV. časť popisuje predovšetkým premenu klasických knižníc na multimedialne školské knižnice v základných školách v Mníchovej Lehote, Čaklove a vo Fiľakove vďaka finančnej podpore Ministerstva školstva Slovenskej republiky v rámci rozvojového projektu *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc a Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc. Prínos súťaže pre rozvoj čitateľskej gramotnosti mentálne postihnutých detí prezentuje na svojich aktivitách Špeciálna základná škola v Gelnici.

Zborník okrem prednášok obsahuje prílohy, ako metodické usmernenie zaoberajúce sa podmienkami zlúčenia školskej a obecnej knižnice a vytvorenia školskej knižnice..., vyhodnotenie česko-slovenského projektu *Záložka do knihy* spojujúce školy a vyhodnotenie 5. ročníka *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 26. októbra 2009.

Rozália Cenigová

I. Analýza stavu školských knižníc na Slovensku

ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC ZA ROK 2009

Rozália Cenigová

Základným východiskovým materiálom pre spracovanie analýzy stavu školských knižníc boli štatistické údaje, ktoré školské knižnice uviedli vo *Výkaze o školskej a akademickej knižnici za rok 2009* [Škol (MŠ SR) 10 – 01] a ktoré spracoval Ústav informácií a prognóz školstva v Bratislave v spolupráci so Školským výpočtovým strediskom v Banskej Bystrici. Doplnujúcim materiálom boli právne knižničné normy, metodické odporúčania, správy metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice, informácie z webového portálu InfoLib, príspevky z printových médií, telefonický prieskum vo vybraných školských knižniciach a vyžiadané informácie z regionálnych knižníc, ktoré poskytovali metodickú pomoc školským knižniciam.

POČET ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Podľa celkového sumáru štatistického zisťovania bolo v sledovanom období zriadených **4 046** školských knižníc v **2 323** základných školách a stredných školách (tabuľka č. 1). V niektorých základných školách naďalej poskytovali knižnično-informačné služby dva typy školských knižníc, a to napríklad žiacka knižnica pre 1. stupeň, žiacka knižnica pre 2. stupeň a učiteľská knižnica. Podobná situácia bola aj v niektorých stredných školách, kde súčasne fungovala žiacka knižnica a učiteľská knižnica. Počet zlúčených školských knižníc predstavoval 28 % z celkového počtu žiackych knižníc a učiteľských knižníc.

Z dôvodu **rovnakého poskytovania knižnično-informačných služieb všetkým členom školskej komunity** bez ohľadu na vek, rasu, pohlavie, náboženské vyznanie, národnosť, jazyk, profesiu, spoločenské postavenie a z dôvodu, že zákon č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1997 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o knižniciach“) **nedefinuje typ učiteľskej knižnice a typ žiackej knižnice**, majú povinnosť základné školy a stredné školy zlúčiť oba typy knižníc pod spoločný názov školská knižnica. Termín zlúčenia je stanovený do 31. augusta 2010.

V porovnaní s rokom 2008 ubudlo **508** školských knižníc v **399** základných školách a stredných školách. Dôvodom tohto úbytku bola uskutočnená náprava v oblasti vykazovania školských knižníc zriadených v zmysle **§ 12 zákona o knižniciach**. Niektoré školy nesprávne vykazovali kabinetné zbierky ako školské knižnice, ba dokonca zopár stredných škôl omylom vykazovalo každú kabinetnú zbierku, napríklad s prírodovedeckými, chemickými, fyzikálnymi alebo zemepisnými pomôckami, za osobitnú učiteľskú knižnicu. V takomto prípade sa stalo, že jedna stredná škola vykázala aj 4 učiteľské knižnice.

Oproti roku 2008 ubudlo **9** školských knižníc, ktoré boli integrované s verejnou knižnicou, a **6** pobočiek verejných knižníc, ktoré boli umiestnené v priestoroch škôl.

Je potrebné zdôrazniť, že väčšia časť základných škôl a stredných škôl nemá evidované svoje školské knižnice v *Zozname knižníc Slovenskej republiky*, ktorý vedie Ministerstvo kultúry SR. Povinnosť oznámiť Ministerstvu kultúry SR zriadenie školskej knižnice vyplýva pritom zriaďovateľom školských knižníc z **§ 12 ods. 2 písm. b) knižničného zákona**. Splnenie, či

nesplnenie tejto povinnosti si mohli zriaďovatelia školských knižníc overiť buď v spomínanom zozname, ktorý je uvedený na webovej stránke Ministerstva kultúry SR, alebo v **Adresári školských knižníc v SR**, ktorý sa nachádza na webovej stránke Slovenskej pedagogickej knižnice, v časti Školské knižnice:

http://www.culture.gov.sk/uploads/f2/df/f2df1b46b084adccfc41996ba052c156/zoznam_kniznic.pdf

http://www.spgk.sk/swift_data/source/docky/Adresar_skolskych_kniznic_2010.xls

Z celkového počtu **3 329** základných škôl a stredných škôl evidovaných v registri škôl a školských zariadení Ministerstva školstva SR v školskom roku 2009/2010 nemalo zriadenú školskú knižnicu až 1 006 škôl. Tieto školy využívali kabinetné zbierky kníh.

Tabuľka č. 1 Počet škôl a školských knižníc

Ukazovateľ		2008	2009
Počet škôl		2 722	2 323
Počet školských knižníc		4 554	4 046
- v tom	žiacke	1 765	1 455
	učiteľské	1 590	1 367
	zlúčené	1 124	1 146
	integrované s verejnou knižnicou	25	34
	pobočka verejnej knižnice v škole	50	44

KNIŽNIČNÝ FOND

K 31. 12. 2009 bolo v školských knižniciach zaevidovaných **7 942 231** knižničných jednotiek (tabuľka č. 2). Po prepočítaní uvedeného počtu knižničných jednotiek s počtom školských knižníc pripadá na 1 školskú knižnicu približne 1 963 knižničných jednotiek. Počet knižničných jednotiek po prepočítaní na 1 registrovaného používateľa bol 24,34 zväzku. Oproti roku 2008 sa tento počet zvýšil o 1,39 zväzku. Počet titulov dochádzajúcich periodík po prepočítaní na jednu školskú knižnicu bol 4,25 titulov. Oproti roku 2008 je to len minimálny nárast, konkrétne o 0,44 titulu. Školské knižnice doplňovali knižničné fondy formou nákupu, darom a bezodplatným prevodom. Ročný prírastok po prepočítaní na jedného registrovaného používateľa bol 0,43 zväzku, čo predstavuje len 7 % z optimálneho ročného prírastku. **Model školskej knižnice** odporúča školským knižniciam, aby každý rok zakúpili 3 zväzky na jedného registrovaného používateľa. Na základe uvedenej skutočnosti by sa knižničné fondy školských knižníc obnovili za 57 rokov.

Je vhodné poznamenať, že ročný prírastok knižničných jednotiek sa zvýšil aj prostredníctvom rozvojového projektu **Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2009**, na ktorý Ministerstvo školstva SR vyčlenilo finančné prostriedky vo výške **265 551 €** a v rámci ktorého **83** školských knižníc časť finančných prostriedkov využilo na oživenie akvizičnej činnosti, najmä na nákup kníh.

Školské knižnice vyradili zo svojich knižničných fondov **195 329** knižničných jednotiek, a to prevažne z dôvodu obsahovej zastaranosti knižničných dokumentov. Počet knižničných jednotiek spracovaných automatizovane tvoril **5,93 %** z celkového počtu evidovaných knižničných jednotiek. Pozitívom je, že oproti roku 2008 bolo spracovaných 147 941 knižničných jednotiek.

Objektívne je potrebné konštatovať, že počet knižničných jednotiek spracovaných automatizovane je stále veľmi nízky. Tento nepriaznivý stav zodpovedá, po prvé, nedostatočnému počítačovému vybaveniu školských knižníc spolu s absenciou knižnično-informačných systémov. Po druhé, častým personálnym zmenám na pozícii školský knihovník v tých školských knižniciach, ktoré už boli finančne podporené z uvedeného rozvojového projektu v rokoch 2006 – 2008. Niektorým riaditeľom základných škôl a stredných škôl sa nepodarilo nájsť adekvátnu náhradu za predchádzajúceho školského knihovníka, ktorý by pokračoval v elektronickom spracovávaní knižničného fondu. Po tretie, a to zriedkavo, niektorí riaditelia uvedených škôl nedocenili potrebu zaškolenia školského knihovníka na prácu s vybraným knižnično-informačným systémom a spomínaný systém jednoducho leží ladom. I napriek uvedeným faktom sa dá sa reálne predpokladať, že počet knižničných jednotiek spracovaných automatizovane sa opäť kvantitatívne zvýši k 31. 12. 2010, a to aj vďaka spomínanému rozvojovému projektu, v rámci ktorého si školské knižnice okrem iného zakúpili aj počítače a knižnično-informačné systémy. Ďalšie školské knižnice začnú v roku 2010 spracovávať knižničné jednotky automatizovaným spôsobom.

Tabuľka č. 2 Knižničný fond

Ukazovateľ		2008	2009
Počet knižničných jednotiek		8 571 063	7 942 231
- v tom	knihy a zviazané periodiká	8 462 649	7 751 792
	audiovizuálne dokumenty	44 161	67 446
	elektronické dokumenty	11 301	10 934
	iné dokumenty	52 952	112 118
Počet titulov dochádzajúcich periodík		17 359	17 213
Ročný prírastok knižničných jednotiek		150 405	138 707
Úbytky knižničných jednotiek		242 782	195 329
Knižničné jednotky spracované automatizovane		323 818	471 759

POČET POUŽÍVATEĽOV

Na základe uvedených kvantitatívnych ukazovateľov v tabuľke č. 3 možno konštatovať, že počet registrovaných používateľov tvoril **48,77 %** z počtu potenciálnych používateľov. Oproti roku 2008 je to nárast o 1,14 %. Percento registrovaných používateľov z radov žiakov bolo len o niečo nižšie, predstavovalo **48,45 %**. Oproti roku 2008 to bol nárast o 1,34 %.

Je potrebné uviesť, že uvedené kvantitatívne ukazovatele zodpovedajú aj neuspokojivým priestorovým podmienkam školských knižníc, ich nedostatočnému technickému a technologickému vybaveniu, takisto nízkemu počtu zakúpených nových knižničných dokumentov, takzvaným knižným novinkám a nízkemu počtu výpožičných hodín.

Napríklad nevyvrátiteľným dôkazom, že priestory školských knižníc pre poskytovanie knižnično-informačných služieb sú skutočne nevyhovujúce, je skutočnosť, že celková plocha 1 školskej knižnice zaberá približne 17 m². (Tento údaj je výsledkom prepočítania celkovej plochy v m² s celkovým počtom školských knižníc.) Pričom podľa odporúčania *Modelu školskej knižnice* má zaberat' plocha pre poskytovanie knižnično-informačných služieb 93 m² pre používateľov školskej knižnice v škole s počtom žiakov do 249; 186 m² v škole s počtom žiakov od 250 do 499; 279 m² v škole s počtom žiakov nad 500.

Takisto aj ďalší údaj, že približne každá 4 školská knižnica má zriadenú študovňu alebo čítareň, vypovedá o stiesnených priestoroch pre poskytovanie knižnično-informačných služieb a pre realizáciu rôznych foriem a metód individuálnej alebo kolektívnej práce s používateľmi.

Neuspokojivé priestorové podmienky potvrdzuje *Správa o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v Slovenskej republike v školskom roku 2008/2009* (<http://www.ssiba.sk/Default.aspx>), ktorú vypracovala Štátna školská inšpekcia. V nej je uvedené, že z 285 základných škôl, ktoré boli predmetom inšpekčného zisťovania, boli optimálne vybudované priestory školských knižníc len v 264 základných školách. Podobná situácia bola aj v stredných školách. Zo 48 gymnázií malo dostatok priestorov na vlastnú knižnicu 45 gymnázií a zo 65 stredných odborných škôl len 53 stredných odborných škôl.

Je všeobecne známe, že mnohí žiaci spolu so svojimi učiteľmi sú registrovanými používateľmi v iných typoch knižníc, napríklad verejných alebo vedeckých.

Tabuľka č. 3 Používatelia

Ukazovateľ	2008	2009
Registrovaní používatelia	373 452	326 328
- z toho žiaci	319 609	278 484
Potenciálni používatelia	784 036	669 035
- z toho žiaci	678 319	574 768

VÝPOŽIČKY

Na základe tabuľkového spracovania kvantitatívnych údajov o počte poskytnutých výpožičiek (tabuľka č. 4) a po prepočítaní celkového počtu výpožičiek na 1 registrovaného používateľa, ktorý bol **3,98** výpožičiek, možno konštatovať, že tento výsledok je celkom pozitívny. Oproti roku 2008 sa zvýšil o 0,23 promile. Po prepočítaní výpožičiek odbornej a krásnej literatúry pre učiteľov s počtom registrovaných používateľov z radov učiteľov a výpožičiek odbornej a krásnej literatúry pre žiakov s počtom registrovaných používateľov z radov žiakov sa zistilo, že sa dosiahli podobné výsledky ako v roku 2008. V roku 2008 pripadalo na 1 učiteľa 6,95 výpožičiek a na 1 žiaka 2,92 výpožičiek; v roku 2009 pripadalo na 1 učiteľa **6,88** výpožičiek a na 1 žiaka **2,93** výpožičiek.

Školské knižnice v rámci medziknižničnej výpožičnej služby poskytli iným knižniciam v rámci Slovenskej republiky **2 266** knižničných jednotiek a z iných knižníc v rámci Slovenskej republiky si vyžiadali **617** knižničných jednotiek.

V roku 2009 školské knižnice po druhýkrát vyplňali nový ukazovateľ, a to počet prevádzkových hodín pre používateľov za 1 týždeň. Týždenne 4 046 školských knižníc poskytovalo **7 957** výpožičných hodín. Po prepočítaní uvedeného počtu výpožičných hodín s počtom školských knižníc sa zistilo, že 1 školská knižnica poskytuje knižnično-informačné služby v priemere len 1 hodinu a 58 minút v týždni, denne cca 24 minút. Oproti roku 2008, kedy počet výpožičných hodín za týždeň prepočítaný na 1 školskú knižnicu predstavoval 1 hodinu a 6 minút, je to len minimálne zlepšenie. V porovnaní s odporúčaním *Modelu školskej knižnice* je to znepokojujúca informácia. Školská knižnica by mala byť podľa tohto odporúčania otvorená počas celého vyučovania najmenej 5 hodín denne a minimálne dvakrát

do týždňa aj v popoludňajších hodinách, a to do 16.00 hod. V integrovaných knižniciach by služby mali byť poskytované minimálne dvakrát do týždňa aj v popoludňajších hodinách, a to do 18.00 hod. Tento nelichotivý výsledok možno sčasti vysvetliť tým, že niektoré školské knižnice, ktoré nemali pevne stanovené výpožičné hodiny a knižnično-informačné služby poskytovali počas vyučovania na základe konkrétnych požiadaviek žiakov a učiteľov, v spomínanom ukazovateli uvádzali 0. Takisto 0 vykazovali tie školské knižnice, ktorých riaditelia základných škôl a stredných škôl nevymenovali konkrétneho pedagogického zamestnanca na pozíciu školského knihovníka v zmysle § 32 ods. 3 zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Je nevyhnutné, aby, po prvé, školské knižnice pre svojich používateľov určili **konkrétne dni** v týždni a striktno stanovili **výpožičné hodiny**. Po druhé, aby riaditelia uvedených škôl vo **vnútornom predpise** po prerokovaní v pedagogickej rade a po prerokovaní so zriaďovateľom určili **školského knihovníka**.

Je potrebné uviesť, že veľa školských knižníc poskytovalo knižnično-informačné služby aj nad rámec odporúčania **Modelu školskej knižnice**. Napríklad namiesto odporúčaných 25 výpožičných hodín boli školské knižnice otvorené pre svojich používateľov od 32 hodín do 40 hodín týždenne.

Tabuľka č. 4 Výpožičky

Ukazovateľ		2008	2009
Výpožičky		1 399 090	1 298 598
- z toho literatúra	pre učiteľov	odborná	279 034
		krásna	95 467
	pre žiakov	odborná	187 296
		krásna	744 484
Medziknižničná výpožičná služba iným knižniciam		2 312	2 266
Medziknižničná výpožičná služba z iných knižníc		565	617
Počet študovní a čítární		1 048	1 049
Celková plocha knižnice v m ²		71 780	67 918
- z toho priestory pre používateľov v m ²		47 462	48 685
Počet prevádzkových hodín pre používateľov za týždeň		7 443	7 957

PODUJATIA PRE POUŽÍVATEĽOV

Školské knižnice popri poskytovaní knižnično-informačných služieb realizovali aj vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia pre svojich používateľov, pripravili odborné kurzy, semináre a podobne (tabuľka č. 5). Po prepočítaní počtu vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí s počtom školských knižníc vyšlo, že každá školská knižnica zorganizovala približne **5** podujatí. Oproti roku 2008 je to nárast o 2 podujatia.

Zvýšený počet podujatí v školských knižniciach v základných školách a stredných školách opäť potvrdzuje už spomínaná správa Štátnej školskej inšpekcie. V časti *1.2.8 Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti* uvádza: „Priestory školských knižníc využívali [základné] školy vo vyučovacom čase najmä v predmete slovenský jazyk a literatúra... V čase mimo vyučovania v školských knižniciach... pracovali literárno-dramatické krúžky a učitelia organizovali na

podporu a rozvoj ČG [čitateľskej gramotnosti] besedy o knihách, literárne súťaže a kvízy, besedy so spisovateľmi.“ Podobné pozitívne zistenia deklarujú aj inšpektori, ktorí vykonávali inšpekciu na stredných školách. Takisto potvrdzujú, že učitelia využívali školské knižnice na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti. V časti 1.3.7 *Stav rozvíjania čitateľskej gramotnosti* je uvedené, že stredné školy okrem organizovania besied a informačno-zábavných podujatí „... realizovali prednášky o organizácii a práci v knižnici, uskutočňovali tvorivé dielne na prezentáciu vlastnej tvorby žiakov...“.

Príklady vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí v sledovanom období:

- 16 školských knižníc z celkového počtu 63 zapojených knižníc sa zúčastnilo 20. 2. 2009 celoslovenského projektu *Hľadá sa Dobšinský*, ktorý bol vyhlásený pri príležitosti *Dňa Pudovej rozprávky*. Jeho cieľom bolo osloviť čitateľov aj nečitateľov, aby prehľadali svoje domáce knižnice, našli akúkoľvek knihu od Pavla Dobšinského a priniesli ju v spomínaný deň ukázať do svojej knižnice. Autorom projektu bola Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave.
- Veľa školských knižníc sa zapojilo do 2. ročníka detského čitateľského maratónu *Čítajme si... 2009*. Žiaci 26. 3. 2009 od 9.00 hodiny ráno do 15.00 hodiny popoludní čítali slovenské rozprávky. Podujatie zorganizovala Linka detskej istoty pri SV UNICEF v spolupráci so Slovenskou asociáciou knižníc a ďalšími partnermi.
- 40 školských knižníc z celkového počtu 120 prihlásených knižníc sa zúčastnilo 3. 4. 2009 medzinárodného podujatia *Noc s Andersenom 2009*. Uvedené školské knižnice prijali pozvanie Spolku slovenských knihovníkov a využili možnosť zaujať svojich žiakov kreativitou, hravosťou a interaktivitou.

Mnohí školskí knihovníci s cieľom prehľbovať literárne poznanie, vlastnú tvorivosť, kultúrnosť jazyka a pestovať vzťah k slovu ako kultúrnej a umeleckej hodnote takisto pomáhali svojim používateľom pri výbere vhodných textov do rôznych literárnych a literárno-výtvarných súťaží. Napríklad *Šaliansky Matko*, *Hviezdoslavov Kubín*, *Janko Hraško ešte žije...*, *Rázusovie Vrbica*, *Škultétyho rečňovačky*, *Jašíkove Kysuce*, *Detská rozprávková Žilina*.

I napriek tomu, že jadro spolupráce verejných knižníc so školskými knižnicami spočívalo hlavne v poskytovaní odbornej pomoci pri výkone knižničných činností, mnoho verejných knižníc prepožičiavalo svoje priestory buď na realizáciu podujatí, ktoré organizovali samotní školskí knihovníci alebo učitelia základných škôl a stredných škôl, alebo zapožičiavali informačné zdroje školským knižniciam pre dané podujatie. Veľmi rozšírená bola spolupráca pri príprave a realizácii spoločných vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí alebo pri zabezpečovaní účastníkov podujatí z radov žiakov základných škôl a stredných škôl.

Ako **vzor** takejto vynikajúcej **spolupráce** so školskými knihovníkmi a ostatnými učiteľmi základných a stredných škôl je potrebné spomenúť činnosť **Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave**. Vďaka svojim pobočkám na 3 základných školách a výnimočnej ponuke knižnično-informačných služieb (napríklad bezplatné členstvo v knižnici pre žiakov do 15 rokov) sa môže knižnica pochváliť aj tým, že v roku 2009 dosiahla **82,2 % zaregistrovaných žiakov** z celkového počtu školopovinných žiakov v meste Trnava. Z veľkého množstva akcií na podporu čítania je vhodné pripomenúť okrem už spomínanej celoslovenskej akcie *Hľadá sa Dobšinský* aj zorganizovanie súťaže *Deviatková Marienka*, ktorú zorganizovali s učiteľmi základných škôl. Súťaž vyhlásili pri príležitosti 90. výročia narodenia a 5. výročia úmrtia Márie Ďuričkovej.

Z celého množstva akcií, ktoré regionálne knižnice zorganizovali na podporu čítania žiakov základných škôl a stredných škôl, ako výnimočné podujatia možno uviesť tieto:

▪ **Kysucká knižnica v Čadci**

V dňoch 31. 3. – 2. 4. 2009 sa v knižnici, základných školách, stredných školách a kultúrnych inštitúciách v kysuckom regióne uskutočnili autorské besedy so slovenskými spisovateľmi a odborné semináre s ilustrátormi, redaktormi pod spoločným názvom *Dni detskej knihy na Kysuciach*. Súčasťou podujatia, ktorého sa zúčastnilo 1 330 účastníkov, boli vernisáže výstav najkrajších kníh a ocenených diel Grand Prix.

V dňoch 30. 11. – 4. 12. 2009 knižnica zorganizovala 41. ročník celoslovenského literárneho podujatia a literárnej súťaže mladých prozaikov *Jašíkove Kysuce*. Semináre, autorské besedy, prednášky a audiovizuálne prezentácie prebiehali v priestoroch knižnice, v základných školách a stredných školách regiónu Kysúc.

▪ **Knižnica Józsefa Szinyeiho v Komárne**

V dňoch 6. 7. – 10. 7. 2009 knižnica s finančnou podporou z grantu Ministerstva kultúry SR zorganizovala *Letný čitateľský tábor* pre 23 žiakov komárňanských základných škôl. Súčasťou tohto podujatia boli napríklad besedy s významnými osobnosťami nitrianskeho regiónu a literárne súťaže.

▪ **Verejná knižnica Jana Bocatia v Košiciach**

Knižnica s podporou Slovenskej asociácie knižníc zorganizovala odborný seminár *Mládež a čítanie* pre učiteľov zo stredných škôl a knihovníkov. Cieľom tohto seminára bolo: „... otvoriť dialóg pedagógov a knihovníkov o tom, akými podpornými aktivitami by sa mohli knižnice zapojiť do vyučovacieho procesu [na hodinách] literatúry, a tak zvýšiť záujem mladých ľudí o čítanie.“

V mesiaci júl zorganizovali *Denný čitateľský tábor* pre 38 žiakov z 1. stupňa základných škôl.

▪ **Liptovská knižnica Gašpara Fejérpataky – Belopotockého v Liptovskom Mikuláši**

Knižnica vo svojich priestoroch zorganizovala *Recitačné preteky* pre žiakov – víťazov triednych kôl zo Špeciálnej základnej školy v Liptovskom Mikuláši.

Knižnica s finančnou podporou z grantu Ministerstva kultúry SR zorganizovala podujatie *Učíme sa hrou*, ktorého cieľom bolo prehĺbiť a zlepšiť výchovu a vzdelávanie detí zo znevýhodnených skupín obyvateľstva zaradených do špeciálnej základnej školy formou zážitkového vzdelávania. Žiaci sa zúčastňovali tvorivých dielní (napríklad na tému *Podťe s nami na líku* vyrábali rybky, papagáje, motýle) a absolvovali cyklus prednášok o veľkonočných a vianočných zvykoch a tradíciách zaužívaných v regióne Liptov. Prínosom tohto projektu bolo, že knižnica ako kultúrno-výchovná a vzdelávacia inštitúcia sprístupnila svoje priestory etnickej minorite Rómov a ukázala im, že svoj voľný čas môžu tráviť aj zmysluplným spôsobom.

▪ **Krajská knižnica Karola Kmet'ku v Nitre**

Knižnica pre žiakov 1. ročníka nitrianskych základných škôl zorganizovala podujatie *Ja som prvák, ty si prvák*. Poslaním tohto podujatia bolo slávnostné privítanie žiakov do radov čitateľov – používateľov knižnice a odovzdanie čitateľských preukazov, ktoré im boli bezplatne vystavené na celý školský rok 2009/2010.

Pre žiakov stredných škôl knižnica zorganizovala veľké množstvo *hodín informačnej výchovy spojených s hovorenou bibliografiou* pri príležitosti výročia žijúcich i nežijúcich osobností zo slovenskej i svetovej literatúry, hudby a umenia.

▪ **Knižnica Antona Bernoláka v Nových Zámkoch**

Knižnica sa v spolupráci so všetkými školskými knižnicami v novozámockých základných školách a stredných školách zapojila do najpočetnejšieho detského čitateľského maratónu *Čítajme si... 2009*, ktorý sa konal 26. 3. 2009.

Knižnica pripravila odborný seminár pre školských knihovníkov na tému *Cesty a motivácie rozvoja čítania u mladších žiakov základných škôl*.

▪ **Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne**

V školskom roku 2008/2009 realizovala a v prítomnosti spisovateľa Rudolfa Dobiáša slávnostne vyhodnotila 45. ročník medzitriednej a medziškolskej súťaže žiakov základných škôl v čítaní *Čítajme všetci, čítanie je super*, do ktorej sa zapojilo 902 žiakov.

Knižnica svoje priestory počas školského roka sprístupnila žiakom základných škôl pre *klubovú činnosť* (napríklad *Klub D – dievčatá*, *Klub 8 – Osmijanko*, *Knižničný klub*) a počas prázdnin organizovala *superkluby*.

▪ **Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho vo Veľkom Krtíši**

Knižnica sprístupnila svoje priestory pre realizáciu *23 netradičných vyučovacích hodín* literárnej výchovy, prírodovedy, dejepisu, občianskej náuky, etickej a regionálnej výchovy s možnosťou využitia dostupných informačných zdrojov knižnice. Vzdelávacích akcií sa zúčastnilo 457 žiakov z veľkokrtíšskych základných škôl.

Knižnica pripravila vedomostný kvíz *Slovensko – vlast' moja* pre najlepších žiakov 4. ročníka všetkých základných škôl v meste.

▪ **Krajská knižnica v Žiline**

Knižnica v spolupráci s Mestskou knižnicou vo Frýdku – Místku a Ksiaznice Beskidzkej v Bialsko – Bialej zorganizovala 10. ročník medzinárodnej literárnej súťaže *Tvoríme vlastnú knihu* pre žiakov základných škôl a stredných škôl.

Knižnica s finančnou podporou z grantu Ministerstva kultúry SR pripravila podujatie *Vianoce s detskou knihou* pre žiakov žilinských základných škôl a stredných škôl. Súčasťou podujatia boli besedy so spisovateľmi.

▪ **Mestská knižnica v Bratislave**

Počas jarných prázdnin knižnica zrealizovala *výtvarný workshop*, ktorý bol zameraný na literárne témy a určený žiakom bratislavských základných škôl.

V dňoch 29. 10. – 30. 10. 2009 knižnica zorganizovala podujatie *Jesenné prázdniny v knižnici* vo forme denného tábora opäť pre žiakov základných škôl.

▪ **Malokarpatská knižnica v Pezinku**

Knižnica realizovala *hodiny informačnej výchovy*, ktoré spojila so slávnostným zápisom žiakov 1. a 3. ročníka pezinských základných škôl za čitateľov – používateľov knižnice.

Knižnica v spolupráci so školskými klubmi detí z jednotlivých základných škôl vo svojich priestoroch organizovala *Popoludnia s rozprávkou*. Súčasťou týchto akcií bola nielen výmena kníh, literárne súťaže, hlasné čítanie, ale aj medailóniky pri príležitosti výročia významného spisovateľa.

Pozitívom je, že školské knižnice na svoje vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia pozývali nielen členov školskej komunity, ale aj širokú verejnosť. Na spropagovanie svojej činnosti využívali v čoraz väčšej miere aj webové stránky škôl a obcí, obecný rozhlas, regionálne printové médiá i elektronické médiá. Viaceré školské knižnice o svojich aktivitách publikovali aj v Učiteľských novinách.

Ako príklad o informovaní školských knižníc o svojich podujatiach na webových stránkach svojich škôl možno uviesť webovú stránku školy – **Gymnázium, Hlinská, Žilina** (<http://www.gymza.sk>) – na ktorej sa nachádza samostatná časť *Školská knižnica*. V tejto časti sú uverejnené základné dokumenty školskej knižnice a informácie o jej podujatiach, ktoré sú doplnené vkusnou fotogalériou.

Pretrvávajúcim negatívom naďalej zostáva nízky počet akcií informačnej výchovy. Pri ich prepočítaní s počtom školských knižníc vychádza 1,10 akcie na 1 školskú knižnicu. Oproti roku 2008 je to nepatrný nárast o 0,01 akcie na 1 školskú knižnicu. Na základe výroku: „Sporadický zadávali žiakom úlohy vyžadujúce získavanie dát a informácií z iných dostupných textových zdrojov a rozvíjajúce funkčnú gramotnosť.“ zo spomínanej správy Štátnej školskej inšpekcie sa dá oprávnenne predpokladať, že v skutočnosti mnohé školské knižnice v spolupráci s učiteľmi mnohonásobne viac organizovali akcie zamerané na prácu s informáciami, opomínali ich len systematicky evidovať a započítavať ich do koncoročného výkazu.

Tabuľka č. 5 Podujatie pre používateľov

Ukazovateľ	2008	2009
Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia pre používateľov	12 455	12 464
- z toho akcie informačnej výchovy	4 948	4 441
Odborné kurzy, porady, semináre	999	950
Edičná činnosť	120	94

INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Proces elektronizácie a internetizácie školských knižníc je znázornený v tabuľke č. 6. Oproti roku 2008 opäť **zaznamenali všetky sledované ukazovatele nárast**. Počet serverov v školských knižniciach sa zvýšil o **57**, počet počítačov sa zvýšil o **324** a počet pripojení na internet o **341**. Takisto sa zvýšil počet prístupných počítačov pre používateľov školských knižníc o **347** a počet pripojení na internet o **304**.

Na jednej strane možno povedať, že proces elektronizácie a internetizácie školských knižníc plynule napreduje, na druhej strane je potrebné konštatovať, že reálny stav elektronizácie a internetizácie naďalej nedosahuje optimálny stav. Dôkazom sú nasledujúce údaje, ktoré boli získané po prepočítaní počtu školských knižníc s počtom počítačov, s počtom pripojení na internet a na intranet školy. Zistenie, že **na 1 počítač pripadá 2,3 školských knižníc** nie je vôbec pozitívne. (Pre porovnanie: v roku 2005 na 1 počítač pripadalo 7,95 školských knižníc; v roku 2006 na 1 počítač pripadalo 5,98 školských knižníc; v roku 2007 na 1 počítač pripadalo 4,54 školských knižníc; v roku 2008 na 1 počítač pripadalo 3,2 školských knižníc.) Uvedené zistenie je v protiklade s odporúčaním *Modelu školskej knižnice*, ktorý navrhuje, aby každá školská knižnica mala 1 počítač pre školského knihovníka a 5 počítačov pre používateľov školskej knižnice v škole s počtom žiakov do 499 žiakov a až 15 počítačov pre používateľov školskej knižnice v škole nad 500 žiakov.

Výsledkom nízkeho stupňa elektronizácie školských knižníc je aj ich nízky stupeň internetizácie. **Na 1 počítač s pripojením na internet školy pripadá 3,78 školských knižníc** (pre porovnanie: v roku 2005 na 1 počítač s pripojením na internet školy pripadalo 12,78 školských knižníc; v roku 2006 na 1 počítač s pripojením na internet školy pripadalo 7,80 školských knižníc; v roku 2007 na 1 počítač s pripojením na internet školy pripadalo 8,12 školských knižníc; v roku 2009 na 1 počítač s pripojením na internet školy pripadalo 3,69.) Školské knižnice väčšinou využívali akademickú sieť SANET, na ktorú boli pripojené základné školy a stredné školy v rámci projektu Infovek. Na 1 počítač s pripojením na intranet

školy pripadlo 13,22 školských knižníc. V porovnaní s rokom 2005, kedy na 1 počítač s pripojením na intranet školy pripadlo 56,52 školských knižníc, je to viditeľný nárast.

Je potrebné opäť zdôrazniť, že plynulé napredovanie elektronizácie a internetizácie školských knižníc sa uskutočnilo vďaka spomínanému rozvojovému projektu **Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2009**. Základnou súčasťou realizácie rozvojového projektu bolo najmä zakúpenie komplexnej počítačovej zostavy pre školského knihovníka a pre používateľov školskej knižnice, knižničného systému s online katalógom, čítačky čiarového kódu, tlačiarne a zabezpečenie pripojenia školskej knižnice na internet školy. Cieľom tohto rozvojového projektu bolo okrem rozšírenia a skvalitnenia knižnično-informačných služieb aj zlepšiť prístup ku knižničným fondom prostredníctvom online katalógov, umožniť používateľom školských knižníc využívanie plných textov prostredníctvom počítačových sietí, zredukovať rutinnú prácu školských knihovníkov a získať časový priestor na ich interakciu s používateľmi, na aktivity rozvíjajúce čitateľskú a informačnú gramotnosť.

V roku 2009 malo **393** školských knižníc zakúpený knižnično-informačný systém z finančných prostriedkov Ministerstva školstva SR. Boli to nasledujúce knižnično-informačné systémy: Clavius (251 školských knižníc), Knižničný systém pre malé a stredné knižnice (85 školských knižníc), Profilib (51 školských knižníc), Dawinci (4 školské knižnice) a Advanced Rapid Library (2 školské knižnice). Online katalóg umiestnený na internete malo v sledovanom období **105** školských knižníc. Oproti roku 2008 je to nárast o 27 online katalógov.

Mnohé školské knižnice uverejňovali na webových stránkach svojich základných škôl alebo stredných škôl stručné informácie o svojom poslaní, zložení knižničného fondu, ponuke knižničných a informačných služieb, sprístupnení používateľom (výpožičné hodiny). Tie školské knižnice, ktoré nevlastnili knižnično-informačný systém, často zverejňovali na webových stránkach len jednoduché zoznamy kníh (autor knihy, názov knihy).

Tabuľka č. 6 Informačné technológie

Ukazovateľ		2008	2009
Počet serverov v školských knižniciach		205	262
Počet počítačových staníc v školských knižniciach		1 448	1 772
- z toho	s pripojením na internet	1 234	1 575
	prístupných používateľom	874	1 221
	prístupných používateľom s pripojením na internet	765	1 069
	s pripojením na intranet	264	306
	online katalóg školskej knižnice na internete	78	105

PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

V tabuľke č. 7 je uvedený počet zamestnancov – školských knihovníkov a ich stupeň vzdelania. Z celkového počtu zamestnancov školských knižníc až 89,52 % školských knihovníkov bolo bez odborného vzdelania. Funkciu školského knihovníka vykonávali prevažne učitelia slovenského jazyka a literatúry ako mimoškolskú aktivitu. Z telefonických rozhovorov so školskými knihovníkmi vyplynulo, že viacerí túto funkciu vykonávali radi, mnohí ako povinnosť a podaktorí ako nutné zlo. Skoro všetci sa zhodli, že slabo platená, či

dokonca bezplatná práca v školskej knižnici a absencia odbornej prípravy na vykonávanie špecializovanej činnosti negatívne vplývala na vykonávanie jednotlivých knižničných činností. Len **46** školských knihovníkov z celkového počtu 1 860 zamestnancov absolvovalo odborné knihovnícke vzdelanie.

Ďalšiemu vzdelávaniu školských knihovníkov sa venovalo Metodicko-pedagogické centrum Bratislava. V regionálnom pracovisku Banská Bystrica si v rámci cyklického vzdelávania (projekt *Práca v školskej knižnici*) zvýšilo stupeň odborného knihovníckeho vzdelania 28 školských knihovníkov. V regionálnom pracovisku Prešov si v rámci priebežného vzdelávania (projekt *Školský knihovník*) zvýšilo stupeň odborného knihovníckeho vzdelania 19 školských knihovníkov.

V rámci vzdelávacej aktivity *Kľúčové kompetencie učiteľa slovenského jazyka – modul Kurz pre školských knihovníkov*, ktorý organizovala Katedra slovenského jazyka Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, sa vzdelávalo aj 8 učiteliek z Nitrianskeho kraja.

Školskí knihovníci využívali vo veľkej miere odborné poradenstvo metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice. Medzi ich najčastejšie otázky patrili: zriadenie alebo zrušenie školskej knižnice, povinná evidencia v Zozname knižníc Slovenskej republiky, vypracovanie vnútorných legislatívnych dokumentov (štatút školskej knižnice, knižničný a výpožičný poriadok), elektronizácia školskej knižnice a vedenie základnej odbornej evidencie. Takisto využívali poradenské služby regionálnych knižníc pri výkone knižničných činností, napríklad pri revízii knižničného fondu, vyradovaní knižničných jednotiek a vedení prírastkového zoznamu.

Tabuľka č. 7 Personálne zabezpečenie školských knižníc

Ukazovateľ		2008	2009
Počet zamestnancov (fyzické osoby)		2 152	1 860
- v tom	bez odborného vzdelania	1 972	1 665
	so základným knihovníckym vzdelaním	139	149
	s odborným knihovníckym vzdelaním (VŠ, SOŠ)	41	46
Počet zamestnancov (prepočítaný na plný úväzok)		113,1	305,0

FINANCOVANIE ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Financovanie školských knižníc zabezpečovali ich zriaďovatelia v súlade s § 12. ods. 2 písm. d) zákona o knižniciach a s ustanovením § 2 zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov. Celkový objem finančných prostriedkov na činnosť školských knižníc oproti roku 2008 vzrástol cca o 1 milión EUR (tabuľka č. 8).

Po prvýkrát od vykonávania analýzy stavu školských knižníc zaznamenali všetky sledované ukazovatele **nárast finančných prostriedkov**. Dôkazom sú finančné náklady po prepočítaní na činnosť 1 školskej knižnice, mzdové náklady na 1 školského knihovníka, finančné náklady na nákup knižničného fondu do 1 školskej knižnice, na 1 knižničný dokument, na 1 potenciálneho používateľa a na 1 registrovaného používateľa. Napríklad finančné náklady na

činnosť 1 školskej knižnice činili **533,20** (oproti roku 2008 to bolo zvýšenie o 308,69 €). Mzdové náklady na 1 školského knihovníka boli **177,88 €** (oproti roku 2008 je to zvýšenie o 117,48 €). Finančné náklady na nákup knižničného fondu do 1 školskej knižnice predstavovali **412,88 €** (oproti roku 2008 je to zvýšenie o 267,09 €). Dokonca sa objavila **zhoda medzi odporúčaným objemom** finančných prostriedkov podľa *Modelu školskej knižnice* na nákup knižničného fondu a **reálnym objemom** finančných prostriedkov. Tento metodický materiál odporúča základným školám a stredným školám ročne vyčleniť zo svojich rozpočtov na žiaka školy 1,70 € až 3,30 €. V roku 2009 včlenili na žiaka školy v priemere **2,90 €**

Zároveň výsledky potvrdili, že pretrvávajúcim nedostatkom je nízke ročné mzdové ohodnotenie školských knihovníkov. Táto skutočnosť vyjadruje veľké nedocenenie jeho dôležitej úlohy vo výchovno-vzdelávacej činnosti zo strany riaditeľa školy či zriaďovateľa školy.

Tabuľka č. 8 Financovanie školských knižníc

Ukazovateľ		2008	2009
Finančné náklady na činnosť školských knižníc (v €)		1 022 404,50	2 157 284
- z toho	mzdové náklady	275 080,69	330 857
	nákup knižničného fondu	663 878,21	1 670 501
- z toho	na 1 školskú knižnicu	145,78	412,88
	na 1 knižničný dokument	4,41	12,04
	na 1 potenciálneho používateľa	0,85	2,50
	na 1 registrovaného používateľa	1,78	5,11

ČINNOSŤ SLOVENSKEJ PEDAGOGICKEJ KNIŽNICE AKO METODICKEHO CENTRA ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Slovenská pedagogická knižnica je poverená metodickým riadením školských knižníc v oblasti **tvorby metodických materiálov a odborného poradenstva**. Svoje strategické poslanie v roku 2009 plnila viacerými spôsobmi a formami.

- **Odborné konzultácie** pre školských knihovníkov pri riešení odborných problémov
Odborná poradenská a konzultačná služba bola poskytovaná vo forme elektronickej pošty (1 199 konzultácií), telefonicky (279 konzultácií) a osobne (18 konzultácií, a to metodické návštevy v školských knižniciach alebo osobné návštevy školských knihovníkov v Slovenskej pedagogickej knižnici).
- Priebežná **aktualizácia informácií a dokumentov** v časti Školské knižnice v rámci webovej stránky Slovenskej pedagogickej knižnice
Webové rozhranie časti Školské knižnice zhromažďuje aktuálne informácie a dokumenty, ktoré sú nevyhnutné pre činnosť školských knižníc a ktoré uľahčujú prácu školským knihovníkom. Jeho zmenená štruktúra umožňuje rýchlejšiu a jednoduchšiu orientáciu a prístup k informáciám a dokumentom (<http://www.spgk.sk/?aktuality>).

- Vypracovanie **metodických materiálov** pre činnosť školských knižníc:
 - **Metodické usmernenie k zlúčeniu školskej a obecnej knižnice, ktorá bude evidovaná ako školská knižnica a umiestnená v priestoroch školy**
*Metodický materiál vymenúva podmienky zlúčenia školskej a obecnej knižnice a vytvorenia školskej knižnice, povinnosti obce a povinnosti školy ako zriaďovateľa zlúčenej školskej knižnice. Prílohou tohto materiálu je **Vzorový delimitačný protokol o odovzdaní a prevzatí obecnej knižnice v... (miesto sídla)**. Protokol predpisuje základné identifikačné údaje o právnickej osobe, ktorá odovzdáva obecnú knižnicu a právnickej osobe, ktorá preberá obecnú knižnicu s príslušným majetkom. Ďalej stanovuje požadované informácie o základných dokumentoch obecnej knižnice, stave knižničného fondu po mimoriadnej revízii knižničného fondu, knižničných evidenciách obecnej knižnice, iných materiáloch obecnej knižnice, pokladničnej hotovosti, technickom zariadení a informačných technológiách.*
 - **Adresár regionálnych knižníc poskytujúcich odborné poradenstvo pre školské knižnice**
Adresár obsahuje údaje o 17 regionálnych knižniciach z celého územia Slovenska. Samotné údaje sú rozdelené do nasledujúcich častí: názov regiónu, názov a adresa knižnice, webová stránka knižnice, meno kontaktnej osoby, telefónne číslo a elektronická adresa.
 - **Propagačný leták – webová štruktúra časti Školské knižnice v rámci webovej stránky Slovenskej pedagogickej knižnice – aktualizovaný**
Propagačný leták obsahuje mapu webovej stránky – časti Školské knižnice, a to rozdelenie od najdôležitejších kategórií (Aktuality, Zriadenie školskej knižnice, Príručka pre školského knihovníka, Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc, Medzinárodná konferencia Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl, Súťaž o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice, Adresár školských knižníc v SR, Kontakty) cez podkategórie (napríklad kategória Zriadenie školskej knižnice sa člení na podkategórie Legislatíva, Koncepcia vybavenia školských knižníc, Metodické materiály, Medzinárodné odporúčania, Informačná výchova, Automatizované knižnično-informačné systémy) až po konkrétne dokumenty.
 - **Automatizované knižnično-informačné systémy – aktualizovaný**
Metodický materiál obsahuje stručnú históriu, prehľad modulov, základné technické a komunikačné prostriedky potrebné na prevádzku, cenník pre základné a stredné školy, referencie a informačné zabezpečenie vhodných 5 knižnično-informačných systémov pre školské knižnice.
 - **Adresár školských knižníc v Slovenskej republike – aktualizovaný**
Adresár obsahuje údaje o zriadených – fungujúcich školských knižniciach. Časť údajov bola prevzatá zo Zoznamu knižníc Slovenskej republiky, ktorý vedie v elektronickej forme Ministerstvo kultúry SR. Aktualizuje sa v štvrtročných intervaloch.
- Spolupráca pri vypracovaní **Výkazu o školskej a akademickej knižnici za rok 2010 Škol (MŠ SR) 10 – 01**
Ročný výkaz obsahuje návrh na získanie nových štatistických informácií potrebných na posudzovanie stavu knižničného fondu, používateľov, výpožičiek a služieb, vzdelávacích

a kultúrno-spoločenských podujatí, informačných technológií, zamestnancov knižnice, hospodárenia a siete knižníc.

- Spolupráca s Ministerstvom školstva SR pri príprave, administrácii a hodnotení rozvojového projektu **Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2009**
Cieľom tohto rozvojového projektu bolo podporiť aktivity zamerané na elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, aplikáciu informačných a komunikačných technológií, skvalitnenie knižnično-informačných služieb, oživenie akvizičnej činnosti a zvyšovanie čitateľskej kultúry žiakov. V rámci rozvojového projektu bolo predložených 411 žiadostí zriaďovateľov základných škôl a stredných škôl o financovanie rozvojových projektov svojich školských knižníc. Povinnosťou 83 vybraných školských knižníc bolo v období od 15. septembra do 31. decembra 2009 zrealizovať rozvojové projekty, na ktoré Ministerstvo školstva SR vyčlenilo sumu 265 551 €.
- **Príprava a realizácia česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy**
Česko-slovenský projekt bol po prvýkrát realizovaný v spolupráci s Národnou pedagogickou knižnicou Komenského v Prahe pri príležitosti Medzinárodného mesiaca školských knižníc. Jeho cieľom bolo nadviazanie kontaktov medzi českými a slovenskými školami a podpora čítania prostredníctvom výmeny záložiek. Do projektu sa zapojilo 5 643 českých žiakov (55 základných škôl a 2 stredné školy) a 19 447 slovenských žiakov (164 základných škôl a 42 stredných škôl). Výmena záložiek medzi školami sa uskutočnila v mesiaci október.
- Zorganizovanie **3. medzinárodnej konferencie Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl** pre školských knihovníkov, pedagogickú a knihovnícku verejnosť
3. medzinárodná konferencia Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl sa konala 14. mája 2009 pod záštitou podpredsedu vlády a ministra školstva SR Jána Mikolaja. Na konferencii sa prezentoval súčasný stav školských knižníc, prínos elektronizácie, revitalizácie a internetizácie školských knižníc pre rozšírenie a skvalitnenie knižnično-informačných služieb v rámci informačnej spoločnosti, rozvoj čitateľskej gramotnosti vo vyučovacích predmetoch v základných školách a stredných školách, využívanie školských knižníc pri plnení vzdelávacích programov a premena klasických školských knižníc v Základnej škole v Hliníku nad Hronom, Základnej škole v Loku a v Gymnázium J. M. Hurbana v Čadci na multimedialne školské knižnice. Medzinárodnej konferencie sa zúčastnilo viac ako sto školských knihovníkov z celého Slovenska, ako aj ďalší zástupcovia pedagogickej a knihovníckej verejnosti zo Slovenskej republiky i Českej republiky.
- Príprava, realizácia a vyhodnotenie **5. ročníka Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice**, ktorý sa konal pod záštitou podpredsedu vlády a ministra školstva SR Jána Mikolaja
5. ročník Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc 26. októbra 2009 bol venovaný téme Školské knižnice: Veľký obraz – divadelné stvárnenie najzaujímavejšieho príbehu. Cieľom súťaže bolo zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového. Do súťaže sa prihlásilo 281 školských knižníc zo základných škôl a stredných škôl. Odborná komisia ocenila 10 víťazov súťaže finančnou sumou 5 560 €. Ocenené školské knižnice použili finančné prostriedky na nákup kníh podľa vlastného výberu do svojich knižničných fondov. Väčšinou jadro súťažných podujatí tvorili dramatizácie rozprávok, povestí a balád. Sprievodnými aktivitami boli literárne

kvízy, ilustrovanie a čítanie rozprávok v školskej knižnici alebo triede, čitateľské maratóny, rétorické súboje, rozprávkové pexesá, lúštenie krížoviek, výroba záložiek, knižné jarmoky, predajné výstavy kníh. Niektoré školské knižnice zorganizovali besedy so spisovateľmi. Viaceré školské knižnice svoje podujatia zorganizovali v spolupráci s verejnými knižnicami alebo navštívili verejné knižnice. Na propagáciu podujatí využívali najmä nástenky, plagáty, školské časopisy, pozvánky rodičom žiakov, webové stránky škôl a obcí, zriedkavo obecný rozhlas. Jednotlivé podujatia školských knižníc spropagovali regionálne printové médiá a elektronické médiá s cieľom oboznámiť širokú verejnosť s oslavou školských knižníc.

- Spolupráca na príprave návrhu **Národného projektu vzdelávania školských knihovníkov a revitalizácie školských knižníc (formou doplnenia knižničného fondu)** Cieľom tohto projektu bolo podporiť inovatívne metódy, nástroje a formy vzdelávania v základných školách a stredných školách prostredníctvom školských knižníc, a to konkrétne ich virtualizáciou a sprístupnením digitálneho obsahu. Projekt mal byť financovaný z prostriedkov Európskej únie. Pôvodný návrh bol neskoršie Ministerstvom školstva SR zmenený na Národný projekt vzdelávania knihovníkov a revitalizácia knižníc.
- Vypracovanie **Správy o stave školských knižníc v roku 2008** Materiál obsahoval stručnú analýzu vybraných štatistických ukazovateľov školských knižníc za sledovaný rok.
- Príprava a realizácia **dvoch odborných seminárov** zameraných na elektronizáciu školských knižníc (prezentácie knižnično-informačných systémov vhodných pre školské knižnice: Clavius, Dawinci, Knižnično-informačný systém Advanced Rapid Library, Knižnično-informačný systém pre malé a stredné knižnice a Proflib) pre 79 školských knihovníkov.
- **Metodické návštevy** pri príležitosti slávnostného otvorenia školskej knižnice v Základnej škole na Rajčianskej ulici v Bratislave, v Základnej škole s materskou školou v Kolte a slávnostnej akadémii pri príležitosti 45. výročia založenia Základnej školy v Turzovke – Bukovine.
- **Prednášková činnosť** o školských knižniciach na 3. medzinárodnej konferencii *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* v Bratislave na tému *Analýza stavu školských knižníc za rok 2008* a na zahraničnej konferencii *Informační gramotnost – vědomosti a dovednosti pro život* v Brne na tému *Činnosť Slovenskej pedagogickej knižnice ako metodického centra školských knižníc v SR*.
- **Publikačná činnosť** o školských knižniciach v odborných slovenských a českých knižničnických a pedagogických periodikách (*Knižnica, Knižná revue, ITlib. Informačné technológie, Čtenář, Učiteľské noviny*). Celkovo bolo publikovaných 9 článkov.
- **Edičná činnosť** – zostavenie a vydanie elektronického zborníka *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*.
- **Propagačná činnosť** v elektronických médiách (Slovenská televízia, regionálna televízia KTV, Tlačová agentúra SR) a v printových médiách (denník SME) o práci školských knižníc. Spolupráca s Metodicko-pedagogickým centrom Bratislava, vyššími územnými

celkami, krajskými školskými úradmi, Učiteľskými novinami, internetovým portálom InfoLib **pri propagácii** súťaží a podujatí pre školské knižnice.

- Spolupráca s **verejnými knižnicami** v oblasti poskytovania poradenských služieb s výkonom knižničnej činnosti v školských knižniciach.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Rozália Cenigová
Slovenská pedagogická knižnica
Hálova 6
851 01 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

II. Možnosti rozvoja a upevňovania čitateľských zručností vo vyučovacích predmetoch v stredných školách

MIESTO ČÍTANIA S POROZUMENÍM V NOVÝCH STREDOŠKOLSKÝCH UČEBNICIACH SLOVENSKEHO JAZYKA A ČÍTANKÁCH – MOŽNOSTI ROZVOJA A UPEVŇOVANIA ČITATELSKÝCH ZRUČNOSTÍ ŽIAKOV

Katarína Hincová

Potrebu kurikulárnej reformy si učitelia slovenského jazyka a literatúry uvedomovali dlhé roky. Strata záujmu žiakov o čítanie kníh, ich slabá schopnosť čítať texty s porozumením a neoblúbenosť slovenského jazyka a literatúry ako vyučovacieho predmetu podnietili členov Slovenskej asociácie učiteľov slovenčiny v spolupráci so Štátnym pedagogickým ústavom riešiť danú situáciu. Výsledkom snáh o nápravu tohto neutešeného stavu v našom predmete bol grantový projekt *Východiská, ciele a koncepcia kurikulárnej prestavby predmetu slovenský jazyk a literatúra na ZŠ a SŠ*. (KEGA č. 3/1222/03). Najvýznamnejším prínosom daného projektu, ktorý stál na začiatku snáh autorov súčasnej kurikulárnej reformy v predmete slovenský jazyk a literatúra, bolo vytvorenie obsahového štandardu pre predmet slovenský jazyk a literatúra vo všetkých ročníkoch základnej a strednej školy. Komplexnosť obsahového štandardu následne umožnila jeho autorom naprojektovať i postupnosť krokov pri vytváraní čitateľských zručností žiakov.

Dnes už nikto nepochybuje o tom, že schopnosť efektívne pracovať s informáciami a potreba celoživotného vzdelávania a sebavzdelávania je nevyhnutnou pre uplatnenie sa v živote modernej spoločnosti, pre presadenie sa na trhu práce, ale aj v napĺňaní osobných cieľov každého jednotlivca. Žiaci sa síce v škole nemôžu naučiť všetko, čo budú v dospelosti potrebovať, mali by však získať to najdôležitejšie, čiže schopnosť efektívne sa učiť. Aby to dokázali, potrebujú základy, ktoré im dáva čitateľská gramotnosť, matematika a prírodné vedy, ale aj schopnosť organizovať svoje učenie a prekonávať prekážky počas jeho priebehu.

„Rozvoj gramotnosti detí je vlastne jedným z prvých krokov potrebných na uskutočňovanie zmien vo výchove najmä v školskom systéme, pretože práve v uvádzanom vývinovom období získava človek potrebné nástroje, ktorými bude narábať počas celého svojho života. Na akej úrovni si tieto nástroje osvojí, resp. akou kvalitou budú tieto nástroje disponovať, záleží práve od prístupu a koncepcie rozvíjania gramotnosti človeka.“ (Kolláriková, 2004, s. 476)

Z pohľadu rozvoja čitateľskej gramotnosti by záujmom každej vyspelej spoločnosti mala byť výchova analyzujúcich čitateľov, ktorí kriticky posudzujú informácie v texte, pričom si uvedomujú aj prípadné manipulujúce taktiky, ktoré sa v textoch môžu vyskytnúť.

„Pod čitateľskou gramotnosťou pritom treba rozumieť schopnosť (zručnosť) rýchlo a presne sa orientovať v písanom texte, porozumieť myšlienkovému obsahu textu, vedieť daný obsah reprodukovat'. Treba povedať, že úroveň čitateľskej gramotnosti u detí a mládeže ide ruka v ruku s ich záujmom o komunikačný kontakt s realitou písaného textu; predpokladáme, že rozvíjanie čitateľskej gramotnosti nemôže plnohodnotne prebiehať bez rozvíjania vzťahu k čítanej kultúre, k literatúre a k literárnosti ako hodnotovému aspektu medziľudskej komunikácie.“ (Dvořák, 2008/09, s. 65)

Čitateľ pri porozumení vychádza z informácií, ktoré sú v texte, ale vo fáze interpretácie čerpá aj zo svojich skúseností, zo svojho poznania a zo svojich predstáv. Práve rozdielne skúsenosti, poznanie a predstavy otvárajú priestor novým interpretačným možnostiam.

„Kritické myslenie je základom čítania, kritickým myslením sa žiak dostáva pod povrchovú rovinu čítaného textu (hlbkový prístup) a dáva do vzťahu informácie, ktoré sú v texte, s vlastným poznaním, skúsenosťami, hodnotovou a emocionálnou orientáciou. V tejto aktívnej činnosti čítania sa uskutočňujú dva vzájomne sa prelínajúce procesy, procesy porozumenia a hodnotenia, ktoré sú charakteristické práve pre kritické čítanie.“ (Manniová, 2008, s. 118)

V súvislosti s rozvojom čítania s porozumením si treba uvedomiť, že čitateľská gramotnosť nie je záležitosťou osvojenia si techniky čítania s porozumením na 1. stupni základnej školy, ale musí byť súčasťou vyučovania každého predmetu počas celého školského vzdelávania. Je však prirodzené, že základy schopnosti čítať a interpretovať akýkoľvek text sa vytvárajú na hodinách materinského jazyka a literatúry. V súlade s tým už nové štandardy zo slovenského jazyka a literatúry (*pozn.* sú súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu – ISCED 3) považujú schopnosť čítať text s porozumením (na literatúre predovšetkým umelecký text) za dominantný prvok nového didaktického osnovania literárneho učiva.

„Nastupujúci model opustil tzv. historické usporiadanie obsahu literárnej výchovy, ktoré určovalo jej podstatu od r. 1922 a ktoré sa – podobne ako vo väčšine ostatných predmetov – chápalo ako didakticky upravená vedná disciplína. V našom prípade išlo o literárnu históriu. Konštruktivisticky orientované učebné osnovy neprinášajú nijakú drobnú, kozmetickú úpravu predmetu, ale zásadne menia jeho podstatu. Učivo nie je zamerané na sprostredkovanie informácií o spisovateľoch a ich dielach, ale je koncipované ako vzostupný program rozvíjania žiakových čitateľských a interpretačných zručností, čo je spojené s osvojovaním si základných teoretických poznatkov o literárnom umení, resp. skvalitňovaním kognitívnych funkcií a esteticko-emocionálnych potenciálov žiaka. Poznatky žiak nemá preberať hotové, ale do podoby svojich vedomostí ich konštruuje sám na základe podnetov, ktoré mu pripravuje učiteľ. Pretože sa tento proces tvorby, upevňovania a systematizácie získaných vedomostí uskutočňuje v pracovných skupinách, vedie aj k rozvoju sociálnych väzieb žiaka a k rozvoju schopnosti kooperácie, a pretože kooperácia sa uskutočňuje v bohatých komunikačných väzbách, prispieva tento spôsob vyučovania aj k vývinu žiakových schopností sebavyjadrenia ústnou a písomnou formou.“ (VZDELÁVACIE ŠTANDARDY... časť: literatúra)

Takéto usporiadanie učiva je dôsledne uplatnené aj v nových učebniciach literatúry pre stredné školy od autorskej dvojice – PhDr. Marián Lapitka a PhDr. Ivana Gregorová.

Istým mementom môžu byť aj **výsledky výskumu** Literárneho informačného centra (*Výskum súčasného stavu a úrovne čítania v SR*), ktorý sa realizoval v rokoch 2003 – 2008. Tento ukázal, že čítanie už nie je prirodzenou súčasťou života mladého človeka. Zvyšuje sa počet mladých, ktorí nečítajú beletriu, hoci takmer 16 % z nich profesionálne, a teda aj pravidelne, sleduje odbornú literatúru a ďalších 12 % číta odbornú literatúru pravidelne v rámci svojho voľného času. Uvedené výsledky sú alarmujúce aj preto, lebo na slovenských školách sa venuje pomerne veľká pozornosť práve analýze a interpretácii umeleckých textov.

Podporiť záujem študentov o čítanie môže aj **vhodný výber textov** v čítankách, v mimočítankovej literatúre i v učebniciach všetkých vyučovacích predmetov. Nový súbor stredoškolských čítaniek, autorom ktorého je Mgr. Karel Dvořák, ponúka takýto starostlivý výber textov, ktoré sú vhodným interpretačným východiskom. Navyše autor pripravil ku každej ukážke zoskupenie úloh, ktoré významným spôsobom uľahčia pedagógom prácu pri vytváraní čitateľských zručností ich žiakov.

Istým rizikom využitia uvedených učebných textov je, že **učitelia si budú musieť veľmi pedantne pripravovať svoje vyučovacie hodiny a vyberať si vhodné podnety na činnosť svojich študentov** z učebnice literatúry, čítanky a prípadne doplňujúcej literatúry tak, aby nepodľahli fixácii na jediný zdroj úloh a činností, napr. len na prácu s učebnicou alebo naopak len na prácu s čítankou. Ideálne je kombinovať ponúknuté učebné texty, a tým optimálne naplňať stanovené predmetové ciele. Pri realizácii základného zámeru tvorcov pedagogickej dokumentácie pre literárnu časť predmetu slovenský jazyk a literatúra, t. j. naplňať **vzostupný program rozvíjania žiakových čitateľských a interpretačných zručností**, si musia učitelia nevyhnutne nastaviť kritériá úspešnosti žiaka v práci s textom, ktoré umožnia zistiť mieru splnenia cieľa; pričom je ideálne, aby učili svojich žiakov využívať rôznorodé čitateľské stratégie.

Jazyková zložka predmetu slovenský jazyk a literatúra má k dispozícii učebnice a cvičebnice dvoch autorských kolektívov: PhDr. Katarína Hincová, PhD. – PhDr. Alexandra Húsková: **Slovenský jazyk pre 1. – 4. ročník stredných škôl** a PhDr. Milada Caltíková – Mgr. Zuzana Lauková – PhDr. Alena Polakovičová – PhDr. Ľubica Štarková: **Slovenský jazyk 1, 2, 3, 4 pre stredné školy**. Konceptie tvorcov učebníc sú odlišné. Kým prvá z menovaných učebníc je spoločná pre 1. – 4. ročník, druhý kolektív vytvoril samostatné učebnice pre každý ročník. Obidva kolektívy majú k učebniciam vypracované cvičebnice.

Učebné texty oboch autorských kolektívov rešpektujú požiadavky **VZDELÁVACÍCH ŠTANDARDOV... časť: jazyk**. Učivo je v nich zostavené tak, aby žiak na konci štúdia zvládol všetky pojmy a získal všetky predpísané kompetencie. Učebné texty sú postavené na systémových prvkoch a nútia žiaka pracovať samostatne, čím sa podporuje rozvoj jeho čitateľských schopností tak, aby čítal s porozumením. Dávajú dostatočný priestor na realizáciu učiteľa i žiaka, sloboda výberu úloh a striedanie ich rôznych foriem je v rukách učiteľa. Nachádzajú sa v nich všetky typy textov, ktoré sú zamerané na rozvoj čitateľskej gramotnosti (PISA – čítanie, 2006): rozprávanie, výklad, opis, argumentácia, inštrukcia, dokument, hypertext (súvislé texty) a schémy, grafy, tabuľky, diagramy, informačné háčky a pod. (nesúvislé texty).

Podrobnejšie sa pozrieme na učebnicu a cvičebnice autorského kolektívu K. Hincová – A. Húsková: **Slovenský jazyk pre 1. – 4. ročník stredných škôl**. V učebných textoch sa v plnej miere **uplatňuje konštruktivistický prístup k vyučovaniu**. V 70. rokoch 20. storočia sa v psychológii a v pedagogike začala presadzovať tzv. konštruktivistická koncepcia učenia sa. Jej podstatou je to, že **človek významy neprijíma mechanicky, ale významy buduje**. Táto teória je postavená na tom, že ak sa človek zmysluplne učí, tak nie je nútený preberať hotové poznatky, ale vytvára a konštruuje nové poznatky na základe tých, ktoré si dovedy osvojil. Aj v uvedenej učebnici a k nej patriacich cvičebniciach je zrejماً snaha autoriek aktivizovať žiaka, ktorý nie je chápaný ako „TABULA RASA“, ale naopak je **vnímaný ako subjekt s vlastnými životnými skúsenosťami, vedomosťami a schopnosťami**. Žiak získava nové poznatky a zručnosti riešením úloh a hodnotením výsledku, ktorý dosiahol. Tým sa významne zmenila úloha učiteľa, ktorý si musí **detailne pripraviť hodinu vopred**, pretože priamo na vyučovacej hodine moderuje, riadi a usmerňuje jej priebeh. Učiteľ si sám vytvára učebnú osnovu jazykovej zložky, pričom má stanovený optimálny a minimálny výkon žiaka i obsahové prvky učiva. Aký priestor venuje učiteľ na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov vo svojom vyučovacom procese, je len na ňom. Práve konštruktivistická koncepcia sa dá efektívne aplikovať na proces čítania. Podľa nej si žiak musí **skonštruovať sám významy z textu**. Pri tomto konštruovaní učiteľ žiakovi iba pomáha vytvárať významy, nemôže mu ich predložiť hotové. Z učebných textov jednoznačne vyplýva aj výrazný posun ku komunikačno-

slohovému poňatiu predmetu, ktorý však nadväzuje na dlhoročnú tradíciu lingvistického chápania predmetu.

Koncipovaním jednej učebnice pre celé stredoškolské štúdium sme chceli vyhovieť požiadavkám konštruktivismu na komplexnú príručku základných informácií, ktoré môžu žiaci využiť pri riešení úloh v cvičebniciach. Učebnica teda slúži ako istá **zásobnica „teórie“, poznatkov, vysvetlení a vysvetľujúcich príkladov**. Na vyučovacích hodinách má jednoznačne dominovať práca s cvičebnicou, čím sa z učebnice stal sekundárny učebný text.

Pri hlbšej analýze cvičebníc je zrejmé, že náročnosť na jazykové i čitateľské zručnosti žiakov sa z roka na rok zvyšuje. V 1. ročníku žiaci viac pracujú s jedným textom, v 3. a 4. ročníku sa čoraz častejšie objavuje práca s dvoma a viacerými textami.

Na to, aby sa nové učebnice, cvičebnice a čítanky zo slovenského jazyka a literatúry stali efektívnymi učebnými pomôckami je nevyhnutné, zmeniť prípravu budúcich učiteľov, resp. dostatočne **preškoliť terajších učiteľov**. Ak teda chceme, aby sme v slovenských školách pripravovali kriticky čítajúcich a kriticky mysliacich občanov, tak musíme vytvoriť vhodné personálne i materiálne predpoklady na to, aby sa tento cieľ dal splniť. Sme presvedčení, že v príprave budúcich učiteľov treba bezodkladne pristúpiť k prehodnoteniu pomeru „odborných“ predmetov a didaktických disciplín, pričom treba výrazne **posilniť najmä postavenie predmetovej didaktiky**. Všeobecná didaktika je pre študentov abstraktná disciplína, ktorá svoje naplnenie a opodstatnenie v ich očiach nadobúda až v praktickej aplikácii na študijné zameranie študenta. V študijných programoch však ostáva príliš malý časový priestor na didaktickú prípravu študentov na vyučovanie ich vlastnej aprobácie, napr. na tréningy s využitím najnovších metodík v oblasti rozvoja čitateľskej gramotnosti. Na niektorých fakultách sa z predmetovej didaktiky stáva doslova horúci zemiak, ktorý končí každý rok-dva v rukách (úväzku) iného vyučujúceho, často bez potrebnej didaktickej špecializácie.

Pomerne veľké rezervy vidíme aj v slabom poznaní novej školskej dokumentácie, ktorú zaviedol školský zákon z roku 2008. Každá vysoká škola by mala dôsledne vychádzať z obsahu a metód vyučovania v základnom a stredoškolskom vzdelávaní. Samozrejmosťou by malo byť **preštudovanie Štátneho vzdelávacieho programu** každým vysokoškolským vyučujúcim a prehodnotenie vlastného nasmerovania výučby v súlade so zmenenou situáciou na ZŠ a SŠ.

Stavom prípravy budúcich učiteľov v oblasti rozvoja čitateľskej gramotnosti sa zaoberá aj profesor Pupala (2001), ktorý si položil otázku, s akým chápaním textu a funkciou písanej reči vo vzdelaní disponujú kandidáti učiteľstva, s akým ich chápaním sa stretávajú v kurzoch učiteľskej prípravy. Hovorí, že problematika osvojovania písanej reči je obsahom len štúdia učiteľstva pre 1. stupeň základnej školy, a to väčšinou s ťažiskovou orientáciou na metodiku vyučovania čítania a písania v 1. ročníku základnej školy. Problematika osvojovania a narábania s písanou rečou, či problematika rozvíjania gramotnosti detí pre iné učiteľské odbory vlastne nie je samostatne tematizovaná. Aj toto konštatovanie potvrdzuje nutnosť významne prehodnotiť obsahové zameranie vysokoškolskej prípravy budúcich učiteľov.

Na záver chceme pripomenúť dôležitú úlohu, ktorú pred sebou majú jednotlivé pracoviská metodického centra i katedry vysokých škôl v oblasti ďalšieho vzdelávania učiteľov. Učitelia na ZŠ a SŠ sú v každodennom kontakte so svojimi žiakmi a potrebujú účinnú a okamžitú

pomoc v metodickom usmernení, ako čo najefektívnejšie postupovať v oblasti rozvíjania čitateľskej kompetencie žiakov.

LITERATÚRA

MANNIOVÁ, J. 2008. Rozvíjame kritické myslenie pri čítaní. In *Ako rozvíjať porozumenie textu u žiaka*. Nitra : Enigma, 2008, s. 115 – 142. ISBN 978-80-89132-57-7

DVOŘÁK, K. 2008/2009. O čitateľskom porozumení v maturitných súvislostiach. In *Slovenský jazyk a literatúra v škole*, ISSN 1335–2040, 2008/2009, roč. 55, č. 3 – 4, s. 65 – 78.

KOLLÁRIKOVÁ, Z. 2004. Otázniky nad rozvíjaním gramotnosti. In *Pedagogická revue*, ISSN 1335–1982, 2004, roč. 56, č. 5, s. 461 – 480.

KORŠŇÁKOVÁ, P. 2007. *Národná správa OECD PISA SK 2006*. Bratislava : ŠPÚ, 2007. 56 s. ISBN–978–80–89225–37–8

PUPALA, B. *Vzdelanie a písaná reč* [online]. [cit. 2001-03-12]. Dostupné na internete: <http://www.kvsbk.sav.sk/10rokov/pupala.htm>.

VZDELÁVACIE ŠTANDARDY PRE GYMNÁZIÁ A STREDNÉ ODBORNÉ ŠKOLY. Oblasť: jazyk a komunikácia, vyučovací jazyk: slovenský jazyk a literatúra pre 3. a 4. ročník a 7. a 8. ročník gymnázia a SOŠ, časť: literárna výchova [online]. Dostupné na internete: http://www.statpedu.sk/documents//31/sjl/SJL_UO_VS_3_4_literatura.pdf

VZDELÁVACIE ŠTANDARDY PRE GYMNÁZIÁ A STREDNÉ ODBORNÉ ŠKOLY. Oblasť: jazyk a komunikácia, vyučovací jazyk: slovenský jazyk a literatúra pre 3. a 4. ročník a 7. a 8. ročník gymnázia a SOŠ, časť: jazyk [online]. Dostupné na internete: http://www.statpedu.sk/documents//31/sjl/SJL_VS_3_4_GaSOS_jazyk_02062010.pdf

ADRESA A E-MAIL

PhDr. Katarína Hincová, PhD.
Filozofická fakulta Univerzity sv. Cyrila a Metoda
Námestie J. Herdu 2
917 01 Trnava
Slovenská republika
e-mail: khincova@atlas.sk

III. Prezentácia knižničných podujatí na podporu čítania žiakov na Slovensku a v Českej republike

ŠKOLNÍ KNIHOVNY PODPORUJÍ ČTENÁŘSKOU GRAMOTNOST

Jana Nejezchlebová

Čtení je základní informační dovedností, mělo by být základem informační kvalifikace, informačního chování. Základní zvládnutí techniky čtení textu nepostačuje k vytváření nových dovedností a návyků. Plně to prokázaly mezinárodní průzkumy čtenářské gramotnosti, ověřujeme si to i na průzkumech v České republice. V tomto kontextu jsou požadavky na schopnost čtení širší, mnohem náročnější. Jde o dovednosti nejen čtenářské, tj. umět texty přečíst a rozumět jim, ale i o to, umět získat z textu informace, spojit je s vlastní dosavadní zkušeností a tak si pro sebe vytvořit kvalitativně informaci novou. Čtení se stává jak prostředkem získávání informací, tak zdrojem zábavy.

Kniha a čtení v současné době čelí masovému nástupu stále se rozvíjejících a zdokonalujících informačních a komunikačních technologií. Ale učitelé dobře ví, že **číst s porozuměním je zapotřebí i v prostředí internetu**, že tyto dovednosti a schopnosti jsou důležité i pro **práci v ostatních předmětech** (např. slohové úlohy v matematice, textová zadání a informace ve fyzice). Pokud má žák od prvních tříd základní školy prospívat, nezbytně potřebuje zvládnout požadovanou šíři schopností a návyků, dovedností čtenářské gramotnosti. Pouze tehdy bude také mít ze čtení radost a potěšení. Stane se součástí jeho života.

Víme, že nejdůležitější pro rozvoj čtenářství je **prostředí rodiny**. Přesto nemohou ostatní instituce a především škola, na zázemí rodiny spoléhat. Je to tedy úkol pro rodiče (prarodiče), školu a všechny typy knihoven, zejména školních a veřejných (zaměřuji se ve svém uvažování na žáky základních škol a studenty středních škol).

Dovolím si citovat spisovatele a učitele (Pennac, s. 91 – 92): „... Zbývá porozumět, že knihy nebyly psány proto, aby z nich můj syn či dcera, zkrátka mládež, dělali referáty, ale proto, aby, pokud se jim zachce, je četli. Naše znalosti, naše školy, naše kariéra i náš společenský život jsou jedna věc. Naše důvěrnost s knihami a naše vzdělávání jsou něco jiného. Je hezké vyrábět maturanty, bakaláře, magistry či doktory, společnost je stále potřebuje, nic proti tomu... ale oč podstatnější je otevřít všem všechny stránky všech knih. Po celou dobu učení se žákům a studentům ukládá za povinnost glosovat a komentovat a způsob této povinnosti je děsí natolik, že většinu z nich od společnosti knih odradí. Naše doba ostatně ničemu nenapomáhá: komentáře v ní kralují natolik, že komentovaný předmět většinou zcela zastihnou. Tento oslepující hukot se scestně označuje slovem komunikace...Říkat mladým lidem o nějakém díle a vyžadovat, aby o něm sami mluvili, může být velmi užitečné, ale není to cíl sám o sobě. Cílem je ono dílo. Dílo v jejich rukou. A prvním z jejich práv, pokud jde o četbu, je právo mlčet.“

AKTIVITY NA PODPORU ČTENÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Aktivity Klubu dětských knihoven SKIP ČR využíváné veřejnými i školními knihovnami

Významnou podporu čtenářství rozvíjí velmi systematicky **Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR**, zejména jeho odborná **sekce Klub dětských knihoven**

(<http://www.skip.nkp.cz/odbKDK.htm>). Jedná se o projekt Kde končí svět, který probíhá dva roky a je ukončen pasováním Rytířů krásného slova na slavnostní celostátní akci v Praze.

Noc s Andersenem se stala již známou každoroční aktivitou, na níž se těší veřejné knihovny a především jejich čtenáři, ale také školní knihovny. V roce 2010 se uskutečnila poprvé i v Základní škole na Hanspaulce v Praze, kde se ve školní knihovně královnou noci stala nejpilnější čtenářka této školní knihovny.

Projekt poprvé do školy – poprvé do knihovny vznikl v roce 2003 v Knihovně Jiřího Mahena. Od té doby probíhá na stále více knihovnách, veřejných i školních, velmi podpořil spolupráci knihoven a škol. Myšlenkou je, že dítě, které s doprovodem jde poprvé do školy, se svým doprovodem navštíví také knihovnu, protože se z něj v průběhu roku stane nejen žák základní školy, ale také čtenář, tedy Čtenář(!). Knihovny připravují pro děti po celý den nejrůznější aktivity, čtení, soutěže, knihovnice prvňáčky i jejich rodiče a babičky vítají v přestrojení za pohádkové bytosti, celou atmosférou v knihovně dávají dětem najevo, že ony jsou tu nejdůležitější, že knihovna s knížkami je pro ně, pro jejich radost i poučení. Každá knihovna dle své fantazie a svých zvyklostí připravuje různé programy a někteří knihovníci si ještě před prázdninami, na konci prvního roku ZŠ svou děti a už je pasují jako opravdové čtenáře.

V Knihovně Jiřího Mahena probíhá i tzv. **Klíčování**, kdy děti dostanou klíček od knihovny – vše je domluvené s pedagogy a je to významná akce škol a knihoven. Probíhá také **Týden čtení, Den pro dětskou knihu** (před Vánoce, zdůraznění, že kniha je tím krásným dárkem, nejen spotřební zboží), **Březen měsíc čtenářů** (od roku 2010 je dáván důraz na čtenáře, který je pro knihovny tím nejdůležitějším, jeho spokojenost se službami, s fondy je prioritou knihoven), **Velké říjnové společné čtení**.

Svaz českých knihkupců a nakladatelů organizuje již několik let zajímavou kampaň na podporu čtení v ČR Rosteme s knihou (<http://www.rostemesknihou.cz>).

Projekty Národní pedagogické knihovny Komenského v Praze podporující čtenářství

Dětské knihy v České republice jsou oceňovány ve dvou celostátních literárních soutěžích **Magnesia litera** (<http://www.magnesia-litera.cz>), která se zaměřila na podporu současné české literatury a jednou z jejích kategorií je literatura pro mládež a soutěž věnovaná výhradně literatuře pro děti a mládež **Zlatá stuha** (<http://www.ibby.cz>).

Významnou soutěží, kterou již 17 let pořádá Ústav pro informace ve vzdělávání, Národní pedagogická knihovna Komenského a její pracoviště Sukova studijní knihovna literatury pro mládež je nazvaná **SUK – Čteme všichni** (<http://www.npkk.cz>). Ceny knihám zde udělují dětská čtenářská a také učitelé a knihovníci. Hlasování se každoročně účastní několik tisíc dětí z celé republiky a více než 100 knihovníků. Cenu dětí získají první tři tituly s největším počtem hlasů. Porot učitelů vybírá nejlepší tituly z prvních vydání knih českých autorů, které doporučuje MŠMT jako podklad pro udělení cen ministra školství, mládeže a tělovýchovy **Za přínos k rozvoji dětského čtenářství**. Cenu může získat až 5 titulů.

Dalším, novým projektem (od školního roku 2008/2009), je resortní projekt **Už jsem čtenář – knížka pro prvňáčka**. Cílem projektu, jehož aktivity probíhají celý školní rok je podpora a rozvoj zájmu o četbu u dětí v prvním roce školní docházky a vytvoření základu pro pravidelný návyk k četbě, který je rozhodujícím faktorem pro rozvoj čtenářské gramotnosti během celé školní docházky i v dalším životě. V průběhu roku učitelky, knihovnice veřejných i školních

knihoven připravují akce podporující čtenářství a zájem dětí o knihu obecně: společná čtení, besedy s autory, dramatizace knížek, návštěvy knihoven apod. Žáci, kteří zvládnou čtení a stanou se čtenáři získají za odměnu původní českou novinku, která je napsaná a vytvořená pouze pro tento projekt a není na knižním trhu k prodeji. Osloveni jsou významní spisovatelé pro děti a ilustrátoři. Do projektu se zapojilo 232 ZŠ, celkem 9 545 prvňáčků. Projekt má velký ohlas u učitelů i knihovníků.

Čtenářské průzkumy v České republice – probíhají mezinárodní průzkumy PISA a PIRL. Ale uskutečnily se již také dva velké české průzkumy věnované čtenářství dětí a dospělých. Na přelomu roku 2002 a 2003 probíhal sociologický výzkum společnosti Gabal, Analysis a Consulting. Cílem bylo zmapovat čtenářské motivace a návyky dětí ve věku 10 – 14 let. Tedy jedné ze základních sociálních skupin v souvislosti s prognózami rozvoje vzdělanosti, s rozvojem lidských zdrojů. Výsledky projektu byly velmi zajímavé, mimo jiné ukázaly, že aktivní děti „stíhají“ číst i pracovat na počítači, vyhledávat na internetu. Z komentáře k významu školy pro rozvoj čtenářství však také vyplývá že „... škola má k dispozici aktivní prostředky, kterými může zvyšovat a zlepšovat čtenářské návyky dětí i překonávat silné nerovnosti v rodinném původu dětí, pokud jde o jejich dopady na čtenářství. Bohužel zatím škola spíše prostřednictvím četby „vtahuje do výuky rozdílnost v sociálním původu dětí. Spíše se u nás daří zhodnocení schopností dětí nadprůměrně čtenářsky *vybavených* rodin než dětí zatížených čtenářským deficitem v rodině...“ A zde je velký význam školní knihovny, informačního a studijního centra školy, které je otevřené a přístupné všem dětem, umožňuje jim setkání s knížkou, vytvoří jim pro čtení příjemné a motivující prostředí, klid, který třeba doma nemají. Knihovny, která je vlastně specializovanou učebnou, prostorem, který je součástí života školy, kam chodí žáci i učitelé rádi, kde se setkávají.

Pod názvem **Jak se čte v České republice** proběhl v roce 2007 průzkum čtenářů a čtení mezi obyvateli České republiky. Tento průzkum byl zaměřen na populaci nad 15 let. Výsledky první části průzkumu jsou shrnuty v knize *Čteme? Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize*.

Časopis **Grand Biblio** se v číslech 9, 10, 11, 12 (ročník 2) věnoval problematice čtení v anketě **Jak čtou školáci**. Zúčastnilo se jí 1 152 žáků základních škol z jižních Čech a z Prahy. Opět se zde ukázalo jak jsou důležité školní knihovny, jak mohou zapojit a ovlivnit děti v oblasti čtenářství. Školy s aktivní školní knihovnou vytvářejí atmosféru motivující a podněcující ke čtení, připravují soutěže např. **Čtení mě baví** (měla vědomostní část a umělecký přednes, organizovala Základní škola a Mateřská škola, Praha 6, nám. Svobody 2), v nichž se zapojí např. žáci I. stupně a často se přidají i další školy. Ukázalo se, že děti stále preferují výrazně klasickou tištěnou knihu. Žáci v odpovědích na anketu potvrdili, že považují stále četbu za moderní, že upřednostňují četbu před jinými způsoby vnímání textu.

Projekty Kabinetu informačních služeb a knihovnictví FF MU Brno

Čtení na mnoho způsobů v Brně se uskutečnilo v Knihovně Jiřího Mahena. Studenti v rámci Března – měsíce čtenářů připravili řadu akcí pro veřejnost pod názvem **S chutí aneb Najděte svůj knižní apetit**. Jednotlivé dny probíhaly pod názvy hlavních aktivit **Vezmi svého nečtenáře do knihovny, Literární hospůdka, Čtení sluší každému**.

<http://www.ctenischuti.webnode.cz>

Vitruální knihovník k Vaším službám je projekt **Čte(Sy)Rád tedy Čtenářův Sympatický Rádce**. Cílem je vytvoření online dostupné elektronické databáze na doporučování čtivých knih, která má pomáhat zorientovat se ve světě knih a literatury a nabídnout nejlepší a

nejčtivější tituly. V současné době se již podílí na vytváření databáze knihovníci, kteří ji ale také, stejně jako občané, využívají (<http://ctesyrad.cz>).

Bibliothelp je další studentský projekt, který vychází z předpokladu i ze zkušeností, že kniha léčí. Snaží se s pomocí odborníků a knihovníků vybírat a doporučovat knihy zaměřené na nejrůznější lidské problémy (<http://www.bibliothelp.cz>).

Pedagogická fakulta MU Brno vydává také časopis Ladění, který přináší pravidelně informace, kritiky, recenze a povídky o dětské literatuře (z historie i ze současnosti, to především). Je to jediný teoretický časopis věnující se systematickému hodnocení a mapování současné české i světové dětské literatury.

AKTIVITY ŠKOLNÍCH KNIHOVEN

„Četba jako dar. Číst a čekat. Zvědavost se nedá vynutit, ta se probouzí. Číst, číst a důvěřovat očím, které se otevírají, ksichtíčkům, které se radují, otázce, která padne a vyvolá další otázku. Jestliže se pedagog ve mně bouří proti tomu, že se dílo nepředstavuje v souvislostech, přesvědčit tohoto pedagoga, že jedinou souvislostí, na níž prozatím záleží, jev tato třída. Cesty poznání nevedou k této třídě: ony z ní mají vycházet! Prozatím čtu romány posluchačstvu, které se domnívá, že nemá čtení rádo. Dokud tuto iluzi nerozptýlím a nedokončím svou práci zprostředkovatele, nelze vyučovat ničemu podstatnému. Jakmile se tito mladí usmíří s knihami, milerádi projdou cestu, která vede od románu k autorovi, od autora k jeho době a od přečteného příběhu k jeho nejrůznějším významům...“

Škola naruby je aktivita veřejných a školních knihoven a škol. Jedná se o projekt podporovaný SKIP ČR. Na začátku byla zkušenost, že si děti rády hrají na školu a že je třeba dětem číst. Vznikly tak deníčky pro děti, kam jejich rodiče či prarodiče zapisují, co svému dítěti četli a jak dlouho. A dítě jim podepíše, že je to pravda. Zapojených je už 83 veřejných a školních knihoven v ČR (<http://klubko.knih-trinec.cz>).

Střední průmyslová škola ekonomická v Pardubicích (<http://www.spse.cz>) mimo jiné ve svém studijním a informačním centru promítá filmy natočené podle známých literárních děl a diskutuje se studenty o filmu i o knize. Je to propojené i s výukou v rámci Školního vzdělávacího programu. Ukázky vyučovacích hodin jsou na portálu projektu Střední školy jako pulzující centra škol (www.icss.cz).

Školní knihovna Gymnázia v Uherském Hradišti poskytuje **informace a informační zázemí pro studium**. Studenti nejen recitují, chodí do příjemného prostředí knihovny číst, ale knihovnice pozvala do knihovny na posezení a povídání známého básníka Jiřího Kuběnu. Se studenty vzniklo přátelství a stalo se pravidlem, že každý rok skupina studentů spisovatele navštěvovala v jeho domě a na zahradě se opět četly básně a povídalo o poezii.

Gymnázium Vídeňská v Brně má zajímavou aktivitu, do níž jsou zapojeni studenti. Nepravidelně, asi za 2 – 3 měsíce se koná odpoledne, podvečer, kdy **některý ze studentů čte a představuje spolužákům svoji oblíbenou knihu**. Přečte ukázky, informuje o autorovi, případně ilustrátorovi knihy, ze svého pohledu vysvětlí proč ho kniha zaujala a vznikne zajímavá diskuse, kdy se přidávají se svými čtenářskými zážitky i další studenti.

Veřejná knihovna v Hodoníně dělá se studenty zase tzv. **Pátek pro talenty** (může to být aktivita i pro školní knihovnu), opět talentovaný student si za pomoci knihovnice připraví

přednášku, může to být také čtení vlastní tvorby pro veřejnost. K překvapení knihovnice je to velmi oblíbený a navštěvovaný program.

Název mého článku je Školní knihovny podporují čtenářskou gramotnost. Víím, že jsem se v textu zmiňovala širěji o aktivitách na podporu čtenářství v České republice i o aktivitách veřejných knihoven. Školní knihovny, už jsem to uvedla, jsou zcela nezastupitelné ve své činnosti, tedy i v oblasti podpory čtenářské gramotnosti. Ovlivňují celý pedagogický sbor, jejich aktivity by měly být součástí Školního vzdělávacího programu školy a tedy součástí výuky. Přesto je nutná spolupráce a je dobré inspirovat se vzájemně. Úkol vychovat z dětí čtenáře („*čtenářem se člověk nerodí, čtenářem se stává*“) je natolik náročný že potřebuje propojení rodiny, školy, školních a veřejných knihoven.

LITERATÚRA

GABAL, Ivan, VÁCLAVÍKOVÁ – HELŠUSOVÁ, Lenka: *Jak čtou české děti?* Praha : Gabal, Analysis and Consulting, Investorská inženýrská, a. s., 2003.

PENNAC, Daniel: *Jako román*. Praha : Mladá fronta, 2004, s. 91 - 92.

TRÁVNÍČEK, Jiří: *Čtete?* Brno : Host, 2008. 207 s.

TRÁVNÍČEK, Jiří: *Vyprávěj mi něco*. Litomyšl : Paseka, 2007. 68 s.

ADREA A E-MAIL

Mgr. Jana Nejezchlebová
Moravská zemská knihovna
Kounicova 65a
601 87 Brno
Česká republika
e-mail: jananej@mzk.cz

ČESKO-SLOVENSKÝ PROJEK ZÁLOŽKA DO KNIHY SPOJUJE ŠKOLY

Jarmila Indráková

Ústav pro informace ve vzdělávání v Praze – Národní pedagogická knihovna Komenského a Slovenská pedagogická knižnica v Bratislavě připravili tento projekt v říjnu 2009 u příležitosti Mezinárodního měsíce školních knihoven. Cílem projektu byla podpora čtenářství a navázání kontaktů mezi českými a slovenskými dětmi prostřednictvím výměny záložek, které žáci sami vyrobili libovolnou technikou.

A jak celý projekt probíhal? Jednotlivé školy nebo školní knihovny se přihlásily prostřednictvím Národní pedagogické knihovny a Slovenské pedagogické knižnice a už jen čekaly, která slovenská nebo česká škola jim bude přidělena. Hlavním kritériem pro výběr škol byl počet přihlášených žáků, ročník a typ školy. Když získaly kontakt na partnerskou školu, pustily se děti pod vedením učitelů do práce. S velkou chutí začaly vymýšlet různé techniky pro tvorbu záložek – kreslení, lepení, koláže, tkaní, batikování, vyšívaní, háčkování, lisování přírodnin do fólie. Některé záložky se dokonce „zakously do knihy“.

Každá záložka byla prostě originál. Děti pracovaly v hodinách výtvarné a literární výchovy, pracovního vyučování nebo hodin informatiky. V některých školách se iniciativy chopily školní knihovny nebo zájmové kluby.

V České republice se projektu zúčastnilo 55 základních škol a 2 střední školy s celkovým počtem 5 643 žáků. Na slovenské straně byla účast podstatně vyšší – 164 základních škol a 42 středních škol s 19 447 žáky. Podle počtu přihlášených škol je vidět, že českých škol byl nedostatek. Proto Slovenská pedagogická knihovna „spárovala“ zbývající slovenské školy, které však byly trochu zklamané, že nemohou spolupracovat se školami českými.

Když bylo vše hotovo, děti ještě vyzkoušely, jak se budou záložky při čtení v knize vyjímat. V některých školách vytvořili výstavku, aby si své výtvořily mohli navzájem prohlédnout a pak už začaly putovat zásilkou z České republiky na Slovensko a opačně. A balíčky neobsahovaly

jenom záložky, ale také průvodní dopisy s fotografiemi, informacemi o škole, městě nebo vesnici, kde děti žijí, ale také adresy se žádostmi o dopisování. Protože jsou školy dobře vybaveny audiovizuální a výpočetní technikou, mohly využít i „virtuální“ kontakt.

Pracovní nadšení dětí při tvorbě záložek i hotové záložky byly zdokumentovány a fotografie zaslané z jednotlivých škol byly vystaveny na webové stránky Slovenské pedagogické knihovny i Národní pedagogické knihovny. Učitelé a knihovníci byli vyzváni, aby v případě zájmu celý projekt zhodnotili a napsali organizátorům projektu, jaké další kontakty mezi školami proběhly.

A tady jsou některá hodnocení:

„Váš projekt jsme uvítali s velkým nadšením! Proč? Naši spolužáci z druhého stupně se často účastní různých mezinárodních projektů a v této oblasti za nimi trochu „pokulháváme“ . Je to pochopitelné vzhledem k našemu věku i jazykovým znalostem (jsme teprve druháčci). No a díky Vám jsme mohli též pracovat na mezinárodní úrovni. Jsme na sebe velmi (ale zdravě) pyšní! Měli jsme štěstí na super děti a paní učitelku ze Slovenska! Mnohokrát jsme spolu

elektronicky komunikovali, poslali si fotky, pozdravy, informace. Díky interaktivní tabuli a výpočetní technice jsme si vše od našich slovenských kamarádů a jejich paní učitelky mohli prohlédnout v řádné velikosti. Navštívili jsme webové stránky jejich školy a mohli tak naši školu s tou jejich porovnat (zjistili jsme, že si jsou velice podobné), prohlédly si na mapě i fotomapě okolní krajinu, porovnali si oba naše jazyky. Spoustu věcí o Slovensku děti věděly, protože tam mají příbuzné, známé, byly tam na dovolené... Užili jsme si spoustu pěkných chvil při výrobě záložek a prožili si ten pěkný pocit, když někomu něčím uděláme radost a on zase udělá radost nám! Určitě se nám s darovanými záložkami i lépe čte, jsou pro nás další motivací ke čtení, které je v dnešní přetechizované době bohužel často opomíjené. Děkujeme tedy za možnost pracovat v projektu Záložka do knihy spojuje školy.“

(ZŠ Mnichovice, ČR)

„Na projektu se podíleli žáci většiny tříd. Před odesláním prací jsme uspořádali malou výstavku, kde si mohli všichni prohlédnout celou kolekci záložek, které žáci se svými učiteli vytvořili a vybrali pro slovenské žáky. Současně se při hodinách informatiky mohli podívat na webové stránky partnerské slovenské školy. Záložky ze Slovenska se dětem velmi líbily. Opět byly vystaveny na výstavě, kde si také všichni mohli přečíst dopis, který spolu se záložkami připutoval ze Strážan. Projekt se podařil, byl dobře načasován i vzhledem k probíhající anketě Kniha mého srdce. Žáci si mohli připomenout svoje oblíbené knížky, ale také o nich povědět kamarádům a na Slovensko pak poslat malý pozdrav ve formě záložky do „knihy mého srdce“. Do našeho místního časopisu STOP jsme poslali článek, který si v současné době mohou přečíst všichni místní čtenáři. Jako organizátorům vám děkujeme za výborný nápad.“

(ZŠ s RVJ Bronzová, Praha 13, ČR)

I slovenské školy projekt hodnotily kladně:

„Žiaci tretieho a štvrtého ročníka našej školy sa v mesiaci október zúčastnili česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy. Našou partnerskou školou sa stala Základná škola z Prahy 3. Deti sa so svojimi triednymi učiteľkami s chuťou pustili do práce a rôznymi technikami vytvorili nádherné záložky. Na konci októbra sa deti dočkali odmeny – kamaráti z Prahy poslali záložky... Žiaci spoznali, že označiť si prečítané krásnou záložkou od priateľa je veľmi príjemné. Spolupráca s pražskou školou bola pre deti oživením školského života, preto sme sa rozhodli, že budeme v spolupráci pokračovať a našou ďalšou aktivitou bude vytvorenie vianočných pozdravov.“

(Základná škola s MŠ Dlhé Pole, SR)

„Tento projekt sa žiakom veľmi páčil. Snažili sme sa vytvoriť záložky nie veľmi tradičného tvaru, práce boli nápadité, vytvorené technikami koláže a kresby, perokresby... Našou kontaktnou školou sa stala škola Na Chodovci v Prahe. S touto školou sme sa skontovali a komunikovali prostredníctvom e-mailov. Dokonca sme sa dohodli aj na ďalšej spolupráci, kde si budeme vzájomne písať listy, aby si žiaci mohli porovnať český a slovenský pravopis, a taktiež aj ďalšie výtvarné práce, najbližšie to budú vianočné pozdravy... Sme veľmi radi, že sme sa mohli zapojiť do tohto projektu, pretože sme získali nových priateľov...“

(Základná škola s MŠ, Kľačany, SR)

„Projekt mal na škole veľký úspech. Najprv sa zapojili žiaci štvrtého ročníka, potom aj ostatní žiaci. Výroba záložiek ich veľmi bavila. Predbiehali sa vo vyrobení najzaujímavejšej záložky. Motivovalo ich aj to, že záložky budú vymenené s partnerskou školou... Dúfame, že podobný projekt sa uskutoční aj na budúci rok. Radi sa zapojíme.“

(Základná škola, Lastomír, SR)

A závěrem bych ráda připojila slogan, který vytvořili žáci ZŠ TGM v Komorní Lhotce a společně s ukázkou vytvořených záložek ho poslali do Národní pedagogické knihovny Komenského v Praze: *Darovaná záložka pro mou knihu kámoška*. Myslím, že tím velmi dobře vystihli celý záměr projektu.

Všem učitelům, knihovníkům, a hlavně dětem, které se do projektu zapojily, patří naše uznání. Jsme rádi, že společné dílo přineslo všem zúčastněným radost a budeme rádi, když stejnou radost jim přinese i každá přečtená kniha, do které vloží vlastnoručně vyrobené záložky.

ADREA A E-MAIL

Mgr. Radmila Indráková
ÚIV – Národní pedagogická knihovna Komenského
Mikulandská 5
116 74 Praha 1
Česká republika
e-mail: indrakova@npkk.cz

PREZENTÁCIA KNIŽNIČNÝCH PODUJATÍ NA PODPORU ČÍTANIA ŽIAKOV

Gabriela Futová

Školské knižnice – výhody

Vzhľadom na povinnú školskú dochádzku sú školské knižnice jedinými knižnicami, ktoré majú šancu osloviť všetkých detských čitateľov, majú možnosť zapísať do knižnice a pracovať s vysokým percentom potenciálnych detských čitateľov.

Školské knižnice – nevýhody

Školskí knihovníci sú v prvom rade učitelia. Na vykonávanie knihovníckej praxe nemajú dostatok času a väčšinou ani potrebné vzdelanie. V časovom tlaku môžu vykonávať len základné knihovnícke činnosti, ktoré sú pre chod knižnice nevyhnutné. Školskí knihovníci, ktorí v knižniciach pracujú aj nad rámec základných povinností, tak robia vlastne vo svojom voľnom čase a zadarmo.

Ďalšou nevýhodou je obmedzený knižničný fond. Školské knižnice nedostávajú na nákup fondu až také veľké prostriedky, okrem toho, aj keby dostávali, nestačili by kapacitne a priestorovo. V prvom rade by ich fond mal pozostávať z kníh, ktoré deťom odporúčajú na čítanie, ktoré sú súčasťou mimočítankového čítania a ktoré učitelia môžu využiť v rámci učebných osnov a vzdelávania. Aj keď pestrá ponuka knižničného fondu detským čitateľom len a len prospeje.

AKTIVITY NA PODPORU ČÍTANIA REALIZOVATELNÉ V ŠKOLSKÝCH KNIŽNICIACH

Noc s Andersenom

Notoricky známe podujatie, ktoré v tomto roku oslávilo svoje 10. výročie, je vynikajúcou príležitosťou potešiť a navadiť detských čitateľov, spropagovať školskú knižnicu a urobiť z nej miesto nevšedných zážitkov. Noc s Andersenom je podujatím, ktorého autorom je Knihovna B. B. Buchlovana v Uherskom Hradišti. Organizátorom poskytuje priestor na realizáciu tých najrôznorodjších aktivít, stáva sa miestom neopakovateľnej atmosféry, deťom poskytuje pocit medzinárodnej spolupatričnosti (počas posledného ročníka sa nocovalo na 905 miestach Čiech, Moravy, Slovenska, Slovinska a Poľska, noc 2010 zažilo 31 256 detí a 9 984 dospelých – knihovníkov, učiteľov, hercov, starostov, primátorov, policajtov, hasičov, kastelánov, vedúcich, skautov, pionierov, lekárov, veterinárov, ohňostrojcov, správcov, školníkov, kuchárov, pekárov, hviezdárov, ilustrátorov a spisovateľov). No nie je úžasné patriť do tejto rodiny?

Noc s Andersenom je síce náročná na prípravu, ale inšpirovať sa dá na portáli www.infolib.sk, kde sú hotové scenáre a aj kopec správ z nocí z iných knižníc. Nocovať samozrejme možno aj mimo termínu Noci s Andersenom, je jasné, že podporovať vzťah detí ku knihám aj takýmto spôsobom, je vynikajúce.

Deň ľudovej rozprávky

Oslava Dňa ľudovej rozprávky vznikla v rámci kampane Slovensko Dobšinskému vyhlásenej pri príležitosti 180. výročia narodenia slovenského rozprávkara Pavla Dobšinského. Oslavovať deň jeho narodenia ako Deň ľudovej rozprávky sme začali po vyhlásení ankety

o najlepší spôsob pripomenutia si slávneho rozprávkaru a po následnom hlasovaní za jednotlivé návrhy.

Prvý rok (2008) mohli knižnice stráviť Deň ľudovej rozprávky rôznorodo. Po celom Slovensku prebiehali prezentácie a literárne pásma zamerané na tvorbu a život Pavla Dobšinského, ďalej rôzne súťaže, kvízy, hry, hlasné čítania, dramatizácie, noci v knižnici, karnevaly a pod. – všetko so zameraním na ľudovú rozprávku.

Druhý ročník bol inšpirovaný aktivitou Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave, kde počas prvého ročníka hľadali čitatelia i nečitelia Dobšinského knihy vo vlastných knižniciach. Na celom Slovensku bolo vyhlásené pátranie po Dobšinského knihách, ktorého sa zúčastnilo 63 oficiálne prihlásených knižníc (medzi nimi aj školské knižnice), ktoré sa vďaka aktivite čitateľov dopátrali k 3 657 knihám Pavla Dobšinského.

Tretí, tohtoročný ročník, prebehol pod názvom Truhlica Pavla Dobšinského (inšpirácia od knihovníčky Moniky Malej z Heldovej Mestskej knižnice v Třebecoviciach pod Orebom, ČR). Išlo o súťaž pre deti, ktorých úlohou bolo nájsť v knihách Pavla Dobšinského z fondu jednotlivých knižníc malé nálepky, prípadne rozstrihané názvy. Súťaž nebola povinná, niektoré knižnice opäť pátrali, iné si Deň ľudovej rozprávky pripomenuli inak, napriek tomu knihovníčky do záverečného žrebovania zaslali 1 259 vyplnených súťažných hárkov, z ktorých boli vyžrebovaní traja víťazi knižných cien venovaných Slovenskou asociáciou knižníc.

Výhodou Dňa ľudovej rozprávky je opäť rôznorodosť aktivít, ktorými sa môžu knižnice do osláv zapojiť. Vyhlásená centrálna téma nebýva povinná, knižnice majú možnosť upraviť si jej priebeh tak, aby vyhovovala ich podmienkam, takže zapojiť sa môžu aj tie najmenšie knižnice. Zároveň býva vyhlásená s ohľadom na finančné (ne)možnosti jednotlivých knižníc tak, aby bola aktivita naozaj všade dostupná. Detské knihovníčky prejavili pri realizácii osláv Dňa ľudovej rozprávky nesmiernu kreativitu a to tým, že súťaž Truhlica Pavla Dobšinského obohatili o ďalšie aktivity, takže ľudové rozprávky rezonovali nielen v knižniciach, ale aj školách pri malých aj starších čitateľoch.

Výhodou školských knižníc je v tomto prípade jednak možnosť propagácie prostredníctvom školského rozhlasu, takže informovaní sú ozaj všetci žiaci, ale opäť aj fakt, že školské knižnice sú deťom poruke, v prípade chuti zapojiť sa, nemusí ich odradiť povedzme počasie alebo iné okolnosti.

Čítajme si – čitateľský maratón

Čitateľský maratón Čítajme si síce nie je organizovaný knižnicami, ale odohráva sa práve tam. Jej organizátorom je Linka detskej istoty UNICEF, ktorá už tretíkrát oslovila knižnice a požiadala ich o spoluprácu pri realizácii tejto masovej aktivity zameranej na propagáciu čítania. Práve vďaka verejným a školským knižniciam sa tohto roku do maratónu zapojilo 21 234 detí vo veku od 6 do 15 rokov. Sprievodnou akciou Čítajme si je každoročne aj neformálna diskusia odborníkov viacerých profesií. Tento rok bola diskusia zameraná na tému Čím sa stáva kniha atraktívnou pre detského čitateľa. Diskutujúci okrem iného vyjadrili potrebu, aby sa opäť vrátilo k uvádzaniu veku, komu je kniha určená, a to hlavne pre orientáciu rodičov. Zaujímavá bola aj myšlienka k rozšíreniu činnosti knižníc na širšie kultúrne centrá, kde by vznikol spoločný priestor pre deti a rodičov.

Kráľ detských čitateľov

Voľba kráľa čitateľov patrí síce viac medzi aktivity verejných knižníc (v zozname knižníc, ktoré túto aktivitu robia, sú len dve školské knižnice), pravdou však je, že voliť kráľa čitateľov školskej knižnice by mohla byť aktivita viacerých. Podmienky súťaže si vytvárajú knižnice individuálne, zvyčajne ide o aktivity, v ktorých sa spája tvorivosť, zručnosť, vedomosti týkajúce sa buď prečítaných kníh, alebo lokálnej literárnej tvorby, prípadne aj lokálneho zemepisu. Voľba kráľa čitateľov školskej knižnice by sa mohla a mala stať školskou slávnosťou, ktorá by bola sama osebe propagáciou čítania a hlavne toho, že čítanie je stále moderné.

Úžasnou tradíciou, aj keď nepravidelnou, sa stali **snemy kráľov čitateľov**. Ide o stretnutia detí so spoločným záujmom – láskou k čítaniu. Kráľi čitateľov získavajú fantastickú odmenu: zadosťučinenie, možnosť spolupodieľať sa na tvorbe posolstva, spoznať nové miesta, zažiť nové zážitky a hlavne spriatelíť sa s rovesníkmi s rovnakou „krvnou skupinou“.

V prípade školských knižníc, hlavne v mestách, kde sa nachádza viac škôl a školských knižníc, by bolo vhodné realizovať aj lokálne snemy kráľov čitateľov, ktoré by neboli až také finančne náročné a v prípade, že nikto nezorganizuje celoslovenský snem (ako je to v tomto roku), by sa kráľi stretli tak či tak. Pretože propagácia a podpora čítania sa dá robiť aj takýmto spôsobom.

Na ukážku ponúkam **posolstvá kráľov čitateľov z posledných dvoch snemov**:

- **Posolstvo zo Snemu kráľov detských čitateľov z roku 2008**
KNIHY SÚ PRE ČLOVEKA TÝM, ČÍM KRÍDLA VTÁKOM
 - *„Potvrdili sme, že kníh sa nevzdáme, pretože v nich po kúskoch nachádzame aj sami seba.“*
 - *„V súčasnosti objavujeme krajiny fantázie v knihách Rowlingovej a jej Harryho, či plány Artemisa Fowla a opätovne sa vraciame aj k múdrostiam slovenských rozprávok.“*
 - *„Najradšej by sme boli, keby nás v knižniciach vítali knihy od zeme až po samé nebo, s čarokrásnou záhradou, pričom knihovníčky by okolo nás lietali ako nápomocní anjeli.“*
 - *„Zoberte si do rúk aj vy svoju knihu. Možno sa s ňou otvorí aj vaše srdce a ďalší svet, vo vašom svete. A potom ďalší a ďalší...“*
 - *„Povedzte o ňom aj svojim kamarátom a tiež svojim rodičom. Pretože by sme boli veľmi radi, keby do našich knižníc, chodili spolu s nami.“*

- **Posolstvo zo Snemu kráľov detských čitateľov z roku 2009 (písané v spolupráci so spisovateľom Jánom Navrátilom)**
 - *„My, kráľi čitateľov zo všetkých kútov našej milovanej vlasti, sme sa v roku Pána 2009 zišli v prvom slobodnom kráľovskom meste Trnava. Rokovali sme o veľmi dôležitých témach, ktoré sa týkajú každého z nás. Výsledky snemovania prinášame ako posolstvo pre dnešnú mládež, čitateľov i nečitateľov, tvorcov kníh, knihovníkov, vydavateľov. Prvou dilemou bolo: **Prežije kniha aj ďalšie storočie?** Na základe živých debát sme prišli k nasledujúcim záverom: **KNIHA PREŽIJE**, pretože je pre každého človeka dôležitá. Prináša posolstvá jednej generácie tej nasledujúcej – posolstvá o tom, ako ľudia žili, čo ich zaujímalo, po čom túžili, aký bol ich svet. V súčasnej dobe stojíme pred otázkou, či tlačené knihy neprevalcuje internet. Nazdávame sa, že sa mu to nepodarí. Internet je*

*veľmi strohý, vecný, chýbajú v ňom emócie. Naproti tomu – kniha odomyká v človeku jeho vlastnú fantáziu, jeho túžby, ideály. KNIHA JE NIEČO KRÁSNE! Druhou oblasťou, ktorou sme sa na sneme zaoberali, bola odpoveď na otázku: **Prečo vlastne čítame?** My, králi detských čitateľov, vieme, prečo čítame? Viete to aj vy? Pre nás je čítanie životná nutnosť, radosť, inšpirácia, vzdelávanie, povzbudenie. Pri čítaní si človek vytvára vlastné obrazy postáv, miest a deja. Stáva sa tak vlastne spoluautorom príbehu. Čítaním kníh zaháňame nudu, čítanie nám pomáha zabudnúť na chorobu, bolesť, starosti. Knihy sú verní priatelia, ktorých nikdy nenakazíme, počítač však môže dostať vírus. Preto vydávame svedectvo, že bez kníh by sme všetci boli stratení. **Posledné posolstvo nás, Kráľov, je určené spisovateľom a vydavateľom.** Na sneme sme sa mali dohodnúť, aké knihy by nás zaujímali. Verte nám, v tomto bode sme tiež prišli k dohode. Zaujíma nás každá kniha, ktorá vie upútať a splňa všetky naše očakávanie. Teda všetko to, o čom sme snemovali v prvých dvoch témach. Najviac však chceme čítať knihy z nášho detského sveta. Milí spisovatelia, ilustrátori a vydavatelia, pomôžte nám svojimi knihami orientovať sa v dnešnej spletitej súčasnosti. Ukážte nám, čo je dobré a o čo je hodno bojovať.“*

Hevikluby (Občianske združenie Fanfáry)

Hevikluby sú zamerané na klubovú činnosť pod vedením animátorov, organizované knižnicami, školami a rodinami. Kluby pomáhajú deťom aktívne a zmysluplne využiť voľný čas, nájsť si dobrých kamarátov, pozitívnu životnú orientáciu, získať dobrý vzťah k čítaniu a vzdelávaniu sa, pôsobia na komplexný rozvoj osobností detí. Umožňujú deťom prostredníctvom cieľeného programu získať životné zručnosti. Program stretnutí vychádza zo spoločného čítania, z ktorého sa odvíjajú diskusie, hry, tvorivé dielne, výlety, netradičné stretnutia so zaujímavými osobnosťami a iné podnetné aktivity.

Oficiálne prihlásených Heviklubov je 14, jeden z nich (žiaľ v Prešove) medzičasom zanikol, z toho v školských knižniciach realizuje svoju činnosť 8.

Nevýhodou Heviklubov je chýbajúca celoslovenská metodika a koordinácia, kvôli tomu je plánovaná spolupráca so Slovenskou národnou knižnicou.

Systematická práca v klube podporuje rozvíjanie tvorivých, emocionálnych a sociálnych schopností mladých ľudí a tým rozširuje záber knižníc.

Dni detskej knihy

Organizátorom Dní detskej knihy je BIBIANA – Medzinárodný dom umenia pre deti a Slovenská sekcia IBBY. Do zoznamu aktivít školských knižníc som ich zaradila preto, že školské knižnice môžu pri ich realizácii spolupracovať s verejnou knižnicou, ktorá je v daný rok pozývateľom. Trojdňové podujatie je zamerané na detskú literatúru, stretnutia detí s tvorcami kníh a časopisov. Inšpiráciou je **Medzinárodný deň detskej knihy**, ktorý si medzinárodná verejnosť pripomína 2. apríla v deň narodenia veľkého rozprávkara Hansa Christiana Andersena. Slovensko malo patronovať nad celosvetovými oslavami v rokoch 1996 a 2006.

Dni detskej knihy sa konajú každý rok v inom kúte Slovenska, a to podľa záujmu verejných knižníc. V roku 2009 sa uskutočnili v Kysuckej knižnici v Čadci, v tomto roku prebehli v Gemerskej knižnici Pavla Dobšinského v Rožňave, na budúci rok prejavila záujem o organizáciu Knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove.

Program dní tvoria odborné semináre, besedy a propagácia čítania aj v „najzašitejších“ kútoch regiónov, v malých obciach, obecných a školských knižniciach, teda tam, kde sa za bežných okolností živý tvorca hádam ani nedostane.

Zlatá rybka – anketa detských čitateľov

Čitateľská anketa zameraná na voľbu najlepšej (najobľúbenejšej) pôvodnej slovenskej knihy pre deti a mládež za daný rok, čiastočne odráža vkus detských čitateľov. Propaguje pôvodnú slovenskú literatúru bez ohľadu na rok vydania.

Zlatá rybka 2007 – Môj anjel sa vie biť (Roman Brat, Mladé letá)

Zlatá rybka 2008 – Danká a Janka (Mária Ďuríčková, Mladé letá)

Zlatá rybka 2009 – ??? (zatiaľ tajomstvo)

Účasť v ankete odporúčam preto, lebo z platných hlasovacích lístkov býva vyžrebovaný jeden, ktorého autor získa balík kníh. Knižnú odmenu získava aj knižnica, za ktorú čitateľ hlasoval, školský knižničný fond môže byť teda obohatený o zaujímavé, zvyčajne detské tituly.

Čítame s Osmijankom

Čítame s Osmijankom je **celoslovenská čitateľská súťaž**, ktorú organizuje nezisková organizácia Osmijanko. Ide o dlhodobý projekt zameraný na rozvoj čítania a na dvíhanie jazykovej kultúry u žiakov mladšieho školského veku. Z porovnania realizácie projektu vo verejnej knižnici a školskej knižnici je tento projekt akoby šitý na mieru školským knižniciam. Dôvody: pri realizácii projektu je nutná pravidelnosť, takže vzniká vynikajúca možnosť plniť súťažné otázky počas hodín čítania (vo verejnej knižnici je ťažké zabezpečiť pravidelný príchod súťažiacich, keďže deti majú voľno iba popoludní – dá sa to realizovať iba v spolupráci s učiteľmi a triednymi kolektívami – nie vždy na to ostáva čas). Školská knižnica je poruke – osmijankovská hodina sa dá realizovať v rámci vyučovania, alebo v rámci krúžkovej činnosti.

Nutná je dôslednosť – keď začať, tak aj dokončiť – len málokto je ochotné aj napriek počítačnému nadšeniu venovať sa „práci s osmijankom“ v knižnici po vyučovaní – samozrejme závisí od knihovníka, popoludní však chcú voľno už aj deti. Preto odporúčam spoluprácu školských knižníc s verejnými knižnicami – tieto sú častokrát lepšími informačnými zdrojmi, súťažné hárky je možné objednávať aj cez ne.

Zážitkové čítania

Ide o vynikajúci spôsob práce s textom využiteľný aj na hodinách čítania. Metodické prípravy na inšpiráciu nájdete na www.infolib.sk (zložka detskej knižnice, zážitkové čítania). Školským knihovníkom ponúkam možnosť nácviku zážitkového čítania – workshop, na ktorom väčšinou zistia, že urobiť dobré zážitkové čítanie nie je nič zložité a že sa s textom dá naozaj pracovať absolútne rozmanitými spôsobmi.

Informačné zdroje školských knižníc

Odporúčam portál www.infolib.sk (staňte sa odberateľmi aktualít a budete v obraze), ďalej portál Murova čítareň (www.murovacitaren) zameraný na propagáciu literatúry pre deti a jej tvorcov a aktivít, týkajúcich sa detskej literatúry. Ďalej ako zdroje odporúčam **verejné knižnice** vo vašom okolí, od ktorých môžete:

- žiadať informácie,
- žiadať metodické rady,

- požadovať a ponúkať spoluprácu (zapojte sa do ich aktivít – súťaží, festivalov, projektov, besied, knižných osláv a pod.).

Spolupráca spočíva aj v propagovaní aktivít verejných knižníc, najmä aktivít určených deťom a mládeži, pretože propagácia prostredníctvom školských knižníc a škôl má širší záber, je adresnejšia.

Zo školských knižníc je to do verejných knižníc iba na skok. Systematická práca s deťmi a mládežou je zárukou, že sa ich časť stane návštevníkmi knižníc a ostane aktívnymi čitateľmi aj neskôr v dospelosti.

ADRESA A E-MAIL

Gabriela Futová
Slovenská národná knižnica
Námestie J. C. Hronského 1
036 01 Martin
Slovenská republika
e-mail: gabriela.futova@gmail.com

SÚČASNOSŤ A PERSPEKTÍVY MEDIÁLNE NAJÚSPEŠNEJŠIEHO PODUJATIA NA PODPORU ČÍTANIA NA SLOVENSKU

5 rokov Noci s Andersenom na Slovensku (2006 – 2010)

Silvia Stasselová

V dnešnej pretechnizovanej spoločnosti je otázka výchovy detí k čítaniu jednou z dôležitých úloh knižníc. Je vedecky dokázané, že vzťah ku knihe sa u dieťaťa formuje už v ranom veku a tiež je dokázané, že väčšina detí, ktorých rodičia doma nečítajú, tiež nemajú vypestovaný vzťah k čítaniu. Avšak aj v tých prípadoch, v ktorých rodina čitateľské návyky dieťaťa zanedbá, môžu ešte stále mnohé zachrániť knižnice a školy, ktoré v súčasnosti hľadajú vhodné spôsoby, ako hravou formou zaujať dieťa tak, aby v čítaní kníh našlo veľké dobrodružstvo, ktorému sa odovzdá už na celý život.

Mnohé krajiny sveta zaviedli a zavádzajú mnohé úspešné nápadité kampane a podujatia na podporu záujmu o čítanie nielen pre deti, ale aj dospelujúcu mládež a dospelých. Súčasný všeobecne klesajúci záujem o čítanie postihuje vyspelé krajiny sveta rovnako ako rozvojové krajiny. Preto úspešné kampane a podujatia vo svete nie sú pre seba konkurenciou, ale naopak sú spoločnou studnicou nápadov, z ktorých sa môžeme inšpirovať a ktoré vedú k spoločnému cieľu – získať srdce detského čitateľa a prilákať deti späť ku knihám a do knižníc.

Čítanie kníh v detskom veku rozvíja nielen predstavivosť a fantáziu detí, ale tiež zlepšuje vyjadrovacie schopnosti a slovnú zásobu, príbehy v knihách deťom prinášajú vhodné vzory správania a riešenia problémov, ktoré neskôr uplatnia v svojom živote. Knihy deti učia, vychovávajú, hrajú sa s ich citmi, rozosievajú ich, preniknú celú detskú dušu a z detí postupne robia lepších a vzdelanejších ľudí pre dospelý svet.

Knihy majú dnes silných konkurentov v počítačových hrách, v internete, v multimedialnom a virtuálnom priestore, v pasívnom pozieraní televízie, ktoré v deťoch postupne zabíjajú kreativitu a nepodporujú ich vlastnú predstavivosť. Naopak, deti sa naučia prijímať len cudziu predstavivosť, ktorú do počítačových hier a filmov už vložili ich tvorcovia. Knihy prinášajú kladné vzory, médiá často tie opačné.

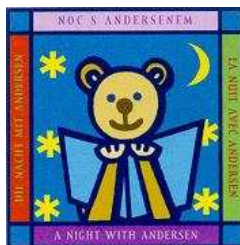
Žijeme v 21. storočí a v informačnom veku, kde sa bez informačných technológií nedokážeme zaobísť už ani v bežnom živote. Knihy a ich príbehy, rovnako ako umenie a svetové kultúrne dedičstvo však musia ostať súčasťou formovania osobnosti detí, aby im nielen skrášlili detstvo, ale tiež pomáhali pri získavaní vzdelania, estetického cítenia, vzorov správania a ich všeobecného rozhl'adu.

Ak by sa najsilnejšie ekonomické veľmoci sveta vyhodnotili v priamej väzbe na vzdelanostnú úroveň svojho obyvateľstva, problematike klesajúceho záujmu o čítanie by sa intenzívne nevenovali len knižnice a školy, ale hľadanie vhodných riešení by sa stalo súčasťou vládnych opatrení mnohých krajín.

Všetci veríme, že sa dočkáme masívneho návratu k čítaniu a ku knihám skôr, ako bude pre všeobecnú vzdelanosť našich ďalších generácií už príliš neskoro. Knižnice a knihovníci robia všetko, čo je v ich silách. Pridáte sa k nám?

NA ZAČIATU BOL NÁPAD – NOC S ANDERSENOU

Noc s Andersenom je názov mediálne najúspešnejšieho podujatia na podporu čítania detí v Čechách a na Slovensku. Toto úspešné podujatie vzniklo vďaka nápadu dvoch českých knihovníčok – Mirky Čápovej a Hany Hanáčkovej, ktoré zrealizovali jeho prvý ročník v roku 2000 v Knižnici B. B. Buchlovana v Uherskom Hradišti, kde v knižnici prespalo spolu 20 detí.

Dátum konania bol zároveň oslavou **Medzinárodného dňa detskej knihy**, ktorý sa každoročne na celom svete pripomína 2. apríla, v deň narodenín významného dánskeho rozprávkara Hansa Christiana Andersena a rozprávková noc je pomenovaná práve na jeho počesť.

Od svojho prvého ročníka v roku 2000 sa z komorného podujatia pre 20 detí v Uherskom Hradišti rozrástlo rozsiahle medzinárodné podujatie, ktoré sa koná spravidla v posledný marcový, alebo v prvý aprílový piatok v roku.

Nápad sa ujal, v súčasnosti je už podujatie medzinárodné a zapájajú sa okrem Českej a Slovenskej republiky aj ďalšie európske krajiny – Poľsko a Slovinsko. Každý rok sa podujatie rozrástá o ďalších účastníkov a pridávajú sa ďalšie štáty.

V roku 2001 už deti spali v 40 českých knižniciach a vďaka **Klubu detských knižoven SKIP** vznikla väčšia popularita podujatia a zriadila sa elektronická konferencia Andersen. V roku 2002 deti spali v 72 knižniciach, v roku 2003 v 153 knižniciach. Počet zúčastnených knižníc sa z roka na rok zdvojnásobil a v roku 2010 sa v Čechách, na Slovensku, v Poľsku a v Slovinsku do podujatia zapojilo až 905 knižníc.

Noc s Andersenom oslávila v roku 2010 už svoj desiaty jubilejný ročník. Tešíme sa na ďalšie úspešné ročníky a na nové rekordy v počte zúčastnených detí.

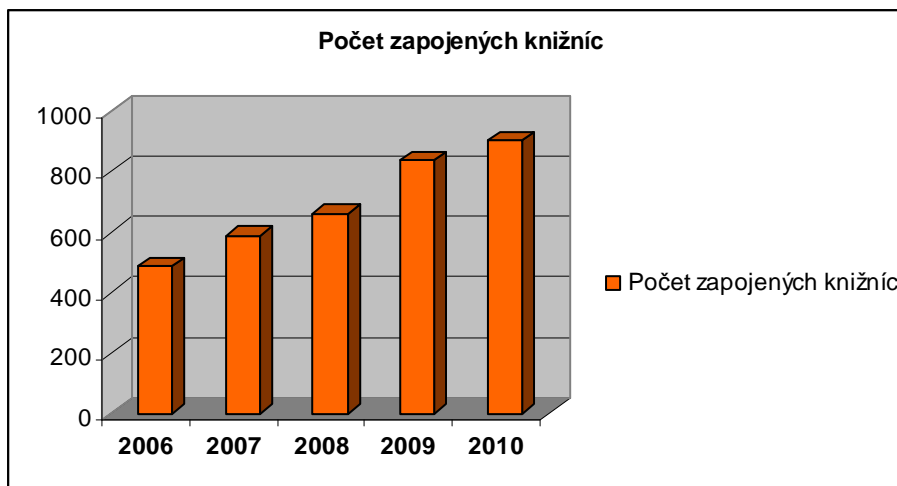
PRIHLASOVANIE FORMOU ELEKTRONICKEJ REGISTRÁCIE

Všetky knižnice a školy, ktoré sa rozhodnú aktívne zapojiť do podujatia Noc s Andersenom, sa môžu vopred zaregistrovať prostredníctvom elektronického prihlasovacieho formulára, ktorý je k dispozícii na troch miestach:

- na webstránke Knižovny B. B. Buchlovana v Uherskom Hradišti, http://www.knihovnabbb.cz/cz/noc_s_andersenem
- na novej medzinárodnej webstránke Noci s Andersenom, <http://www.nocsandersenem.cz>
- na celoslovenskom knihovníckom portáli InfoLib, kde priebežne uverejňujeme aktuality o partneroch podujatia, výzvy na prihlásenie aj reportáže po podujat. www.infolib.sk

MEDZINÁRODNÉ POROVNANIE ÚČASTI – NOC S ANDERSENOM V ROKOCH 2000 – 2010

	2000	2006	2007	2008	2009	2010
Počet knižníc	1	487	590	664	840	905
Počet účastníkov	20	17 259	23 433	27 092	35 050	41 240

AKO SA DOSTAL NÁPAD NA SLOVENSKO?

Prvou knižnicou, ktorá sa originálnym nápadom českých knihovníčok inšpirovala na Slovensku, bola **Krajská knižnica Juraja Fándlyho v Trnave**, ktorá pre svojich detských čitateľov zorganizovala Noc s Andersenom prvýkrát v roku 2002.

V roku 2003 sa už do Noci s Andersenom zapojilo spolu 6 slovenských knižníc a počas ďalších úspešných ročníkov ich počet naďalej stúpal.

Na Slovensku však stále chýbal jednotný koordinátor podujatia, ktorý by ďalšie knižnice nielen motivoval k ich aktívnej účasti, ale ktorý by tiež zabezpečoval významných partnerov knižníc pre podujatie, ktorí by boli prínosom v rôznych aspektoch a zabezpečili väčšiu mediálnu pozornosť nielen podujatiu, ale aj otázke potreby čítania a jeho významu nielen v detskom, ale aj v dospelom veku.

Z uvedeného dôvodu sa celoslovenskej koordinácie Noci s Andersenom od roku 2005 ujal **Spolok slovenských knihovníkov**, na základe návrhu predsedníčky SSK a spoločného uznesenia Valného zhromaždenia SSK, ktoré sa konalo dňa 8. decembra 2005 v Nitre, za účasti 131 delegátov a 8 hostí, medzi nimi aj Mirky Čábovej z Uherského Hradišťa, ktorá prišla osobne úspešný projekt predstaviť na Slovensko.

Spolok slovenských knihovníkov koordinoval **prvý celoslovenský ročník** Noci s Andersenom dňa 31. 3. 2006, kedy sa na tomto medzinárodnom podujatí na podporu čítania a zvýšenia záujmu detských čitateľov zúčastnilo spolu 17 000 detí v 470 knižniciach v Českej republika a na Slovensku, Poľsku, Rakúsku a Slovinsku. Do prvého celoslovenského ročníka Noci s Andersenom sa zapojilo až 45 slovenských knižníc a 1 500 detí. V roku 2010 sa zapojilo až 121 slovenských knižníc a škôl s počtom 4 100 zúčastnených detí.

NOC S ANDERSENUM – ÚČASŤ NA SLOVENSKU V ROKOCH 2006 – 2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Počet zapojených knižníc	45	63	80	120	121
Počet zapojených účastníkov	1 500	2 500	2 700	4 000	4 100

ČO VŠETKO SA DEJE V KNIŽNICIACH A NA ŠKOLÁCH POČAS NOCI S ANDERSENUM?

Deti zažívajú neobvyklé veci. Okrem samotného nocovania medzi regálmi knižníc v spacákoch do noci čítajú a počúvajú rozprávky, dramatizujú alebo ilustrujú ich príbehy, vyrábajú masky na karnevalový sprievod alebo pátrajú po stratených rozprávkových bytostiach. V mnohých knižniciach podstupujú deti skúšky odvahy počas nočných pochodov a merajú svoje sily vo vedomostných súťažiach. Niekde zažijú ohňostroj, inde boj so sedemhlavým drakom, spoločné varenie krupicovej kaše, vankúšovú vojnu alebo pyžamovú párty. Mnohým deťom prídu čítať rozprávky spisovateľa, herečky a herci, ale aj starostovia miest a obcí alebo známi športovci. Už sa stalo tradíciou, že deti každoročne sadia v blízkosti knižníc rozprávkové stromy, tzv. Rozprávkovníky – Fabularius Anderseni, ktorých je už dnes v Čechách, na Slovensku a v Poľsku posadený celý les – za 10 ročníkov Noci s Andersenom bolo posadených približne 1500 rozprávkovníkov, ktoré deti sadili s priateľmi, aby každý rok prinášali úrodu nových rozprávok. Počet detí, ktoré strávia Noc s Andersenom v knižnici je rôzny – od komorných podujatí pre 10 – 20 detí až po najpočetnejšiu Noc s Andersenom, ktorá sa každoročne koná v **Základnej škole Nižná brána v Kežmarku**, s počtom 200 detí na jednom mieste. Za originálnu prípravu podujatia získala Základná škola Nižná brána v roku 2009 špeciálne ocenenie od Vydavateľstva Slovart. Originalitu priebehu podujatia v jednotlivých knižniciach a školách je nemožné opísať niekoľkými vetami. Preto sme veľmi vďační všetkým organizátorom podujatia v knižniciach a školách, že po každom úspešnom ročníku Noci s Andersenom posielajú svoje podrobné reportáže z originálnych podujatí a hier a fotogalérie Spolku slovenských knihovníkov, ktorý ich v plnom znení s potešením uverejňuje od prvého celoslovenského ročníka 2006 na celoslovenskom knihovníckom portáli InfoLib www.infolib.sk

REPORTÁŽE A FOTOGRAFIE Z PRIEBEHU NOCI S ANDERSENUM OD ROKU 2006 – 2010

Reportáže a fotogalérie z priebehu Noci s Andersenom v slovenských knižniciach a školách za 5 úspešných ročníkov od roku 2006 – 2010 sú výborným zdrojom inšpirácie pre všetky knižnice a školy, ktoré sa ešte len rozhodujú, či sa do podujatia na budúci rok prihlásia, ale aj pre už aktívne knižnice a školy, ktoré pre ďalší ročník hľadajú ďalšie nové nápady.

Pozývam Vás na individuálnu prehliadku reportáží a fotogalérií nápaditých piatich celoslovenských ročníkov Noci s Andersenom na portáli InfoLib:

- **Noc s Andersenom 2006**
<http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=51&idm=1&prm1=3&prm2=1&prm3=860>
- **Noc s Andersenom 2007**
<http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=51&idm=1&prm1=2&prm2=1&prm3=1401>
- **Noc s Andersenom 2008**
<http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=51&idm=1&prm1=3&prm2=1&prm3=1958>
- **Noc s Andersenom 2009**
<http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=51&idm=1&prm1=3&prm2=1&prm3=2584>
- **Noc s Andersenom 2010**
<http://www.infolib.sk/index/podstranka.php?id=51&idm=1&prm1=3&prm2=1&prm3=3199>

PARTNERI PRE NOC S ANDERSENUM NA SLOVENSKU

Jedným z dôležitých úloh Spolku slovenských knihovníkov ako celoslovenského koordinátora Noci s Andersenom je osloviť potenciálnych partnerov pre podujatie, ktorí môžu byť prínosom pre jeho väčšiu popularitu a mediálnu odozvu.

V roku 2007 sa Spolku slovenských knihovníkov podarilo získať významného partnera pre podujatie Noc s Andersenom – **Vydavateľstvo Slovart**, ktoré ostalo partnerom ďalšie štyri roky až do roku 2010. Vydavateľstvo Slovart od roku 2007 venuje každej slovenskej knižnici alebo škole, ktorá sa aktívne zapojí do Noci s Andersenom, knižný dar v počte 1 – 2 knihy do knižného fondu. Veríme, že naša úspešná spolupráca bude pokračovať aj v ďalších rokoch aj napriek tomu, že počet zúčastnených knižníc rastie a s tým narastá aj finančná náročnosť pre Vydavateľstvo Slovart, ktoré knižný dar nielen veľkoryso daruje, ale aj na vlastné náklady rozošle poštou. Ďakujeme!

V roku 2008 sa Spolku slovenských knihovníkov podarilo pre Noc s Andersenom získať významného mediálneho partnera – **Slovenský rozhlas/Rádio Slovensko**, ktoré ostalo hlavným mediálnym partnerom ďalšie tri roky až do roku 2010 a veríme, že ďalšia úspešná spolupráca bude pokračovať aj v ďalších rokoch. Rozprávkové Rádio Slovensko získalo počas troch ročníkov svoj okruh poslucháčov aj medzi dospelými, ktorí posielajú svoje pozitívne ohlasy SSK a Slovenskému rozhlasu. Slovenský rozhlas zmenil počas podujatia v rokoch 2008 – 2010 programovú štruktúru na okruhu Rádio Slovensko v deň konania Noci s Andersenom, kedy od rána až do nasledujúceho rána pravidelne vysiela krátke rozprávky, živé vstupy z knižníc, **rozhovor s predsedníčkou Spolku slovenských knihovníkov** a ďalšími zástupcami slovenského knihovníctva. V neskorých večerných hodinách sa téme čítania a význame rozprávok pre rozvoj osobnosti a kreativity pravidelne venujú hostia v štúdiu. V živých vstupoch sa poslucháči môžu dozvedieť o priebehu Noci s Andersenom z jednotlivých knižníc zo všetkých regiónov Slovenska.

Fotogaléria z rozhodujúceho rokovania o mediálnej podpore Noci s Andersenom v Slovenskom rozhlase dňa 17. 3. 2008 v kancelárii riaditeľa Centra literárno-dramatického, pána Jara Riháka

Zľava: **Anna Sámelová** (riaditeľka Centra spravodajstva), **Silvia Stasselová** (Spolok slovenských knihovníkov), **Róbert Hornák** (Centrum literárno-dramatické),
Jana Segečová (riaditeľka Rádia Slovensko),
Soňa Wells (Vydavateľstvo Slovart), **Eva Brunovská** (Vydavateľstvo Slovart)

SPRIEVODNÉ SÚŤAŽE SSK A VYDAVATEĽSTVA SLOVART

Noc s Andersenom má hrovou formou upútať detského čitateľa, preto Spolok slovenských knihovníkov v spolupráci s Vydavateľstvom Slovart od roku 2007 každoročne organizuje aj sprievodnú súťaž pre deti, v ktorej môžu vyhrať hodnotné knižné ceny a hlavné výhercovia celé kolekcie kníh.

V roku 2008 a 2009 mohlo vyhrať ceny viac detí aj vďaka spolupráci so spoločnosťou **BURDA TOYS**, ktorá poskytla deťom ceny aj v podobe hier a hračiek.

Súťažný formulár SSK a Vydavateľstva Slovart v rokoch 2007 – 2009 sme do zapojených knižníc zasielali poštou v tlačenej podobe v počte zúčastnených detí a knižnice odpovede detí zasielali naspäť poštou na adresu Vydavateľstva Slovart. Počet vyplnených súťažných formulárov v roku 2009 presiahol počet tisíc, čo znamenalo náročné rozhodovanie pre súťažnú porotu zo zástupcov SSK a Vydavateľstva Slovart. Originálnych a krásne vypracovaných súťažných odpovedí bolo niekoľkonásobne viac, ako počet cien na stupňoch víťazov. Preto v roku 2009 nebolo ocenených len prvých desať výhercov, ale ďalšie ceny dostalo ešte ďalších 20 detí a 33 detí dostalo za svoje originálne a nápadité súťažné formuláre čestné uznanie na celoslovenskom knihovníckom portáli InfoLib. V roku 2010 sme vzhľadom na vzrastajúci počet zúčastnených detí zmenili formu súťažného formulára z tlačenej verzie na elektronickú formu súťažného hárku na celoslovenskom knihovníckom portáli InfoLib.

Sprievodná súťaž pre deti je každoročne vyhodnotená 1. júna na **Medzinárodný deň detí**, kedy predsedníčka Spolku slovenských knihovníkov získala mediálny priestor pre krátke vyhodnotenie ročníka detskej súťaže a verejné vyhlásenie výhercov.

Súťažné otázky sú každý rok pripravené Vydavateľstvom Slovart a Spolkom slovenských knihovníkov tak, aby v deťoch podnietili nielen súťaživosť, ale aj ich predstavivosť, kreativitu a aby sme získali odpovede detí, prečo chodia radi do knižníc a v roku 2010 budeme zvedaví na odpovede, koľkým deťom doma čítajú ich rodičia.

Súťažný formulár Vydavateľstva SLOVART a SSK v rokoch 2007 – 2010

Niektoré kreatívne otázky pre deti:

- **2007**

Aký si mal dnes v noci Andersen sen...

... a ak chceš, môžeš nakresliť aj obrázok

Čo sa ti najviac páči na dnešnej rozprávkovej noci?

A prečo chodíš rád/rada do knižnice?

- **2008**

O čom chceš počúvať rozprávky zo Slovenského rozhlasu (v ktoré dni, v akom čase)

Meno najobľúbenejšieho hrdinu z niektorej knižky

Prečo si získal Tvoje srdce?

Sem nám môžeš niečo nakresliť

Čo sa ti najviac páči na tohtoročnej rozprávkovej noci?

Prečo chodíš rád/rada do knižnice?

- **2009**

Napíš, čo sa stalo...

- Jožkovi, čo sa nechcel česať...
- Ferkovi, čo nechcel vypnúť počítač...
- Aničke, čo lepila šušne na stoličku...
- Andrejovi, čo stále frflal...
- Vaneske, čo pľula...

- **2010**

Napíš, prečo rád čítaš knihy:

Číta aj Tvoja mama alebo otec knihy?

Keď si bola/bol malý, čítali Ti rodičia, alebo starí rodičia rozprávky? Napríklad pred spaním?

Máš obľúbenú detskú knihu? Ak áno, napíš ktorú...

Napíš nám krátky príbeh o tom, „Čo by sa stalo, keby zrazu všetky knižnice a všetky knihy na svete zmizli?“ Stačí Tvoj krátky príbeh do 100 slov.

Do ktorej knižnice pravidelne chodievaš?

SÚŤAŽ PRE DETI V ROKU 2010 – NIEKTORÉ ZAUJÍMAVÉ ODPOVEDE DETÍ

Odpovede na otázku – Napíš, prečo rád čítaš knihy

„Sú supeeeeeeeeeer.“ (Dominika – vek 12)

„Knihy sú pre mňa všetko, keď prídem domov naučím sa do školy a potom si ľahnem a čítam a čítam a čítam...“ (Izabela – Mária – vek 12)

„Lebo to je pekná vec a je to dobrý priateľ človeka, takže tak“ (Kristína – vek 10)

„Baví ma čítať knihy. V knihách sa dostanem na zaujímavé miesta. Hlavne sa dozviem zaujímavé a nové i poučné informácie...“ (Nikola – vek 12)

„Knihy rád čítam preto, lebo sú veľmi fantastické a zaujímavé a upokojujú ma keď som smutný.“ (Daniel – vek 9)

„Knihy čítam preto rada, lebo sa mi postupne vyvíja fantázia a zlepšujem sa v čítaní, do školy sa mi to teda hodí!“ (Michaela – vek 10)

„Sú zábavné, a mám rád aj encyklopédie z ktorých sa všeličo nové dozviem a aj si overím informácie.“ (Šimon – vek 12)

„Prečo? Jednoducho preto, že cestou kníh sa dostávam do sveta fantázie, do ríše rozprávok a môžem prežívať rôzne dobrodružstvá.“ (Ján – vek 17)

„Lebo knihy sú zaujímavejšie ako filmy.“ (Lenka – vek 9)

„Mám rád príbehy, ktoré sú napínavé a plné prekvapení, kde dopredu neviem ako sa skončia a tak rýchlo čítam.“ (Ľubomír – vek 12)

„Lebo sú zaujímavé a čarovné. Rada si predstavím že som postava, ktorá je tá hlavná hrdinka, hrdina.“ (Simona – vek 12)

„Knihy mám rada preto, lebo v knihách sa môže stať aj to čo v skutočnosti nie, pretože rozvíjajú predstavivosť a aj keď máš zlú náladu potešia ťa, rozosmejú, zaujmú a budeš mať príjemný zážitok navždy.“ (Laura – vek 12)

„Sú dobrým zabijakom NUDY.“ (Dominika – vek 12)

„Čitateľovi nič nehrozí i keď je príbeh strašidelný.“ (Eva – vek 10)

Odpovede na súťažnú úlohu: Napíš nám krátky príbeh o tom – „Čo by sa stalo, keby zrazu všetky knižnice a všetky knihy na svete zmizli?“ – Stačí Tvoj krátky príbeh do 100 slov

„Bol by asi koniec sveta, aspoň pre mňa, lebo bez kníh neviem vydržať, bola by veľká nuda hlavne, keď vonku prší alebo keď je iný nečas. Bez kníh by neboli ani písmená a keby neboli ani písmená, neboli by ani mená ani názvy ani nič podobné, boli by len čísla a v škole matematika a ja by som z toho určite ochorela. Nevolala by som sa Mária, ale iba hej ty alebo číslo 8453 pod' k tabuli. Nebývala by som v Banskej Štiavnici, ale iba v tom meste čo je celé podkopané chodbami a čo má Kalváriu na vyhasnutej sopke. Neboli by ani básničky a ja by som v živote nevyhrala Hviezdoslavov Kubín.“ (Mária – vek 10)

„Tak to by sme asi všetci ohlúpli. Nemali by sme predstavivosť, nudili by sme sa. Som rada, že môžem čítať. Knihy sú taktiež bytosti, ktoré potrebujú svojho kamaráta, ako my máme svoje kamarátky – knihy. Nová generácia potrebuje knihy, tak si ich treba vážiť a zaobchádzať s nimi tak, ako s najvzácnejšími priateľmi.“ (Nikola – vek 12)

„Na svete zmizli všetky knihy a knižnice. Deti sedeli len pri počítačoch, hrali počítačové hry a ani sa medzi sebou nerozprávali. Na vyplňanie voľného času mali vždy poruke počítač. Raz vo svete vypukla energetická kríza a všetky počítače boli vyradené z prevádzky. Namrzené deti vyšli do ulíc a zistili, že sa nevedia ani porozprávať, lebo nie sú na priateľstva zvyknuté. Nemali na to ani dostatočnú slovnú zásobu, lebo dlho nečítali nijakú knihu a v škole riešili testy na počítačoch. Začali sa správať ako nemé zvieratá a dorozumievali sa len úsmevmi a zamračenými tvármi. Život v takomto svete bol veľmi tichý a smutný.“ (Alena – vek 11)

„Kde bolo, tam bolo, bola raz jedna dedinka. Všetci veľmi radi čítali knihy a televízor ich asi nenapadol kúpiť. Ale raz sa tejto dedinky zmocnil čarodej. Ľudia nezmohli nič, až raz... až raz prišla do dedinky stará pani knihovníčka so zlatou knihou a čarodeja omámila na smrť. A dedinke sa vrátili všetky knihy a zazvonil zvonec príbehu je koniec.“ (Michaela – vek 10)

„Čo by sa stalo??? No nebol by ani internet, lebo, keby zmizli knihy zmizli by, predpokladám všetky písmenká a neboli by ani noviny, ani nič, bolo by to smutné, ale si by sme sa vrátili do jaskyne loviť mamuty.“ (Šimon – vek 12)

**Noc s Andersenom na Slovensku
(prehľad zúčastnených knižníc a škôl v rokoch 2006 – 2010)**

Pomer zastúpenia verejných a školských knižníc

	Knižnica/Škola	2006	2007	2008	2009	2010
1.	Cirkevná základná škola sv. Juraja, Svidník		x	x	x	x
2.	Dom kultúry – Mestská knižnica, Sereď	x	x			
3.	Dom kultúry Dúbravka OKIS, Bratislava					x
4.	Galantská knižnica, Galanta	x	x	x	x	x
5.	Gemerská knižnica Pavla Dobšinského, Rožňava		x	x	x	
6.	Gymnázium L. Sáru, Bratislava				x	x
7.	Hontiansko-novohradská knižnica A.H. Škultétyho, Veľký Krtíš				x	x
8.	Hornonitrianska knižnica, Prievidza	x		x	x	x
9.	Hornozemplínska knižnica, Vranov nad Topľou	x	x	x	x	x
10.	Knižnica A. Bernoláka, Nové Zámky	x	x		x	x
11.	Knižnica Bratislava – Nové Mesto			x	x	x
12.	Knižnica G. F. Belopotockého, Liptovský Mikuláš		x	x	x	x

13.	Knižnica J. Fándlyho – pobočka Tulipán, Trnava					X
14.	Knižnica J. Fándlyho – pobočka Vodáreň, Trnava	X			X	X
15.	Knižnica J. Fándlyho, Trnava	X	X	X	X	X
16.	Knižnica Jána Kollára, Kremnica			X	X	X
17.	Knižnica Józsefa Szinneyiho, Komárno		X	X	X	X
18.	Knižnica Mateja Hrebendu, Rimavská Sobota					X
19.	Knižnica Mestského centra kultúry, Malacky		X	X	X	
20.	Knižnica P. O. Hviezdoslava, Prešov	X	X	X	X	X
21.	Knižnica pre mládež, Košice	X	X		X	X
22.	Knižnica pre mládež, Košice, pobočka Nezábudka			X		
23.	Knižnica pre mládež, Košice, pobočka Sever			X		
24.	Knižnica Ružinov, Bratislava	X	X	X	X	X
25.	Krajská knižnica K. Kmeťka, Nitra	X	X	X	X	X
26.	Krajská knižnica, Žilina	X	X	X	X	X
27.	Kultúrna komisia pri Obecnom úrade, Sološnica					X
28.	Kultúrne centrum Aktivity o. z., Trenčín	X				
29.	Kultúrno-informačné centrum – Mestská knižnica, Veľký Šariš			X	X	X
30.	Kysucká knižnica, Čadca	X	X	X	X	X
31.	Lubovnianska knižnica, Stará Ľubovňa	X	X	X	X	X
32.	Malokarpatská knižnica, Pezinok				X	X
33.	Mestská a školská knižnica, Gbely	X	X	X	X	X
34.	Mestská knižnica A. H. Škultétyho, Tisovec		X	X		
35.	Mestská knižnica Michala Matunáka, Šurany			X	X	X
36.	Mestská knižnica Mikuláša Mišika, Prievidza				X	
37.	Mestská knižnica Hany Zelinovej, Vrútky	X	X	X	X	
38.	Mestská knižnica, Banská Štiavnica		X	X	X	
39.	Mestská knižnica, Bojnice					X
40.	Mestská knižnica, Bratislava				X	X
41.	Mestská knižnica, Brezno					X
42.	Mestská knižnica, Brezová pod Bradlom		X			X
43.	Mestská knižnica, Handlová	X	X	X	X	X
44.	Mestská knižnica, KaSS, Prievidza		X			
45.	Mestská knižnica, Leopoldov		X			
46.	Mestská knižnica, Modrý Kameň				X	
47.	Mestská knižnica, Moldava n/Bodvou		X			
48.	Mestská knižnica, Nová Dubnica				X	
49.	Mestská knižnica, Ružomberok				X	X
50.	Mestská knižnica, Senec					X
51.	Mestská knižnica, Sered'			X	X	X
52.	Mestská knižnica, Skalica	X		X		
53.	Mestská knižnica, Sliač					X

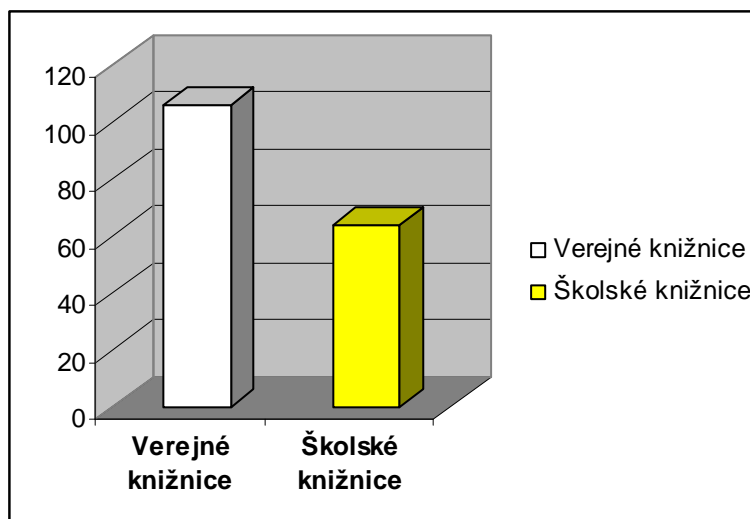
54.	Mestská knižnica, Svit	x	x	x	x	x
55.	Mestská knižnica, Štúrovo	x	x	x	x	x
56.	Mestské centrum kultúry – knižnica, Malacky					x
57.	Mestské kultúrne stredisko – knižnica, Sabinov				x	x
58.	Mestské kultúrne stredisko – Mestská knižnica, Brezno			x	x	
59.	Mestské kultúrne stredisko – Mestská knižnica, Senec				x	
60.	Miestna knižnica Petržalka, Bratislava		x			
61.	Miestna ľudová knižnica, Kokava nad Rimavicou		x	x	x	x
62.	Novohradská knižnica, Lučenec	x	x	x	x	x
63.	Obec Babiná					x
64.	Obecná knižnica a Materská škola, Gemerská Poloma				x	x
65.	Obecná knižnica G. Kolinoviča, Šenkvice				x	x
66.	Obecná knižnica, Bohdanovce				x	x
67.	Obecná knižnica, Čierny Balog	x			x	x
68.	Obecná knižnica, Dohňany				x	x
69.	Obecná knižnica, Horné Saliby	x	x	x	x	x
70.	Obecná knižnica, Hranovnica			x	x	
71.	Obecná knižnica, Hrnčiarovce nad Parnou	x	x	x	x	x
72.	Obecná knižnica, Kapušany	x			x	x
73.	Obecná knižnica, Koškovce				x	x
74.	Obecná knižnica, Ľubotice				x	x
75.	Obecná knižnica, Malinovo					x
76.	Obecná knižnica, Nána			x	x	x
77.	Obecná knižnica, Nová Dedina				x	x
78.	Obecná knižnica, Pavlice	x	x		x	x
79.	Obecná knižnica, Seňa		x	x	x	x
80.	Obecná knižnica, Slavkovce				x	x
81.	Obecná knižnica, Slavošovce				x	x
82.	Obecná knižnica, Sološnica				x	
83.	Obecná knižnica, Strečno			x	x	x
84.	Obecná knižnica, Svätý Anton			x		
85.	Obecná knižnica, Valaliky		x	x	x	
86.	Obecná knižnica, Voderady				x	x
87.	Obecná knižnica, Zavar					x
88.	Obecná knižnica, Zeleneč pri Trnave	x	x	x	x	x
89.	Obecná knižnica, Zvončín					x
90.	Okresná knižnica D. Gutgesela, Bardejov	x	x	x	x	x
91.	Oravská knižnica A. Habovčiaka, Dolný Kubín	x	x	x	x	x
92.	OZ Materina dúška, Sološnica				x	
93.	Podtatranská knižnica – pobočka Juh, Poprad					x

94.	Podtatranská knižnica, Poprad	x	x	x	x	x
95.	Považská knižnica, Považská Bystrica	x	x	x	x	x
96.	QSI International School, Bratislava					x
97.	SOU, Nitra	x	x			
98.	Spojená škola internátna, Topoľčany				x	x
99.	Súkromná materská škola, Nobelova, Bratislava					x
100.	ŠKD pri ZŠ, Hurbanovo					x
101.	ŠKD pri ZŠ, Žabokreky		x	x	x	x
102.	Školská knižnica pri ZŠ, Drienov				x	
103.	Školská knižnica ZŠ, Bojná				x	
104.	Školská knižnica, Báhoň				x	
105.	Školská knižnica, Hurbanovo				x	
106.	Tekovská knižnica, Levice	x	x	x	x	x
107.	Turčianska knižnica, Martin	x	x	x	x	x
108.	Verejná knižnica Jána Bocatia, Košice				x	
109.	Verejná knižnica Michala Rešetku – pobočka Juh, Trenčín	x				
110.	Verejná knižnica Michala Rešetku – pobočka Opatová n/Váhom, Trenčín	x	x	x	x	x
111.	Verejná knižnica Michala Rešetku, Trenčín	x	x	x	x	x
112.	Verejná knižnica Mikuláša Kováča, Banská Bystrica	x	x			
113.	Verejná knižnica Mikuláša Kováča, pobočka Karpatská 3, Banská Bystrica			x	x	x
114.	Verejná knižnica Mikuláša Kováča, pobočka Okružná 2, Banská Bystrica			x		x
115.	Verejná knižnica Mikuláša Kováča, pobočka ZŠ Moskovská, Banská Bystrica		x	x	x	x
116.	Vihorlatská knižnica, Humenné	x	x	x	x	x
117.	Základná škola – školský klub detí, Záhorská Ves					x
118.	Základná škola a Materská škola, Nitra					x
119.	Základná škola a Materská škola, Oravská Lesná		x	x	x	x
120.	Základná škola a Materská škola, Oravské Veselé				x	x
121.	Základná škola a Materská škola, Šoporňa					x
122.	Základná škola a Materská škola, Žaškov					x
123.	Základná škola a Materská škola., Radošina				x	x
124.	Základná škola a Mestská knižnica K.A. Medveckého – pobočka, Detva				x	
125.	Základná škola A. Hlinku, Čadca	x	x			
126.	Základná škola Devínska, Nové Zámky		x	x	x	
127.	Základná škola Eduarda Schreibera, Lednické Rovne			x	x	
128.	Základná škola Janka Matúšku, Dolný Kubín			x	x	x
129.	Základná škola Laca Novomestského, Lučenec			x	x	x
130.	Základná škola M. R. Štefánika, Čadca			x	x	

131.	Základná škola Nábrežná, Kysucké Nové Mesto		x	x	x	
132.	Základná škola P.O. Hviezdoslava, Sered'				x	x
133.	Základná škola Petra Bezruča, Trenčín		x	x		
134.	Základná škola Rozkvet, Považská Bystrica	x				
135.	Základná škola s materskou školou, Báhoň					x
136.	Základná škola s materskou školou, Brezovica			x	x	x
137.	Základná škola s materskou školou, Dobrá Voda				x	x
138.	Základná škola s materskou školou, Dudince			x	x	
139.	Základná škola s materskou školou, Liptovské Revúce					x
140.	Základná škola s materskou školou, Nitra				x	x
141.	Základná škola s materskou školou, Soblahov				x	x
142.	Základná škola s materskou školou, Žaškov			x	x	
143.	Základná škola s materskou školou, Žilina - Hôrky		x	x	x	x
144.	Základná škola Stred, Považská Bystrica				x	
145.	Základná škola sv. Don Bosca, Zlaté Moravce			x	x	x
146.	Základná škola Š. Závodníka, Pružina				x	
147.	Základná škola Škultétyho, Veľký Krtíš					x
148.	Základná škola Teplická, Bratislava				x	
149.	Základná škola Trstená – štátna, Trstená	x				
150.	Základná škola Zohor a Miestna knižnica, Zohor					x
151.	Základná škola, Bezručova, Trenčín				x	x
152.	Základná škola, Bojná					x
153.	Základná škola, Drienov					x
154.	Základná škola, Holíč					x
155.	Základná škola, Horná Streda					x
156.	Základná škola, Klátova Nová Ves					x
157.	Základná škola, Kysucký Lieskovec			x		
158.	Základná škola, Lietava				x	x
159.	Základná škola, Lodno				x	x
160.	Základná škola, Mikušovce				x	x
161.	Základná škola, Mníšek nad Hnilcom		x		x	x
162.	Základná škola, Nižná brána a Mestská knižnica, Kežmarok		x	x	x	x
163.	Základná škola, Remetské Hámre		x	x	x	x
164.	Základná škola, Ruskov		x	x	x	x
165.	Základná škola, Seňa				x	
166.	Základná škola, SNP, Sučany					x
167.	Základná škola, Svrčinovec			x	x	
168.	Zemplínska knižnica G. Zvonického, Michalovce	x	x	x	x	x
169.	Zemplínska knižnica, Trebišov		x	x	x	x
170.	Žitnoostrovská knižnica, Dunajská Streda	x	x	x		x

**Grafické znázornenie
pomery zastúpenia verejných a školských knižníc**

	Počet
Verejné knižnice	106
Školské knižnice	64

NOC S ANDRSENOU 2011 – VÝZVA PRE ŠKOLSKÉ KNIŽNICE

Päť úspešných celoslovenských ročníkov Noci s Andersenom od roku 2006 – 2010 v praxi prinieslo konkrétne výsledky v zvýšenom záujme zúčastnených detí o čítanie kníh a častejšie navštevovanie knižníc. Podujatie prináša u detí reálne výsledky, presne ako znie motto Noci s Andersenom: **Dobrá vec sa podarila – detská knižka zvíťazila**

Množstvo dôkazov o úspešnosti podujatia v slovenských regiónoch, mestách, obciach, v knižniciach aj na školách, nájdete pri čítaní podrobných reportáží z podujatia Noc s Andersenom v knižniciach a ako jeden dôkaz za všetky uvádzam citát zo správy Knižnice v Gbeloch: *“Jedno dievčatko sa ma opýtalo, či by nemohlo spať dve noci. Andersenovská noc 2007 sa skončila. Pozdravuje Vás Daniela Holičová, Mestská a školská knižnica v Gbeloch.”*

Pozývame všetky školské knižnice na Slovensku, aby sa v roku 2011 aktívne zúčastnili úspešného medzinárodného podujatia na podporu čítania detí – Noci s Andersenom 2011, ktorá sa bude konať dňa 1. apríla 2011. Tešíme sa na úspešnú spoluprácu s novými školskými knižnicami!

Noc s Andersenom nepomáha len podpore čítania, ale pomáha aj knižniciam, o ktorých sa aspoň raz do roka vo všetkých médiách intenzívne hovorí ako o potrebných inštitúciách aj v čase internetu. Noc s Andersenom je preto zároveň naším najúspešnejším marketingovým podujatím pre knižnice na Slovensku.

Fotogaléria

Knížnica Malacky – Olympijská noc s Andersenom, rôzne súťaže, čítanie rozprávok, hosť Miro Jaroš

QSI International School of Bratislava – Návšteva Snehovej Kráľovnej z rozprávky H. Ch. Andersena, tvorivé dielne, tanec, Pizza Party, nočná hra v lese, Pyjama Movie Night

Základná škola Zlaté Moravce – Prezentácia o H. Ch. Andersenovi, kvíz, nočné hľadanie pokladu, čítanie rozprávok, film

Malokarpatská knižnica Pezinok – Spisovateľky Viera Valachovičová – Ryšavá a Veronika Šikulová rozprávali deťom, návšteva mestských policajtov so psom, polnočná vychádzka v meste

Považská knižnica v Považskej Bystrici – Návšteva pána Andersena, stretnutie s cestovateľkou, súťaž, cesta odvahy, polnočné čítanie

Základná škola Liptovské Revúce – Prezentácia o H. Ch. Andersenovi, súťaž, hry, cesta odvahy nočnou školou, chutná slniečková torta pre všetkých

ADRESA A E-MAIL

Ing. Silvia Stasselová
Spolok slovenských knihovníkov
Michalská 1
814 17 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: silvia.stasselova@gmail.com

IV. Premena klasických školských knižníc na multifunkčné školské knižnice

ŠKOLSKÁ KNIŽNICA A MÁLOTRIEDKA

Anna Sukubová

Súčasná základná škola mestská či vidiecka sa nezaobíde bez školskej knižnice. Školská knižnica vybavená modernými informačnými technológiami popri poskytovaní základných výpožičných služieb (absenčných aj prezenčných) a ďalších aktivít by sa mala stať informačným a kultúrnym centrom modernej školy.

Majú základné školy takéto funkčné informačné a kultúrne centrá? Koľko škôl, toľko by sme našli rôznych odpovedí. Ak dovoľíte, rada by som prispela svojou odpoveďou.

Základná škola Mníchova Lehota patrí podľa platnej školskej legislatívy zo zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní do sústavy základných škôl, ktorá nemá všetky ročníky, t. j. je neplnoorganizovanou základnou školou, s tradičným názvom málotriedna škola. Tento typ školy patrí v sústave škôl k najstarším útvarom slovenského školstva a predstavuje špecifickú oblasť v školskom systéme. Málotriedky boli v minulosti akadémiou vidieckeho obyvateľstva. Plnili vzdelávaciu a kultúrnu úlohu. V súčasnej dobe sa opäť žiada vyzdvihnúť, že tieto neplnoorganizované školy (málotriedky), ani pod vplyvom spoločenských zmien nestratili v našich obciach na svojom poslaní. Potvrďuje sa, že málotriedka s dobre vybavenou školskou knižnicou dokáže byť rovnako dobrým informačno-kultúrnym centrom pre žiakov, pedagógov a v konečnom dôsledku pre miestnu komunitu ako knižnica vo vzdialenom meste. Dokáže rovnako dobre poskytnúť knižnično-informačné služby a aktivity pre širokú verejnosť. Vychádzajúc z požiadaviek doby, premien tradičnej školy na modernú plní cieľ výchovy a vzdelávania, aby umožnila žiakovi získať kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych spôsobilostí, využívania informačno-komunikačných technológií, komunikácie v štátnom jazyku, v materinskom jazyku ako aj sociálne kompetencie a zároveň práve požadované informačno-kultúrne kompetencie.

V ostatnej dobe sme svedkami, že základná škola v meste alebo v obci, aby získala na verejnosti lepší imidž, snaží sa vytvárať podmienky na modernizáciu učebných priestorov. Vnikajú učebne: IKT, jazykové laboratória, environmentálne učebne..., a to je príležitosť aj pre revitalizáciu školskej knižnice.

V roku 2007 sme sa touto cestou začali uberať aj my, v Mníchovej Lehote. Základná škola má sídlo v jednoposchodovej budove, ktorú navštevujú žiaci obce Mníchova Lehota. Základná škola má 4 samostatné ročníky a na prízemí zostal priestor na revitalizáciu staronovej školskej knižnice.

Ako vyzerala ešte v roku 2007? Klasicky, ako mnohé na iných školách. Knihy boli uložené vo dvoch radoch v dvojdielnej skrini a zapísané na dvojhárku. Žiaci o knihy nejavili záujem, pretože knihy boli dobrou veľmi opotrebované, zničené a tak lákadlom pre žiakov bola pochopiteľne počítačová učebňa. **Zámer školy** bol jasný: premena školskej knižnice na informačné a kultúrne centrum. V praxi by to znamenalo vytvoriť nový priestor, sprístupniť celý knižničný fond spojením učiteľskej a žiackej knižnice do jednej školskej knižnice, vyradiť roztrhané knihy, doplniť knižničný fond novinkami z detskej literatúry, preprírastkovať knižničný fond a postupne začať spracovávať knižničné dokumenty v knižničnom systéme Clavius.

Z tohto dôvodu sme sa zapojili do rozvojového projektu „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2007“, ktorý vyhlásilo Ministerstvo školstva SR. Neúspešne. O rok sme písali opäť a už úspešne.

V prvej fáze realizácie rozvojového projektu sa nám za pomoci a ochoty zo strany obecného úradu podarilo vymaľovať miestnosť, ktorú sme si vytypovali pre knižničné účely, namontovať nový policový nábytok, nastriekať regál za pomoci rodiča. V tomto štádiu sme veľmi potrebovali fyzickú prácu, a tú nám zabezpečil pán starosta obce Mníchova Lehota, lebo nám dal k dispozícii dvoch svojich zamestnancov, ktorí urobili kus práce pri všetkých demontážnych a montážnych prácach ako aj odvoze a dovoze potrebného materiálu. Taktiež zabezpečil celkové vymaľovanie priestoru školskej knižnice. Veľkú zásluhu na konečnom efekte majú naši rodičia, pretože keď videli takúto premenu, ktorá predpovedala lepšiu víziu do budúcnosti, priložili ruku k dielu a zakúpili nám z pokladne rodičovského združenia koberec na plochu celej miestnosti.

V druhej fáze čakalo na nás veľa práce s knihami: vyradenie, preprírastkovanie, elektronická evidencia knižničného fondu v knižničnom systéme Clavius a uloženie kníh podľa autora do políc. Každá voľná hodina pre nás znamenala pobyt v školskej knižnici.

V konečnej fáze sme prostredie školskej knižnice zútulnili záclonami, závesmi a konečne slávnostne odovzdali do užívania našim žiakom. Školskú knižnicu sme vďaka získaným financiám z rozvojového projektu doslova zrevitalizovali a zelektronizovali tak, ako sme si to v rozvojovom projekte naplánovali. Naša školská knižnica prešla ozajstnou premenou a modernizáciou. Konštatujeme, že získané finančné prostriedky z projektu nám umožnili celkovo rozšíriť a skvalitniť neblahý stav vtedajšej školskej knižnice. Sprístupnenie knižničného fondu celej školskej komunite, zavedenie internetu a využívanie multifunkčného zariadenia prinieslo škole nielen zefektívnenie vyučovacieho procesu, ale navrátilo stratenú lásku žiakov ku knihe. A o to nám účasťou v rozvojovom projekte šlo.

Chceli sme fungovať naplno, ale prišlo nové prekvapenie. Zistili sme, že police zívajú prázdnotou a často opakovaná veta z úst žiakov: „Prosím si tiež túto knihu!“ nás viedla k rozhodnutiu sadnúť a napísať nový rozvojový projekt s jasným cieľom: nakúpiť veľa – veľa kníh. Doplniť knižný fond aktuálnou literatúrou pre žiakov.

Zámer nového rozvojového projektu sledoval funkčnosť a udržateľnosť školskej knižnice aj po skončení rozvojového projektu. To bolo možné len doplnením nových zväzkov. Vďaka opätovnej finančnej podpore Ministerstva školstva SR z rozvojového projektu **„Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2009“**, ktorý sme vypracovali pod názvom „Prosím si knihu!“, sme mohli skutočne školskú knižnicu zrevitalizovať a elektronizovať do dnešnej podoby.

Ako využíva málotriedna škola školskú knižnicu? Kniha je dielo, ktoré napísal spisovateľ a školská knižnica je miesto, kde sa sústreďujú a požičiavajú knihy, hovorí základná vedomosť, ktorú poskytuje učiteľ žiakovi na I. stupni základnej školy. Ak žiak má možnosť navštevovať takúto miestnosť, stáva sa pre neho informačnou, vzdelávacou a kultúrnou ustanovizňou. Nachádza v nej systematicky usporiadanú zbierku kníh, ktoré sú určené na využívanie všetkým žiakom, učiteľom s cieľom uspokojovať ich potreby. Školská knižnica sa pre žiaka stáva prvotným centrom informácií, vzdelávania a kultúry. Hlavne v obciach, pretože 6 – 12-roční žiaci nemôžu bez doprovodu rodičov navštevovať mestskú či krajskú knižnicu, ktorá je vzdialená niekoľko kilometrov od miesta bydliska. V našom prípade 10 km.

Naša školská knižnica je prístupná počas výpožičných hodín, ktoré sú zverejnené na dverách knižnice a na webovej stránke školy. Výhodou je, že žiaci si môžu knihu vymieňať aj počas veľkej prestávky, ktorá u nás trvá 25 minút. Inak má každá trieda určený čas na vypožičanie. **Školská knižnica** v našich podmienkach málotriednej školy **slúži** okrem toho **ako aj učebňa**. Učiteľka si môže pripraviť hodinu alebo jej časť priamo v školskej knižnici. Najčastejšie sa jedná sa o prácu s knihou, ktorej úryvok máme v Čítanke daného ročníka. Obrazová galéria spisovateľov detských kníh a ilustrátorov, ktorú máme trvalo umiestnenú na panely slúži k okamžitému použitiu bez nárokov na prípravu učiteľky. Žiaci môžu pri práci v školskej knižnici zaujať polohu, ktorá im vyhovuje na koberci alebo na fit lopte. Pripravujeme vzájomné medzitriedne aktivity, pri ktorých učiteľka vyberie žiakom úlohy, ktoré potom samotní žiaci ako aktéri realizujú pod jej vedením s ostatnými spolužiakmi.

Príklady na podujatia organizované v našej školskej knižnici

„Týždeň v knižnici“ pri príležitosti Mesiaca knihy

Prváci si pripravili:

1. aktivita: maľované čítanie – otázky k prečítanému textu, pamäťové úlohy,
2. aktivita: nájdi si rozprávkovú dvojicu – v časovom limite nájst' k sebe dvojice (Pat a Mat, Maťko a Kubko...),
3. aktivita: povedz názov rozprávky – na dané písmeno povedať názov rozprávky (P = Popolvár, A = Arabela...),
4. aktivita: pantomíma – pomocou pohybového stvárnenia uhádnuť o akú postavu ide (Červená Čiapočka, Hlúpy Jano...).

Druháci si pripravili:

1. Čítanie textu bez nadpisu a po prečítaní tipujú pravý nadpis.
2. Rozdáme žiakom príslovia, ale iba prvú polovicu a ich úlohou je doplniť druhú časť príslovia.
3. Na dve kôpky sa rozložia mená spisovateľov a názvy kníh. Žiaci hľadajú správne dvojice.
4. Na chrbát žiakov sa prilepí samolepka s názvom rozprávkovej bytosti (ježibaba, 12-hlavý drak, Šípová Ruženka, Hlúpy Jano...). Žiaci sa pohybujú voľne a kladú otázky tak, aby odpoveď bola áno – nie. Otázkami zisťujú, kto sú.
5. K ilustrácii prikladajú menovku ilustrátora.

Tretiaci si pripravili:

1. Príbeh o Paľkovi, ktorý nechcel čítať.
2. Otázky o rozprávkach a knihách.
3. Hádanky z lúky, hádanky z lesa.
4. Tajnička Marec – mesiac knihy
5. Rozprávkové bytosti. Každý tretiak predstavoval určitú rozprávkovú bytosť a popisovali sa (napr.: Mám zlú macochu a nevlastnú sestru. Poslali ma v decembri na fialky. Kto som?). Ostatní hádajú.

Štvrtáci si pripravili:

Predstavenie knihy O psíčkovi a mačičke prečítaním úryvku: Ako si psíček s mačičkou piekli tortu.

1. Kvízové otázky:
 - Čím sa rozhodli deti obdarovať psíčka a mačičku?
 - Z čoho bola torta urobená?
 - Vymenuj 5 vecí, ktoré dali do torty.
 - Vymenuj 5 vecí, ktoré sa do torty nedávajú.
 - Čo robili psíček a mačička, kým sa torta chladila?

- Čo sa nakoniec stalo so psom?
 - Ako nakoniec psiček a mačička oslávili svoj sviatok?
2. Ilustrácia tejto rozprávky
 3. Hádanky:
 - Keď sa pustí do orecha, len škrupinku z neho nechá. (veverička)
 - Každý ho má veľmi rád, zobákom nám lieči sad. (ďateľ)
 - Najväčší silák som, unesiem vlastný dom. (slimák)
 - Len čo vidí kapustu, hneď sa do nej pustí a potom sa čuduje, že je taký tlstý. (zajac)
 - Naháňačky má už dosť, zanechá ti v ruke chvost. (jašterica)
 4. Prečítanie rozprávky o psíčkovi a mačičke s chybami. Žiaci ich hľadajú.
 5. Hádej názov rozprávky:

„Šesť sudičiek stálo nad postielkou malej princeznej. Každá z nich jej venovala do vienka neobvyklé dary: šťastie, múdrosť, dobrosrdečnosť, láskavosť, bohatstvo a lásku. Zrazu pristúpila k postielke zlá víla: 'Ja mám pre teba tiež jeden darček – keď princezná dovŕši pätnásť rokov, pichne sa o vretienko a zomrie.'“ (Šípová Ruženka)
 6. Skladanie puzzle O Snehulienke

Školský klub detí

Deti školského klubu zahrali na pôde školskej knižnice s bábkovým divadlom dramatizáciu rozprávky: Ako šlo vajce na vandrovkú.

Toto je krátka ukážka z činností, ktoré sme v školskej knižnici so žiakmi realizovali počas celého týždňa. Úlohou učiteľky bolo zábavnými formami práce s knihou podporiť v žiakoch dobrý a trvalý vzťah ku knihe, k školskej knižnici, k čítaniu a novým poznatkom vlastným chcením. Úlohou žiakov bolo radovať sa z pobytu v školskej knižnici, tešiť sa z hier a nevnímať učenie ako nudu a povinnosť k učeniu, ale aktívne a tvorivo sa podieľať na nových poznatkoch. Najviac ich bavilo, že môžu dávať úlohy svojim kamarátom. Učiteľky aktívnych jednotlivcov odmenili nielen sladkosťou, ale napríklad, zlatým jablkom, granátovým jablkom, zeleným jablkom alebo diplomom.

Školskú knižnicu využívame aj ako učebňu pre iné vyučovacie predmety

Na hodinách **Vlastivedy** využívame kútik o našej obci, pretože pri príležitosti 740. výročia prvej písomnej zmienky obec vydala zaujímavú publikáciu, ktorá nám pomáha vo vyučovacom procese pri poznávaní histórie. **Informatická výchova** zatiaľ u nás prebieha v rámci vyučovania jednotlivých predmetov, kde si žiaci môžu samostatne vyhľadať knihu, prostredníctvom internetu, prečítať časopis Infovekáčik alebo prefotiť obrázok z knihy...

V školskej knižnici sme privítali **zahraničnú spisovateľku Boženku Dasovičovú**, ktorá nám prišla predstaviť svoju rozprávkovú knihu napísanú v dvojazyčnej verzii: slovensky a chorvátsky. My sme knihu od nej dostali najprv prostredníctvom elektronickej pošty, vytlačili si slovensky písané rozprávky, ktoré sme čítali, rozoberali a potom pri jej osobnej návšteve ju žiaci doslova zaplavili otázkami, ktoré nemali konca-kraja. Nakoniec žiaci dostali od nej naozajstnú knihu: Belasá obloha detstva. Na záver prítomným hosťom zahrali štvrtáci dramatizáciu Podjavorinskej Pytačky.

Tretím rokom beží v našej škole **interný projekt** pod názvom: „**Čítame radi – čítajte s nami!**“ Žiaci dostanú na začiatku mesiaca *denníček čitateľa*, ktorý má toľko riadkov, koľko je v mesiaci dní. Úlohou žiaka je doma denne prečítať niečo, čo potom oznámi rodičom a oni

mu za to darujú podpis do *denníčka*. Za nazbierané podpisy dostanú na konci mesiaca príslušný počet *smajlíkov*. Evidencia je po celý rok na plagáte. V júni sa spočíta počet nazbieraných *smajlíkov*. Odmenou je nočné čítanie. Žiaci prídu do školy o 17.00 hodine so spacákmi a učiteľky pripraví v školskej knižnici a priľahlých priestoroch školy podrobný program bohatý na zábavné rozprávkové úlohy. O polnoci strašia duchovia, rozprávkové bytosti sa prechádzajú okolo školy a odvážlivci sa môžu ísť von s nimi stretnúť a plniť ich úlohy. Po raňajkách sa volí kráľovná a kráľ čítania na jeden rok vlády.

Osobitnou činnosťou v školskej knižnici je zapájanie sa do celoslovenskej čitateľskej súťaže **Čítame s Osmijankom**. Do súťaže sa zapájajú všetky štyri triedy a spolu s pani učiteľkou navštevujú školskú knižnicu a hľadajú si v nej knihy, ktoré potrebujú pri plnení zadaných úloh. Je na škodu, že už tretím rokom sa nám nedarí nákup tých slovenských titulov, ktoré sa objavujú v tejto súťaži. Vtedy využívame internet a hľadáme odpovede na úlohy prostredníctvom vyhľadávača.

Týmto príspevkom, ako som naznačila v úvode, chcem povedať, že školskú knižnicu sme revitalizovali s radosťou, dnes je našou spoločnou pýchou a uvedené aktivity realizované v nej sú len nesmelým začiatkom. Nepatríme medzi výnimočné školské knižnice, ale sme radi, že ju máme, že patríme medzi tie, ktorým bolo umožnené robiť zmenu. Poďakovanie patrí Ministerstvu školstva SR, ktoré v pravý čas vyzvalo základné školy a stredné školy a poskytlo finančné prostriedky prostredníctvom rozvojového projektu „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“, aby sa stali informačným a kultúrnym centrom. Do budúcnosti chceme veriť, že financie vynaložené na elektronizáciu a revitalizáciu školských knižníc neboli zbytočnou investíciou a budeme mať dostatok finančných prostriedkov na nákupy ďalších kníh, aby školská knižnica ostávala vždy tým prvým nositeľom informácií.

Na záver chcem dodať, že je na škodu vecí, ak činnosť školskej knižnice závisí len od osobného vzťahu učiteľa ku knihe; pre učiteľky – školské knihovníčky sa nekonajú metodické porady, na ktorých by si odovzdávali poznatky; niet prísunu finančných prostriedkov na pravidelný nákup kníh.

My, učiteľky na 1. stupni základnej školy, sme už také, knihy milujeme a lásku ku knihe vlastne prenášame aj na našich žiakov. Sme radi, že môžeme zábavnými formami podporovať prácu s knihou a žiakom odovzdávať dobrý a trvalý vzťah ku knihe, k školskej knižnici, samotnému čítaniu a pestovať týmto spôsobom lásku a priateľstvo ku knihe. Vnútorň zázitok z prečítanej knihy nemôže predsa nič nahradiť.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Anna Sukubová
Základná škola
913 21 Mníchova Lehota 85
Slovenská republika
E-mail: sukubova@centrum.sk

ROZPRÁVKOVÁ ŠKOLSKÁ KNIŽNICA V ZÁKLADNEJ ŠKOLE ČAKLOV

Anna Hricová

Tak ako motýľ nemôže lietať bez krídel, tak ľudia nemôžu žiť bez kníh. Knihy nás sprevádzajú už od kolísky. Sú nevyčerpatel'nou studnicou informácií, prostriedkom poznania, sú cieľom nášho záujmu i metou nášho vzdelania.

V súčasnom „multimediálnom“ svete sa nevieme zaobísť bez televízie, počítača, internetu. Je to rýchly a pohodlný zdroj informácií. Avšak potreba vyrovnať sa s neustále narastajúcou informačnou explóziou vyžaduje nielen rýchle, ale aj selektívne čítanie a kritické hodnotenie obsahovej stránky i samotného zdroja. Stále viac konštatujeme, že deti nevedia a nechcú čítať. Čítajú málo a s donútením. Skúsme si ale úprimne odpovedať na otázku: Ako často kupujeme svojim deťom knihy? Pod vianočným stromčekom nájdeme DVD, CD, PC, playstation, mobil. Aj knihu? Nemali by sme zabúdať na miesto knihy v živote každého z nás. Vieme, že nielen deti, ale aj dospelí siahnu radšej po CD namiesto toho, aby si otvorili knihu a vžili sa do jej tajomstiev. To vedie k čoraz menšej radosť z čítania, komunikačné schopnosti sú na nízkej úrovni. Príčiny sú rôzne: stereotyp na hodinách, málo aktivizujúce prostredie i slabá vybavenosť školských knižníc novými titulmi.

A práve obdobie školského veku je dôležitou etapou budovania čitateľskej kompetencie, ktorej hlavnou úlohou je naučiť deti čítať, prečítanému porozumieť a vytvoriť si vzťah ku knihe. Pomôžme deťom pochopiť, že čítanie, to nie je len vnímanie a identifikácia písma, slov, viet, ale je to zmysluplný proces chápania textu. Je to pokus osvojiť si informácie s cieľom niečo „zažiť.“ V kontexte komunikačných kompetencií potom môžeme **čítanie charakterizovať ako počúvanie rozprávania autora prostredníctvom napísaných slov.** Čitateľ tak môže dešifrovaním kódov ukrytých v znakoch na papieri nachádzať zmysel niečích slov, môže cestovať v čase, dať voľný priebeh svojej predstavivosti a vytvoriť si tak svet osobného poznania. Často svet po akom túži – dobrý a rozprávkový. Hrou sa preniesie do rozprávky. Miestom na ktorom sa nechá unášať a vchádza do rozprávky je u nás v Základnej škole Čaklov naša „rozprávková knižnica“.

V rámci rozvojového projektu Ministerstva školstva SR **„Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“** sme v našom projekte **„Tešíme sa do knižnice“** boli úspešní a podarilo sa nám premeniť ju na naozajstné kráľovstvo, v ktorom je stále živo a veselo. Prijemný interiér a oddelenie čítárne spôsobili zvýšenú návštevnosť školskej knižnice. Pribudli nové tituly kníh, prostredníctvom ktorých môžeme rozvíjať čitateľskú kultúru žiakov a využívať školskú knižnicu vo výchovno-vzdelávacom procese. Zakúpením počítačovej zostavy a knižnično-informačného systému pre malé a stredné knižnice (KIS MaSK) sme skvalitnili knižnično-informačné služby. Vďaka tomu môžeme viesť podrobnú evidenciu kníh a čitateľov pomocou čiarových kódov, štatistiku výpožičiek podľa titulov, žánrov a autorov. Výsledkom je rýchle vypožičiavanie kníh bez zdržiavania sa fyzickým vyhľadávaním a pohodlná elektronická evidencia.

Názov projektu „Tešíme sa do knižnice“ naozaj vystihuje naše postoje k nej. Ale nestačí len tešiť sa z toho čo máme. Je potrebné to využívať a deliť sa o túto radosť s ostatnými – s rodičmi, obyvateľmi obce i širšou čitateľskou verejnosťou. O to sa snažíme realizáciou rôznych aktivít, ktoré sú neodmysliteľnou a integrálnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho

procesu, záujmovej, mimotriednej a mimoškolskej činnosti. Činnosť školskej knižnice má svoju tradíciu, je systematická a cielená. Jej úlohou je získať i vychovávať tvorivého čitateľa.

Bolo by veľmi pohodlné využívať školskú knižnicu len na pasívny prístup ku knihe, prípadne chápanie knihy ako zdroja informácií. Naopak. Ide nám o **efektívny a tvorivý postoj ku knihe so zmysluplnou, produktívnou a zaujímavou aktivitou**. Tento proces zmeny postojov vo vzťahu ku knihe si vyžaduje koncepčnú a dobre premyslenú prácu školskej knižnice, ale aj dobré poznanie čitateľov, ich záujmov a potrieb. Školský knihovník v spolupráci s vedením školy a učiteľmi v našej škole to naozaj nemá ľahké. No spoločná cesta, ktorú sme našli a po ktorej vedieme našich žiakov je plná zaujímavých kníh. Je to cesta, po ktorej kráčame spolu s nimi za precítením literárno-kultúrnych podnetov, za poznaním čitateľských a jazykových zručností, za objavovaním estetických hodnôt v literárnom diele. A o to nám v Základnej škole Čaklov ide. Bránime sa tradičnému vyučovaniu a hľadáme nové metódy, formy, aby sme docielili dynamiku esteticko-výchovného procesu v literatúre, ktorá si to určite zaslúži.

V škole máme urobený **Harmonogram vyučovacích hodín v školskej knižnici** tak, aby tam jednotlivé triedy trávili čo najviac času v rámci vyučovacieho procesu i mimo neho v rámci záujmového vzdelávania. Každoročne sa zapájame aj do podujatí, ktoré sú organizované pri príležitosti významných udalostí a Medzinárodného dňa školských knižníc.

V „Súťaži o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 23. októbra 2006 na tému „Čítanie. Poznávanie. Konanie.“ sa naša školská knižnica umiestnila na 3. mieste. Obohatili sme školskú knižnicu o 50 nových titulov, ktoré si nesmierne vážime. Deti mali možnosť vybrať si nové knihy v kníhkupectve a to bolo pre nich veľkým emocionálnym zážitkom. Ešte aj dnes ukážu na knihu, ktorú sami „vybrali a zakúpili“.

Minuloročný Medzinárodný deň školských knižníc bol pre našu školu, jej rodičov a učiteľov sviatkom. Niesol sa v súlade so Školským vzdelávacím programom **Škola dobrých skutkov**, ktorý je zameraný na budovanie priateľského, empatického, motivujúceho, primerane náročného a tvorivého školského prostredia. Presne taký bol 26. október 2009. Pätnásť pedagogických zamestnancov s láskou a nezištne vynaložilo nemalé úsilie, v tvorbe zúročili svoje odborné vedomosti, množstvo tvorivých nápadov, pedagogické skúsenosti, aby cez svet knihy prebudili u žiakov tvorivosť, samostatnosť i empatické cítenie. Vynaložili všetko úsilie, aby bola škola pre deti „škola hrou“, v ktorej sa učenie spojilo s radosťou, potešením a objavovaním. Všetky aktivity v sebe spredmetňovali hlavný pilier Školského vzdelávacieho programu – rozvoj čitateľských a komunikačných zručností, kombinácia netradičnej výučby s ešte netradičnejšími aktivitami, uvoľnená atmosféra, vizualizácia, emocionalizácia, kreativita.

Hlavné aktivity:

- Dramatizácia rozprávok, básní a povestí v ktorých žiaci prezentovali svoju fantáziu, tvorivosť a celkový záujem o literatúru (žiaci 1. stupňa).
- Hudobno-recitačné vystúpenie „VIKTOR“, v ktorom si cez zhudobnené literárne príbehy, povesti a básne žiaci vytvárali emocionálny most k literatúre (žiaci 1. a 2. stupňa).
- Zábavno-náučný program s literárnym kritikom Martinom Kubečkom, v ktorom žiaci cestovali jednotlivými vývinovými obdobiami literatúry s piesňou na perách (žiaci 1. stupňa, 8. a 9. ročníka).

Sprievodné aktivity:

- Prezentácia kníh v každej triede cielene vybraná pre danú vekovú kategóriu (žiaci 1. a 2. stupňa).
- Prezentácia kníh vo vestibule školy spojená s predajom, na ktorú boli pozvaní aj rodičia našich žiakov, aby si spoločne mohli vybrať tú najzaujímavejšiu knihu do ich domácej knižnice (žiaci 1. a 2. stupňa a ich rodičia, deti materskej školy).
- Vyhlásenie súťaže „O najkrajšiu ilustráciu predškolača“, ktorú sme realizovali v spolupráci s materskou školou, aby sme predškolačom ukázali veľkú školskú knižnicu a knihy, ktoré čakajú práve na ich zvedavé oči (58 detí materskej školy).
- Vyučovanie čítania a literatúry v učebni informatiky – cieľom bola práca s internetom a vyhľadávanie zaujímavých literárnych textov, myšlienok z textov, ktoré žiaci pokladali za výnimočné (žiaci 2. stupňa).
- Prezentácia v multimediálnej učebni prostredníctvom interaktívnej tabule „Ako príde na svet kniha.“ (žiaci 2. stupňa).

Všetky spomínané aktivity boli vyvrcholením aktivít, ktoré sme už od začiatku mesiaca rozbehli. Chceli sme deťom poskytnúť priestor pre rozvíjanie a obohacovanie ich poznávacích schopností – obrazotvornosť, predstavivosť, fantáziu, podporovať intuíciu, viesť ich k samostatnému, kritickému, hodnotiacemu mysleniu, k ochote a schopnosti s istotou, kultivovane vyjadrovať svoje myšlienky, poskytnúť im priestor pre sebavyjadrenie a sebarealizáciu a tak cielene pôsobiť na rozvoj ich kreativity.

Dramatizáciou rozprávok sme posilňovali postoje k literárnym dielam, pestovanie emocionálneho vzťahu k literárnym postavám, upevňovanie komunikačných zručností, osvojovanie si priestorového cítenia, tempa i dynamiky pohybu, rozvoj pohybovej kreativity, spájanie pohybu s predstavivosťou.

Stretnutie so zaujímavými osobnosťami z nášho literárneho sveta aktivizovali ich teoretické vedomosti, ale predovšetkým to, čo z nás robí ľudí – veľkosť a ľudskosť človeka, rešpektovať druhých a ich názory konfrontovať so svojimi, načúvať, oceňovať ich prínos, spolupodieľať sa na spoločnom diele, doviest' ho do konca a nieť zaň zodpovednosť, orientovať sa v sebe, jasne a zreteľne formulovať svoje myšlienky a prezentovať svoje názory, umenie dialógu, pýtať sa, klásť otázky, bez strachu sa vyjadriť, chápať ľudské city, myšlienky, postoje, pomáhať iným. Aj naši rodičia potvrdili, že si ešte radi prečítajú alebo vypočujú rozprávku, hoci aj na dobrú noc a zároveň sa presvedčili, že vedomosti ich detí sú naozaj bohaté. Mnohé rozprávky, príbehy, povesti, básničky a autorov, o ktorých rozprávali žiaci, nepoznali ani oni. S hrdosťou sledovali premiérové výkony svojich ratoleští, ktoré sa s veľkým nadšením vžili do svojich úloh v jednotlivých dramatizáciách. Ich vlastnoručne zhotovené rekvizity vtiahli do deja všetkých prítomných. Bol to naozaj vydarený a úspešný deň.

A takýchto rozprávkových dní v priebehu školského roka je v našej rozprávkovej školskej knižnici naozaj veľa. Jej činnosť sa každoročne začína **Otváraním studničiek**. Cieľom je zoznámiť žiakov s novými knižničnými titulmi, priblížiť činnosť školskej knižnice, zoznámiť sa s plánovanými podujatiami, ale zároveň umožniť žiakom vyjadriť sa k práci školskej knižnice, navrhnúť aktivity, ktoré sú pre nich zaujímavé a jedinečné. Na základe ich požiadaviek a plánovaných činností jednotlivých vyučujúcich, školský knihovník spracúva harmonogram podujatí a realizácie výchovno-vzdelávacej činnosti v školskej knižnici.

Vchádzame do rozprávky – aktivita zameraná pre žiakov 1. stupňa. Jednotlivé triedy pripravujú vyučovacie hodiny priamo v školskej knižnici, kde žiaci majú možnosť sledovať,

počúvať, čítať rozprávky našich a zahraničných autorov. Podujatie vrcholí dramatizáciou rozprávky, básne, detských riekaniek a jej výtvarným zobrazením.

Aktivita je často spojená s hrou **Hráme si divadlo**, ktorá poskytuje veľké výchovné možnosti. Okrem poznávania a prežívania rôznych situácií, žiak poznáva sám seba, svoje možnosti, učí sa pracovať samostatne a v tíme, rešpektovať názory svojich rovesníkov. Snúbia sa v sebe prvky literárne, dramatické, hudobné, výtvarné a herecké.

Rýmovačky – to sú hračky. Žiaci tvoria jednoduché rýmovačky, básne, ktoré zverejňujú na nástenných novinách školskej knižnice.

Rozprávkari medzi nami – žiaci originálne, svojsky, jedinečne ukončujú rozprávku. Ukončenie musí obsahovať len jednu vetu. Práce žiakov sú zverejnené v školskej knižnici. V minulom školskom roku zvíťazili žiaci 3. ročníka: „Už je koniec, deti, nech rozprávka letí,“ „Stránka prázdna je, rozprávka ďalej cestuje.“

Vytvoríme si rozprávku – na základe kľúčových slov, ktoré si žiaci jednotlivých tried vyžrebovali tvoria rozprávku. Žiaci mali možnosť na vlastnej koži zistiť, aká ťažká je práca spisovateľov a pochopiť, že vytvoriť rozprávku je ťažké, ale ešte náročnejšie je dať jej knižnú podobu. Svoje rozprávky následne odprezentovali v školskom rozhlase.

Veselé písmenká – určená pre žiakov I. stupňa, ktorí minimálne dvakrát mesačne organizovali výchovno-vzdelávací proces v školskej knižnici. Žiaci tak mali možnosť učiť sa netradične v inom prostredí, rozvíjali si slovnú zásobu, pestovali kladný vzťah ku knihám i literatúre. Takýmto tvorivým prístupom sme sa snažili prispieť k rozvoju ich vyjadrovacích schopností, myslenia, podporiť čitateľské zručnosti.

Novodobý hrdina – určená hlavne pre žiakov II. stupňa. Začína sa výstavou kníh a nových titulov, ktoré škola zakúpila. Žiaci majú možnosť opísať čo najvýstižnejšie „Novodobého hrdinu.“ O tom, že majú prehľad v súčasnej tvorbe, ktorá je však vo veľkej miere ovplyvňovaná médiami svedčia aj ich slohové práce. Prevažná väčšina žiakov opisovala Harryho Pottera, Winnetoua, no aj menej známu Pollyanu a iné postavy.

Podujatie **Z nášho regiónu** dáva žiakom možnosť zhromažďovať povesti, piesne, ľudové pranostiky, ale aj zaujímavé slová, slovné spojenia – archaizmy, ktoré sa viažu na miestny región. Podujatie vrcholí celoškolskou súťažou **Domov – moja istota**. V ostatnom období pozitívom tejto aktivity bola aj skutočnosť, že žiaci sami tvorili jednoduché literárne práce v miestnom nárečí. Prácou **A z Čaklova** sa zúčastnili okresnej súťaže Ihnátove Hanušovce, kde získali čestné ocenenie.

Poznať svoj región, tvorbu jeho rodákov, pochopiť, poznať a podporiť miestne tradície a ľudové umenie sa stáva súčasťou práce školskej knižnice. Predvianočné obdobie inšpiruje k zimným večerom spojeným s počúvaním povestí, piesní, vianočných tradícií, ochutnávkou vianočných špecialít našich starých mám. Toto podujatie sa organizuje v spolupráci s rodičmi, ale hlavne starými rodičmi našich žiakov pod názvom **Z truhlíc našich starých materí**.

V predvianočnom období prichádza školská knižnica s aktivitou **Daruj knihu**. Žiaci prinášajú do školy knihy, ktoré už nezodpovedajú ich veku (riekanky, rozprávky), prípadne knihy, ktoré už nečítajú. Takže školská knižnica dostáva krásny vianočný darček.

Protipólom tejto akcie je podujatie **Prišla k nám rozprávka**. Táto akcia je venovaná našim budúcim prvákom – žiakom miestnej materskej školy. Zoznamujú sa so školskou knižnicou, kde sú im premietané rozprávky, zoznamujú sa s knižničným svetom. Kreslia, ilustrujú rozprávky, tvoria jednoduché leporelá, zoznamujú sa so svojimi budúcimi kamarátmi – knihami. Školská knižnica je pre nich vždy otvorená, čím sa vytvára pozitívny vzťah ku knihe a škole vôbec.

Z ďalších podujatí, ktoré organizuje naša školská knižnica je zaujímavý **Čitateľský maratón** – čítanie bez prestávky pri ktorom sa striedajú jednotlivci.

Čitateľská štafeta – čítanie jednej knihy, ktorá sa postupne odovzdáva ďalším triedam.

Naj... čitateľ – aktivita, ktorá sa koná počas celého dňa. Postupne sa vystriedajú žiaci celej školy. Pre všetkých sme vytvorili prezentácie v PowerPoint-e s textom, ktorý pre žiakov vybrali učitelia slovenského jazyka a literatúry. Cieľom žiakov bolo v prezentácii prečítať bezchybne čo najviac slov za jednu minútu. Všetci sa zapojili s veľkým nadšením a podali výborné čitateľské výkony.

Hviezdoslavov Kubín – každoročné stretnutie recitátorov našej školy v priestoroch školskej knižnice.

Pandorina skrinka – ukrýva množstvo drobných predmetov – šnúрку od topánok, gombík, kvietok, pero. Žiaci so zatvorenými očami „lovia tajomné predmety.“ Ich úlohou je porozprávať odkiaľ sa predmet dostal, čo sa mu stalo, čo s ním urobíme. Šikovnejší žiaci dokážu príbeh napísať, zverejniť v školskej knižnici. Týmto sa rozvíja nielen predstavivosť a fantázia, ale zároveň jazykové a stylistické zručnosti žiakov.

Mamka, ocko, čítajte si so mnou. Táto aktivita sa koná trikrát v roku a je zameraná na žiakov prvého stupňa. Školskú knižnicu sme chceli zviditeľniť aj v očiach rodičov a verejnosti, podporiť vzťah školy a rodiny a zvýšiť záujem žiakov o čítanie. Pre jednotlivé triedy sme si po dohode s triednymi učiteľkami pripravili rozprávky „O divotvornom hrnčičku,“ „Janko Hraško“ a „Dievčatko so zápalkami.“ Každú rozprávku museli rodičia spolu s deťmi najprv uhádnuť a potom sa už smelo pustili do spoločného čítania. Po prečítaní sme pre každú triedu pripravili rôzne tvorivé činnosti. Zhotovenie leporela, maľovanie či výrobu svietnika. V závere mali všetci zúčastnení možnosť pozrieť si rozprávku a svoje postrehy zapísať aj do knihy Nápadov a pochvál. O tom, že sa rodičom takéto nedeľné dopoludnia páčili svedčia ich úsmevy a pochvalné vyjadrenia.

Školská knižnica sa v pravom slova zmysle stáva vtedy ozajstnou školskou knižnicou, keď žiakov inšpiruje k vlastnej tvorbe. Ponúknuť knihy, ktoré zaujmú žiakov, rozširujú jeho obzor, učia ho orientovať sa vo svete a živote, hľadať a nachádzať, prijímať pozitívne momenty, pozitívne vplývať na jeho morálno-vôľové vlastnosti, to je skutočný cieľ i obraz školskej knižnice. Úspechom je fakt, keď je žiak ovplyvnený knihou do takej miery, že sám sa pokúša napísať „literárne dielo.“

Úspechom je aj skutočnosť, že spoločná práca žiakov 4. ročníka rozprávka „**O smutnom písmeňku Š**“ získala v okresnej súťaži 1. miesto. Písmeňko „Š“ bolo smutné len do chvíle, kým nevzkročilo do našej rozprávkovej školskej knižnice, v ktorej je každý veselý. Poďakovalo sa, že môže byť s nami a že rozprávkový kľúč, ktorým otvárame každú vyššie spomínanú aktivitu, otvára aj naše srdcia a je hnacím motorom do ďalšej práce, ktorá nie je

vždy rozprávková. Je to práca namáhavá, ale radostná, pretože ju robíme pre radosť v detských očkách.

Dennodenne sa ich na nás pozerá 231 párov a z toho je veľa detských očí, ktoré sú často **odkázané len na nás a na náš záujem o ne**. Sú to deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktorých je v našej škole 100 %. Vyrastajú v rodinách do ktorých sa narodili. Často bez primeraného oblečenia, bez nároku na vlastnú posteľku. Nikto im neprečíta pred spaním rozprávku. Čakajú na náš úsmev a pohladenie a na také rozprávkové dni, v ktorých na chvíľu zabudnú na realitu podmienok v ktorých vyrastajú. Dni v **rozprávkovej školskej knižnici ich naplňajú pozitívnou emocionálnou energiou**, z ktorej čerpajú, aby mohli ráno vstať a prísť natešené do školy. Slzy šťastia mamičiek sú neklamným znakom dojatia z práce ich ratolestí, slová uznania z úst predstaviteľov obce a významné ocenenia Slovenskou pedagogickou knižnicou sú oceneniami našej snahy za to, čo rok po roku robíme z lásky a s láskou k našim deťom.

ADRESA A E-MAIL

PaedDr. Anna Hricová
Základná škola
094 35 Čaklov
Slovenská republika
E-mail: anitkah@azet.sk

ROZVÍJANIE ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI U DETÍ S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM PROSTREDNÍCTVOM DETSKÝCH KNÍH

Zuzana Brutovská

Detstvo každého človeka je spojené s rozprávkami. Sledovali sme ich v televízii alebo listovali rozprávkové knihy. Všetci sme držali prsty Červenej Čiapocke, ktorú sa snažil oklamať zlý vlk, Popoluške, ktorú si našiel princ keď stratila črievičku... Boli to rozprávky, ktoré nám rozprávali rodičia, našim rodičom ich rodičia... Rozprávkové knihy má doma určite každé dieťa. Dostávame ich ako darčeky na narodeniny, Vianoce. Knihy nás sprevádzajú na ceste dospievania. S pribúdajúcimi rokmi sa mení aj žáner, avšak po knihe plnej rozprávok siahne ne jeden dospelý a na chvíľu sa z neho stane princ, či princezná. Knihy, hlavne tie rozprávkové, sú základom domácej knižnice.

Špeciálna základná škola v Gelnici, bola založená Výnosom PŠVU v Bratislave v roku 1949. V tomto období to bola osobitná škola s jednou triedou. V roku 2000 sa názov osobitná škola zmenil na špeciálnu základnú školu. Od roku 1989 sa presťahovaním školy do Gelnice časti Mária – Huta, premiestnila a doplnila aj školská knižnica.

Špeciálnu základnú školu v Gelnici navštevuje v školskom roku 2009/2010 76 žiakov. Vzdelávaní sú v troch variantoch – variante A, variante B, variante C. Žiakom bola diagnostikovaná mentálna retardácia, ktorá je primárnym postihnutím, no máme žiakov aj s telesným postihnutím, deti s Downovým syndrómom. Žiaci vzdelávaní vo variantoch A, B postupujú podľa platných tematických plánov a žiaci vzdelávaní v C variante podľa IVVP.

Príčinou mnohých zlyhaní pri riešení rôznych úloh (praktických – teoretických) je jazykovo – kultúrna bariéra, ktorej dôsledkom je nesprávne čítanie, problém s identifikáciou foném a ich následné pretransformovanie na grafémy, chudobná slovná zásoba. Existuje množstvo metód a foriem eliminovania týchto problémov, avšak najjednoduchšou je určite aktívna práca s knihou – detskou literatúrou.

Deti s mentálnym postihnutím majú problémy s komunikáciou, potrebujú veľa obrazového materiálu, názornosti. Dalo by sa povedať, že potrebujú učenie zažiť. Čím viac deti zažijú, ochutnajú, ovoňajú, ohmatajú, tým je väčší predpoklad osvojenia a následného upevnenia si vedomostí.

V škole máme zriadenú školskú knižnicu, ktorá slúži deťom a pedagógom. Je to vlastne len časť triedy, v ktorej sú umiestnené regále s knihami. Školská knižnica je malá, ale dobrých ľudí sa všade veľa zmestí. Odborná literatúra je zastaralá, máme málo titulov novšieho vydania. Problémom sú financie s čím bojuje veľa škôl. Pedagógovia využívajú internet, alebo si literatúru zakúpia sami.

V školskej knižnici sme mali detskú literatúru, v ktorej bolo veľmi málo ilustrácií, prevládala tematika socialistickej výchovy detí. Nemožno povedať, žeby sme tieto knihy nevyužívali, no dnešný knižný trh ponúka množstvo pestrofarebných publikácií, kníh, v ktorých sú príbehy o písmenách, čísliciach, ukážky povolání, dopravných prostriedkov, knihy o vesmíre, ľudskom tele...

Absenciu týchto detských kníh sa snažili pedagógovia vyplniť detskými časopismi, návštevou mestskej knižnice, premietaním rozprávok a ďalšími aktivitami, ktoré vo veľkej miere rozvíjali fantáziu, kreativitu detí, no v prvom rade obohacovali a rozvíjali slovnú zásobu.

Dňa 29. septembra 2009 vyhlásila Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave 5. ročník **Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice** k Medzinárodnému dňu školských knižníc 26. októbra 2009 na tému **Školské knižnice: Veľký obraz – divadelné stvárnenie najzaujímavejšieho príbehu.**

Do súťaže sme sa zapojili s podujatím **Z rozprávky do rozprávky**. Vytvorili sme rozprávkovú postavu vodníka Samka, ktorý aj napriek upršanému dňu prišiel spolu s kamarátmi deťom zahrať divadelné predstavenie. Použil aj originálny dopravný prostriedok „kolobežku“. Stvárnili sme rozprávky **O psíčkovi a mačičke**, **Smelý zajko**. V rozprávke si zahrala aj mama jedného zo žiakov, ktorá im neskôr porozprávala, akú rozprávku mala v detstve najradšej. Tvorbou leporela deti ukončili putovanie **Z rozprávky do rozprávky**. Vystrihovali, lepili, kreslili zajka, mačičku, psíčka, ktorí spolu s nimi zažili nejedno dobrodružstvo. Naše podujatie odbornú porotu zaujalo, pretože nás ocenila **2. miestom** a ziskom finančnej odmeny, za ktorú sme nakúpili 178 detských kníh do našej školskej knižnice.

Leporelom z nášho putovania, sme založili základný „kameň“ novej školskej knižnice. Symbolicky sme zasadili aj strom, ktorý bude rásť spolu s našou školskou knižnicou.

Jednou z aktivít bolo aj pútavé popoludnie **S batohom cez hory**. Pozvali sme si pani Bc. Janu Matzovú, ktorá žiakom porozprávala o zaujímavom krste tramskej knihy s tematikou prírody, ktorá sa konala v okolí obce Kuchyňa. Deti si prezreli knihy o prírode, naučili sa tramskú pesničku. Nezabudli sa pochváliť nielen malým stromčekom, ale aj bohatým príspevkom detských kníh v žiackej knižnici.

Pútavé rozprávanie o krste tramskej knihy

V mesiaci december sme pripravovali **Vianočné koláčiky s Mackom Pu**. V kuchárskych knihách sme vyhľadali recepty vianočných koláčov, ktoré sme potom s pani učiteľkami upiekli. V školskej knižnici sme pri vianočnom stromčeku čítali vianočné príbehy a konzumovali chutné koláčiky.

V mesiaci január sme s vodníkom Samkom, pripravili divadielko *Neposlušné kozliatka*. Deti si pripravili krásne predstavenie, ktoré sme zahrali nielen pre spolužiakov, ale aj pre rodičov, ktorí boli veľmi pyšní na svoje deti. Určite mnohí ani netušili, aké talenty sa ukrývajú v ich ratolestiach.

V mesiaci február sme pripravili spoločné čítanie so starými rodičmi. Bolo to veľmi pekné podujatie, nakoľko nám porozprávali o svojich zážitkoch z detstva, či potešili krásnymi rozprávkami. Toto podujatie si určite zopakujeme, pretože sme sa rozhodli zozbierať krátke rozprávky starých rodičov a zhotoviť si vlastnú knihu *Rozprávok starých mám*.

V mesiaci marec prišiel opäť vodník Samko a zahral rozprávku *O múdrej knihe*. Deti sa dozvedeli nielen o tom ako vzniká kniha, ale hlavne sa naučili ako sa máme ku knihám správať. Určite ako k najlepšiemu priateľovi.

Spomenuli sme len niekoľko aktivít, ktoré sa uskutočnili v našej školskej knižnici. Nesmieme zabúdať na pravidelné vypožičiavanie kníh, či na pravidelné pondelňajšie čítanie pre deti.

Vypožičiavanie kníh

Knihy používame aj na vyučovacích hodinách. Okrem učebníc a pracovných listov, sú neodmysliteľnou súčasťou edukačného procesu, v ktorom je potrebné zdokonaľovať reč, rozvíjať slovnú zásobu, čítať s porozumením. Vhodným zdramatizovaním rozprávkových príbehov, dokážeme vzbudiť záujem detí o získavanie vedomostí, získať aktívneho, nie pasívneho prijímateľa informácií. Tvorbou modelových situácií zatriktívime vyučovací proces, a vytvoríme priestor na sebarealizáciu žiaka. Na hodine čítania používame knihy v ktorých sú rečovanky, krátke básničky. Pracujeme s ilustráciami, dotvárame príbehy, zhotovujeme monotematické knihy, stávajú sa z nás malí spisovatelia. Tieto aktivity, zdokonaľujú čitateľskú zručnosť a rozvíjajú čitateľskú gramotnosť detí.

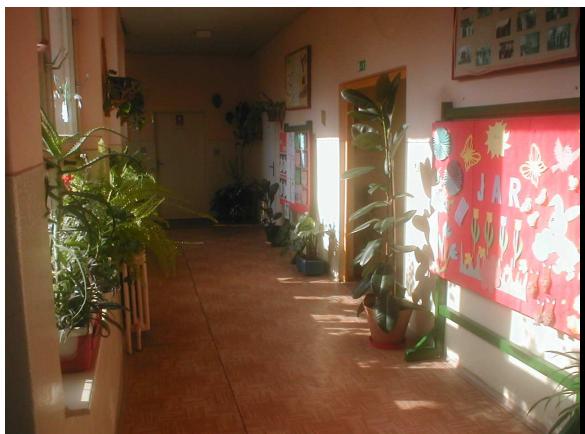
Vyučovacia hodina – slovenský jazyk

Vyučovacia hodina matematiky, či vecného učenia môže byť zaujímavá, ak použijeme knihy. Často sa stretávame s tým, že deti nevedia využívať aj iné zdroje, ktoré poskytujú poznatky o danej problematike, používajú len učebnice. Preto je nevyhnutné pracovať s knihami, internetom. Vedieť čítať, teda správne čítať, je dôležité v každej oblasti osvojovania si vedomostí. Vyvodením hlásky a písmena, tvorením slabík, čítaním slov a viet, práca s textom nekončí. Žiak musí v prvom rade chápať prečítaný text, aby učenie bolo naučením, nie len pasívnym osvojením bez uvedomenia.

Učenie sa

Citát Johna Ruskina, že: „Knihy sú pre človeka tým, čím sú pre vtákov krídla.“, je určite pravdivý. Preto aj bez rozdielu pohlavia, rasy, či postihnutia, si dokážeme nájsť jedného najlepšieho priateľa, a tým priateľom je kniha. Poďakovanie patrí nám všetkým, tým, ktorí každoročne organizujú súťaž s cieľom podporiť čitateľskú úroveň žiakov základných a stredných škôl, pedagógom za projekt, odbornej porote, ktorá nás ocenila. Zakúpili sme množstvo pekných a hodnotných obsahom, detských kníh. Získali sme krásne zážitky a nezabudnuteľné chvíle pri čítaní príbehov rozprávkových hrdinov. Nech detský úsmev a spokojnosť našich detí sú pre nás tou najväčšou odmenou.

Život v školskej knižnici

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Zuzana Brutovská
Špeciálna základná škola
Kováčska 12
056 01 Gelnica
Slovenská republika
e-mail: szsgelnica@inmail.sk

FORMOVANIE DETSKÝCH CHARAKTEROV PROSREDNÍCTVOM ČÍTANIA V ŠKOLSKEJ KNIŽNICI VO FILAKOVE

Edita Mrázová

Naša plnoorganizovaná škola sa nachádza v Novohrade na juhu Slovenska, v malom historickom meste Filakovo. Je to typická sídlisková škola, ktorú navštevuje 195 žiakov. Prívlastok sídlisková v mnohých z nás vyvoláva pocit, že žiaci takejto školy sú stále unudení, nič ich nezaujíma a snažia sa svoj voľný čas tráviť nepopulárnymi činnosťami. Náš pedagogický kolektív však vsadil na iné priority a zaháňa nudu **trinástimi záujmovými krúžkami**. Tieto zamestnávajú žiakov každý deň v týždni. Nie sú to iba populárne športové alebo počítačové krúžky, ale aj také, ktorými preferujeme tvorivosť.

Keďže nároky na čitateľské zručnosti a čitateľskú gramotnosť z roka na rok rastú, žiaci sa musia vyrovnávať s pribúdajúcimi sa informáciami a poznatkami, ktoré si vyžadujú nielen rýchle a technicky dokonalé čítanie, ale v prvom rade porozumenie čítaného. Prostredníctvom čítania sa učia komunikovať, porozumieť faktografickému, ale aj literárnemu textu. Snažíme sa preto podporovať a zapájať sa do viacerých **aktivít a podujatí venovaných práci s knihou**, ktoré nenásilnou formou prinútiť deti čítať knihy.

Súčasnú modernú školu, ku ktorým sa zaraďujeme aj my, vychovávajú a vedú svojich žiakov, aby čítali, aby sa odstraňovala ich funkčná negramotnosť. Učíme deti siahnuť po knihe nielen vtedy, keď sa učia, ale i vtedy, keď sa nudia, keď im je smutno, alebo keď potrebujú vypracovať projekt. Vieme, že dnešní žiaci siahajú častejšie po poznatkoch, ktoré majú na internete, ale práve spôsob práce s knihou, jej čítania, či vyhľadávania informácií týmto spôsobom, pretvára mladé charaktery. Učíme ich, kde, akým spôsobom a aké knihy si vypožičať, ako s nimi pracovať, aby sme zlým pôsobením nevyvolali opačný efekt. Táto práca je veľmi citlivá a zodpovedná a nedá sa nijakým spôsobom urýchliť. Pomalými krokmi transformujeme detské duše na stálych čitateľov a návštevníkov knižníc. Podávame pomocnú ruku vo forme knihy, aby im neskôr túto knihu nikto nemohol z ruky vytrhnúť.

Pre tieto dôvody sme sa rozhodli premiestniť **školskú knižnicu** z priestorov zborovne do samostatnej miestnosti, aby vyhovovala požiadavkám modernej školy, ale najmä jej žiakom a pedagogickým zamestnancom. Miestnosť školskej knižnice je síce malá, nachádzajú sa však v nej regály s knihami, počítač, pohodlná dvojsedačka. I napriek svojim menším rozmerom je tu priestor, kde si žiaci môžu pohodlne prezeráť, prečítať a vypožičať si z radu rozprávkových, dobrodružných, vedecko-fantastických, historických, dievčenských kníh a encyklopédií. Školská knižnica sa postupne stala populárnou nielen kvôli zakúpeným novým titulom, ale aj kvôli tomu, že v nej si niektorí žiaci vyplňajú čas, kedy čakajú na krúžky.

Školské knižnice väčšinou nevedú skúsení a školení knihovníci, ale pedagógovia, najmä slovenčinári, ktorí sa popri svojej náročnej práci venujú činnosti, ktorá podporuje čítanie kníh. Naša školská knižnica sa snaží udržať trend a vyvíja snahu každý rok získať rôzne financie na zakúpenie nových titulov či už pre žiakov alebo pedagógov. Nové knihy sa snažíme vyberať podľa požiadaviek žiakov i učiteľov.

V roku 2008 sme boli úspešní v rozvojovom projekte Ministerstva školstva SR „**Elektronizácia a revitalizácia knižníc 2008**“. Vďaka tomuto projektu sme získali 2 PC s príslušenstvom a sumu 1 659 € na zakúpenie kníh. Ďalšie výdavky spojené s týmto projektom sme vyplnili z nášho **Občianskeho združenia Kvapky rosy**.

V súčasnosti evidujeme 200 čitateľov, ktorí majú k dispozícii 1 372 knižničných dokumentov. Školskú knižnicu môžu navštevovať žiaci i pedagógovia podľa potreby, ale iba dva dni v týždni sú výpožičné

hodiny. Je to na škodu, ale, žiaľ, funkcia učiteľa nedovoľuje venovať sa školskej knižnici na plný úväzok. Záujem o knihy rastie, čo nás teší a je pre nás veľkým úspechom. Sme si však vedomí aj toho, že vzťah ku knihám sa nedá zmeniť zo dňa na deň a vyžaduje si z našej strany veľa trpezlivosti.

Veľa trpezlivosti, nápadov a podnetov však prichádza vo chvíli, kedy sa naša škola pravidelne zapája do podujatí venovaných knihe. Takou je aj príležitosť **Medzinárodného dňa školských knižníc**. A vtedy spojíme všetky naše tvorivé schopnosti, aby sme sa mohli zapojiť do **Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice**.

Aj tento rok sme netrepeľivo očakávali vyhlásenie témy. A téma „**Školské knižnice: Veľký obraz – divadelné stvárnenie najzaujímavejšieho príbehu**“ nás veľmi potešila. Potešila nás nielen preto, lebo na škole pracuje dramatický krúžok, ktorý sa na tomto podujatí mohol prezentovať, ale aj preto, že naši žiaci radi predvádzajú motívy z rozprávkových kníh, bájok, básní, balád. Po vyhlásení témy nasledovali intenzívne prípravy najprv v rovine obsahovej, neskôr v rovine tvorivej. Každá trieda pracovala so svojimi vyučujúcimi, aby samotný deň, 26. október, mohol prebehnúť podľa predstáv žiakov a učiteľov.

Tomuto dňu ešte predchádzala **Rozprávková noc** našich druhákov, ktorí s veľkým nadšením prijali myšlienku svojej pani učiteľky a pani vychovávateľky. V piatok večer druháci prišli nielen s pyžamkom v batôžkoch, ale aj so svojimi rozprávkovými knihami. Ich nadšenie netreba nikomu opisovať. Po prvotnom nadšení prišli na rad rozprávkové knihy, z ktorých si čítali, potom sa rozdelili do skupín a jednotlivé rozprávkové príbehy rozohrali ako naozajstní profesionáli. Čas plynul a chýlilo sa k polnoci. V relaxačnej miestnosti, kde sa všetko odohrávalo, sa pomaly zatvárali očka. Možno niektorému chýbal mamin či ockov hlas, ale rozprávky na dobrú noc, znejúce z DVD-čiek, ich premohli a mohlo sa im snívať aj o hrdinoch z rozprávok. Jedno je isté, čo sa týka tejto noci, večery sa dajú tráviť inak ako pred televíznou či počítačovou obrazovkou. Večery s knihou majú svoje čaro. Druháci to už vedia!

Svoje nezabudnuteľné čaro mal aj **pondelňajší deň** 26. októbra. Žiaci sa stretli najprv vo svojich triedach, aby si so svojimi učiteľmi ujasnili potrebné informácie a pripravili rekvizity na svoje prezentácie. Spolu s učiteľmi si pripomenuli **Medzinárodný deň školských knižníc**, aj to, že sa do súťaže zapájame piaty rok a vysvetlili si potrebu siahnuť po knihe, keď potrebujeme pohľadiť dušu, alebo pomôcť svojmu rozumu. Po krátkych bojových poradách sa všetky triedy ponáhľali do školskej telocvične. Viacerí niesli v rukách svoje obľúbené alebo práve rozčítané knihy. V telocvični ich privítala vedúca školskej knižnice. Úvodné slová boli venované menovanému dňu a vyhlásenej súťaži. Potom nasledovalo vyhodnotenie súťaže našej školskej knižnice „**Čitateľ školskej knižnice**“. Súťaž prebieha celý školský rok a vyhrali ju dve šiestačky Dominika a Veronika, ktoré prečítali najviac kníh a boli odmenené knihami. Zároveň bolo vyhlásené pokračovanie tejto súťaže.

Po otvorení podujatia prvý vystúpil so svojím príbehom dramatický krúžok **Rapkáčik**, aby ostatných motivoval a povzbudil. Divadelníci zahrli hru s názvom **O strigách a zaklínadlách alebo učíme sa čarovať**. Lenivé, malé i veľké bosorky sa nechceli učiť zaklínadlá, a preto museli ostať po škole. Hra svojou veselosťou, humorom a chytľavými pesničkami zaujala mladších aj starších. Po nich sa jednotlivým triedam ľahšie nastupovalo. Z kníh si povyberali zaujímavé príbehy, rozprávky, balady a stvárnili ich svojším dramatickým spôsobom.

Stručná charakteristika dramatických príbehov

1. A – Rozprávka o Pampúšikovi zaujala prváčikov a s veľkým nadšením hrali babku, dedka, Pampúšika, ktorý stretol zvieratká: vlka, zajačika, medveďa a prefíkanú líšku, ktorá Pampúšika nakoniec zjedla. Prváci si zodpovedne splnili svoju úlohu i napriek veľkej tréme z obecnstva.

2. A – Farebná rozprávka – ostrieľaní druháci z rozprávkovej noci predviedli, ako sa učia rozoznávať farby pomocou pekných básničiek a pesničiek. Pomohol im maliarsky stojan, pred ktorý sa postavil smelý druhák ako učiteľ. Veľmi presvedčivo učil svojich žiakov, aby poznali farby.

3. A – Jablčnica – tretiakov zaujala báseň s ľudovými prvkami, hrou. Ich stvárnením sa žiaci ocitli v minulom storočí a videli, ako sa vtedy deti hrali.

4. A – Tri citróny – štvrtáci zahrali rozprávku, v ktorej sme videli kráľa a kráľoviča, ktorý namiesto tancovačiek a poľovačiek stále iba v záhrade pod stromom sedával a v knižkách listoval. Kráľovičovi do ženenia veľmi nebolo, no napokon nájde sklený vrch a na ňom strom s tromi citrónmi, ktorý ho privedie k vyvolenej jeho srdca.

5. A – Vinšujeme vám – piataci vsadili na ľudovú slovesnosť a blížiac sa vianočné sviatky. Tak sme sa na konci októbra ocitli na chvíľu vo sviatočných dňoch. Koledy, pesničky a ofery pre Jezuliatko zobrali piataci veľmi vážne a vyslúžili si veľký potlesk.

6. A – Jeden otec dobrý – šiestaci nastúpili s rekvizitami – papierovými postavami predstavujúce tri dcéry a otca a formou akéhosi náznaku bábkovej hry predviedli známu baladu.

7. A – Turčin Poničan – turecké časy a smutný príbeh balady žiakov zaujal, pretože siedmci sa zhostili svojej úlohy veľmi citlivo.

8. A – Ďapákovci – Keď si ôsmaci posadali okolo „stola“, ktorý si pripravili tak, že na zem rozprestrelí veľký obrus a naň položili misku, krčah, košík so suchým chlebíkom, nikto netušil že títo žiaci siahli po slovenskej klasike a predvedú úryvok z poviedky Ďapákovci, novohradskej spisovateľky B. S. Timravy. Il'ja, Anča, Paľo a rozprávači príbehu ukázali žiakom, ako sa žilo voľakedy. Za svoju prezentáciu si vyslúžili náležitý potlesk.

Divadelný príbeh, aj keď rozčlenený na jednotlivé dejstvá, bol ucelený. Ocitli sme sa vo svete, rozprávkových príbehov, balád, poviedok, ľudovej slovesnosti. Žiaci sa preniesli zo sveta kníh do sveta divadelného. Deti sú vnímavé a svojimi zmyslami dokážu odpozorovať a predviesť to, čo vidia, cítia, počujú, čítajú. Aj v toto predpoludnie dokázali svojím talentom a nápaditosťou presvedčiť nás, dospelých, že deti dokážu o knihe premýšľať, utvoriť si k nej vzťah, komunikovať o nej a vžiť sa do života literárnych postáv.

Dopoludnie pokračovalo **anketou**, ktorú si pripravili deviataci a novinárskymi otázkami spovedali všetkých tých, ktorí si priniesli so sebou knihy. Otázky kládli naozaj zodpovedne a profesionálne, otázky prispôbovali veku žiakov, za čo si vyslúžili pochvalu. Dozvedeli sme sa, prečo má človek čítať, kto má akú obľúbenú knihu. Niektoré odpovede vyvolávali v publiku smiech.

Po odchode z telocvične triedni spravodajcovia zaznamenali postrehy, názory, pripomienky, ale aj dobré nápady pre budúcnosť. Záznamy boli uverejnené v školskom časopise **Zvoní**. Predpoludnie s knihou sa páčilo nielen menším, ale aj starším, ktorí majú ku knihe oveľa ďalej.

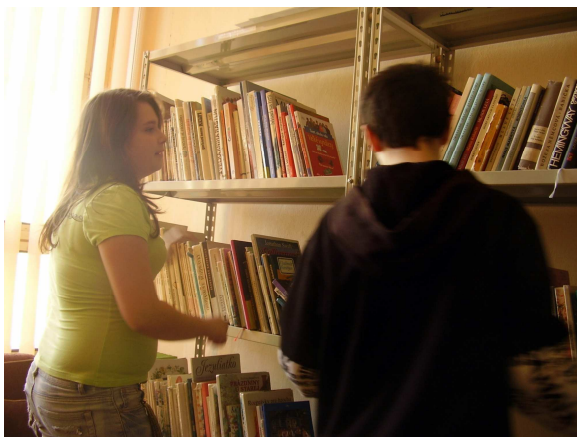
Najväčšou odmenou bola pre nás **príjemná správa** o peknom treťom mieste v celkovom hodnotení. Správa potešila pedagogický zbor i vedenie školy, ktorí vynaložili a ešte vynaložia mnoho síl, tvorivosti, nápaditosti, trpezlivosti, aby prostredníctvom čítanie kníh mohli formovať malého človeka – človeka pre našu budúcnosť.

Ďalšie aktivity

Naša škola v spolupráci so školskou knižnicou usporiadala počas školského roka ďalšie podujatia. Neodmysliteľne k nim patria:

- **Hviezdoslavov Kubín** – recitačná súťaž v prednes poézie a prózy, v ktorej sa naši recitátori spravidla prebojujú až do regionálnych kôl. Táto súťaž má u žiakov veľkú popularitu.
- **Timravina studnička** – recitačná súťaž v prednese pôvodnej slovenskej prózy.

- **Rozprávková skrinka** – detská divadelná prehliadka, ktorej sa pravidelne zúčastňuje dramatický krúžok Rapkáčik. Krúžok každý rok nacvičí dve hry, jednu predvedie počas mestských vianočných osláv, druhú na menovanej súťaži, na školskej akadémii a pre deti mestských materských škôl.
- **Marec – mesiac knihy**
 - návšteva miestnej knižnice vo Fil'akove,
 - týždeň čítania slovenských rozprávok,
 - literárny kvíz pre žiakov 5.-8. ročníka,
 - zážitkové čítanie pre 1.- 4.ročník,
 - zážitkové čítanie pre 5.- 7. ročník,
 - čitateľský maratón pod záštitou Linky detskej istoty pri SV UNICEF v Novohradskej knižnici v Lučenci.
- **Zvoní** – školský časopis, ktorý uverejňuje príspevky aj tvorbu žiakov, informuje o aktuálnych udalostiach a podujatiach školy.

Oslava Medzinárodného dňa školských knižníc 26. októbra 2009

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Edita Mrázová
Základná škola
Farská lúka 64/A
986 01 Fiľakovo
Slovenská republika
e-mail: skola@zsfarfi.edu.sk

V. Závěry 4. mezinárodní konference

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL

Závery 4. medzinárodnej konferencie

Dňa 13. mája 2010 sa v prednáškovej sále Univerzitnej knižnice v Bratislave pod osobnou záštitou podpredsedu vlády a ministra školstva Slovenskej republiky Jána Mikolaja konala 4. medzinárodná konferencia **Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl**.

Medzinárodnú konferenciu zorganizovala Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave. Zúčastnilo sa jej viac ako sto školských knihovníkov z celého Slovenska, ako aj ďalší zástupcovia knihovníckej a pedagogickej verejnosti zo Slovenskej republiky i Českej republiky.

Na medzinárodnej konferencii bol prezentovaný stav školských knižníc v základných školách a stredných školách k 31. decembru 2009, prínos elektronizácie, revitalizácie a internetizácie školských knižníc pre rozšírenie a skvalitnenie knižnično-informačných služieb v rámci informačnej spoločnosti. Ďalej boli predstreté možnosti rozvoja a upevňovania čitateľských zručností vo vyučovacích predmetoch v stredných školách. Na základe prezentácie konkrétnych projektov na podporu čítania bola predstavená podpora čitateľských aktivít v školských knižniciach na Slovensku a v Českej republike. Na záver medzinárodnej konferencie bola prezentovaná premena klasických školských knižníc na multimediálne školské knižnice.

Z diskusie medzinárodnej konferencie vyplynuli nasledujúce závery:

1. Účastníci medzinárodnej konferencie ocenili záujem Ministerstva školstva SR a jeho podporu rozvoja školských knižníc v oblasti elektronizácie, revitalizácie a internetizácie.
2. Účastníci medzinárodnej konferencie vysoko vyzdvihli spoluprácu vyšších územných celkov a krajských školských úradov s metodickým centrom Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice v oblasti propagácie činnosti školských knižníc.
3. Účastníci medzinárodnej konferencie odporúčajú, aby Ministerstvo školstva SR v roku 2011 opakovane vyhlásilo rozvojový projekt „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“.

Príloha č. 1 Metodické usmernenie č. 1/2009 k zlúčeniu školskej a obecnej knižnice, ktorá bude evidovaná ako školská knižnica a umiestnená v priestoroch školy. Vzorový delimitačný protokol o odovzdaní a prevzatí obecnej knižnice v... (miesto sídla)

Metodické usmernenie
č. 1/2009

k zlúčeniu školskej a obecnej knižnice,
ktorá bude evidovaná ako školská knižnica a umiestnená v priestoroch školy

V zmysle **Usmernenia k zlučovaniu školských a obecných knižníc** (č. MK-1790/2004), ktoré vydalo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v roku 2004, a v súlade s § 12 **zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení neskorších predpisov** (ďalej len „zákon o knižniciach“) môže obec ako zriaďovateľ obecnej knižnice a zriaďovateľ školy pristúpiť k zlúčeniu školskej a obecnej knižnice.

Pred samotným zlúčením školskej a obecnej knižnice je vhodné posúdiť najmä, či škola má vhodné priestory pre školskú knižnicu (primerané veľkosti očakávanému knižničnému fondu z obecnej knižnice a poskytovaniu knižnično-informačných služieb aj verejnosti) a personálne zabezpečenie.

Podmienky zlúčenia školskej a obecnej knižnice a vytvorenia zlúčenej školskej knižnice:

1. Zlúčená školská knižnica musí byť umiestnená v priestoroch školy, ktoré budú primerané veľkosti jej knižničného fondu a poskytovaniu knižnično-informačných služieb aj verejnosti.
2. Zriaďovateľom zlúčenej školskej knižnice bude škola. Ak škola nemá právnu subjektivitu, zriaďovateľom zlúčenej školskej knižnice bude obec ako zriaďovateľ školy.
3. Zriaďovateľ v súlade s § 10 ods. 3 zákona o knižniciach poverí zlúčenú školskú knižnicu v štatúte školskej knižnice poskytovaním knižnično-informačných služieb aj verejnosti.
4. Zlúčená školská knižnica v knižničnom a výpožičnom poriadku školskej knižnice stanoví čas poskytovania knižnično-informačných služieb verejnosti (vymedzí konkrétne dni a rozsah výpožičných hodín) a zabezpečí prístup do zlúčenej školskej knižnice v určenom čase.
5. Knižničný fond a hmotný majetok obecnej knižnice sa na základe delimitačného protokolu (príloha č. 1) delimituje do zlúčenej školskej knižnice.
6. Zlúčená školská knižnica bude evidovaná ako **školská knižnica** a každoročne bude vyplňať **Výkaz o akademickej a školskej knižnici za rok... /Škol (MŠ SR) 10-01/**.

Povinnosti obce:

1. Rozhodnutie obecného zastupiteľstva o zlúčení školskej a obecnej knižnice doložiť **čísлом uznesenia v zápise**.
2. Poveriť zamestnanca obce a zamestnanca školy (riaditeľa) **výkonom** zlúčenia a realizáciou administratívno-právnych opatrení pri **delimitácii** hmotného majetku.
3. Nariadiť **revíziu knižničného fondu** v súlade s § 13 písm. b) zákona o knižniciach v obecnej a školskej knižnici a **uzavretie príslušných majetkovo-právnych evidencií** (prírastkové zoznamy, zoznamy úbytkov a podobne) v zmysle vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 421/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného

fondy v knižniciach. (Ak škola má právnu subjektivitu, revíziu knižničného fondu nariadi riaditeľ.)

4. V zmysle registratúrneho poriadku a registratúrneho plánu obce, ktorý obec vydala v súlade s § 16 ods. 2 písm. a) zákona Národnej rady SR č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov, nariadiť **uskladnenie registratúrnych záznamov** obecnej knižnice.
5. V zmysle § 12 zákona o knižniciach oznámiť Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky **zrušenie obecnej knižnice** a požiadať ho o vykonanie **výmazu obecnej knižnice zo Zoznamu knižníc SR** (v žiadosti je potrebné uviesť číslo, pod ktorým bola evidovaná obecná knižnica v Zozname knižníc SR).
6. V obecnom rozpočte **vyčleniť dostatok finančných prostriedkov**, respektíve navýšiť rozpočet školy o väčší objem finančných prostriedkov určených najmä na prevádzku školskej knižnice, pravidelné dopĺňovanie knižničného fondu a personálne zabezpečenie.
7. Informovať **verejnosť** o zrušení obecnej knižnice a možnostiach využívania knižnično-informačných služieb školskej knižnice.

Povinnosti školy ako zriaďovateľa zlúčenej školskej knižnice:

1. Vydať **štatút školskej knižnice**, respektíve doplniť platný štatút školskej knižnice o nové skutočnosti, najmä o poskytovanie knižnično-informačných služieb verejnosti. (Ak škola nemá právnu subjektivitu, štatút školskej knižnice vydá, respektíve jeho doplnenie vykoná obec ako zriaďovateľ školy.)
2. Vydať **knižničný a výpožičný poriadok školskej knižnice**, respektíve doplniť platný knižničný a výpožičný poriadok školskej knižnice o poskytovanie knižnično-informačných služieb verejnosti a stanoviť čas poskytovania knižnično-informačných služieb verejnosti (vymedziť konkrétne dni a rozsah výpožičných hodín).
3. Požiadať Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky o vykonanie záznamu o zlúčení obecnej knižnice a školskej knižnice a vytvorení **zlúčenej školskej knižnice** (v žiadosti je potrebné uviesť číslo, pod ktorým bola evidovaná školská knižnica v Zozname knižníc SR).
4. Vytvoriť **vhodné priestory** pre školskú knižnicu, ktoré budú primerané veľkosti získaného knižničného fondu z obecnej knižnice a poskytovaniu knižnično-informačných služieb aj verejnosti.
5. V rozpočte školy/obce **vyčleniť dostatok finančných prostriedkov** najmä na prevádzku školskej knižnice, pravidelné dopĺňovanie knižničného fondu a personálne zabezpečenie.
6. Zabezpečiť **personálne zabezpečenie** školskej knižnice (odporúča sa profesionálny knihovník na plný úväzok).
7. Zabezpečiť **pripojenie školskej knižnice na internet školy**.
8. Zabezpečiť **prístup verejnosti** v určenom čase do školskej knižnice.
9. Informovať školskú komunitu o **sprístupnení školskej knižnice verejnosti**.

Toto metodické usmernenie nadobúda účinnosť dňom 17. júla 2009

Príloha č. 1

Vzorový delimitačný protokol o odovzdaní a prevzatí obecnej knižnice v... (miesto sídla)

Na základe rozhodnutia (*číslo uznesenia*) obecného zastupiteľstva v... (*miesto sídla*) zo dňa... (*deň, mesiac a rok*)

Odovzdáva obecnú knižnicu:

Názov obce:

Sídlo obce:

Meno a priezvisko štatutárneho orgánu obce (starosta/starostka):

IČO obce:

Preberá obecnú knižnicu s príslušným majetkom:

Názov školy:

Sídlo školy:

Meno a priezvisko štatutárneho orgánu školy (riaditeľ/riaditeľka):

IČO školy:

I. Základné dokumenty obecnej knižnice:

- a) Doklad o zriadení obecnej knižnice – Štatút obecnej knižnice zo dňa... (*deň, mesiac a rok*)
- b) Knižničný a výpožičný poriadok obecnej knižnice (*miesto sídla*)
- c) Prírastkový zoznam (*uviesť presný počet*) zv.
- d) Zoznam úbytkov (*uviesť presný počet*) zv.
- e) Iné dokumenty (*názvy interných predpisov*)

II. Stav knižničného fondu po mimoriadnej revízii nariadenej zriaďovateľom obecnej knižnice podľa § 13 odseku 3b Zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení neskorších predpisov podľa zápisnice o revízii knižničného fondu zo dňa... (*deň, mesiac a rok*)

- a) Celkový počet knižničných jednotiek (v knižničnom fonde fyzicky prítomných i požičaných) (*uviesť presný počet*) KJ
- b) Celkový počet ešte neevidovaných knižničných dokumentov v prírastkovom zozname a nezaradených do knižničného fondu (*uviesť presný počet*) KJ
- c) Spolu (celkový počet knižničných jednotiek a celkový počet ešte neevidovaných knižničných dokumentov v prírastkovom zozname a nezaradených do knižničného fondu) (*uviesť presný počet*) KJ

III. Knižničné evidencie obecnej knižnice

- a) Evidencia časopisov, týždenníkov, mesačníkov (uviest' presný počet) ks
- b) Evidencia novín, denníkov (uviest' presný počet) ks
- c) Prihlášky za používateľa do 15 rokov¹ (za predchádzajúci a aktuálny rok) (uviest' presný počet) ks
- d) Prihlášky za používateľa² (za predchádzajúci a aktuálny rok) (uviest' presný počet) ks
- e) Zoznam používateľov (aktuálny) (uviest' presný počet) ks
- f) Denník o činnosti obecnej knižnice (uviest' presný počet) ks
- g) Evidenčné listy používateľov (uviest' presný počet) ks
- h) Knižničné tlačivá (*nepoužívané*)
 - Preukaz používateľa (uviest' presný počet) ks
 - Evidenčný lístok dokumentu (uviest' presný počet) ks
 - Upomienka I. (uviest' presný počet) ks
 - Upomienka II. (uviest' presný počet) ks
 - Upomienka III. (uviest' presný počet) ks
 - Iné knižničné tlačivá (uviest' presný názov tlačiva a presný počet) ks

IV. Iné materiály obecnej knižnice

- a) Pokladničný denník (uviest' presný počet) ks
- b) Príjmový blok od čísla (uviest' presné číslo)

V. Pokladničná hotovosť (uviest' presnú sumu) €

VI. Technické zariadenia a informačné technológie

- a) Celkový počet počítačových staníc (uviest' presný počet) ks
- b) Tlačiareň (uviest' presný počet) ks
- c) Kopírovací stroj (uviest' presný počet) ks
- d) Iné technické zariadenia (uviest' názov technického zariadenia) ks
- e) Automatizovaný knižnično-informačný systém (uviest' presný názov)
- f) Objem dát knižnično-informačného systému (uviest' presný počet v GB)
- g) Knižničné jednotky spracované automatizovane (uviest' rozpätie prírastkových čísiel)
- h) Operačný systém (uviest' presný názov)
- i) Antivírusový systém (uviest' presný názov)
- j) Systémové licencie ... (uviest' presné názvy a doložiť príslušnými dokladmi o získaných licenciách)

¹ Neoddeliteľnou súčasťou prihlášky za čitateľa do 15 rokov musí byť uvedený text: „Súhlasím so spracúvaním svojich osobných údajov a osobných údajov svojho dieťaťa, ktoré boli získané na účel poskytnutia knižnično-informačných služieb Obecnej knižnice v... (miesto sídla) v súlade s § 7 zákona č. 428/2002 o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.“ Tento súhlas svojím podpisom potvrdzuje zákonný zástupca dieťaťa.

² Neoddeliteľnou súčasťou prihlášky za čitateľa (od 15 rokov) musí byť uvedený text: „Súhlasím so spracúvaním svojich osobných údajov, ktoré boli získané na účel poskytnutia knižnično-informačných služieb Obecnej knižnice v... (miesto sídla) v súlade s § 7 zákona č. 428/2002 o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.“ Tento súhlas svojím podpisom potvrdzuje čitateľ.

VII. Zariadenie (inventár) obecnej knižnice

a) Celkový počet jednostranných regálov	(<i>uviest' presný počet</i>) ks
b) Celkový počet obojstranných regálov	(<i>uviest' presný počet</i>) ks
c) Celkový počet pracovných stolov	(<i>uviest' presný počet</i>) ks
d) Celkový počet konferenčných stolov	(<i>uviest' presný počet</i>) ks
e) Celkový počet stoličiek	(<i>uviest' presný počet</i>) ks
f) Celkový počet kresiel	(<i>uviest' presný počet</i>) ks
g) Iné zariadenia (inventár) obecnej knižnice	(<i>uviest' presný počet</i>) ks

Vzťahy nedoriešené týmto delimitačným protokolom súvisiace s činnosťou delimitovanej obecnej knižnice budú riešené písomným dodatkom.

V
(*miesto sídla*)

dňa
(*deň, mesiac, rok*)

meno a priezvisko štatutárneho orgánu obce
pečiatka obce

meno a priezvisko štatutárneho orgánu školy
pečiatka školy

Podpis odovzdávajúceho

Podpis preberajúceho

P o z n á m k a. – Odporúča sa, aby podpisy štatutárneho orgánu obce a štatutárneho orgánu školy boli doložené overenými kópiami menovacích dekrétov na výkon funkcie na príslušnom obecnom úrade.

Príloha č. 2 Vyhodnotenie česko-slovenského projektu *Záložka do knihy
spojuje školy*

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu

Záložka do knihy spojuje školy

Ústav pro informace ve vzdělávání v Prahe – Národní pedagogická knihovna Komenského v Prahe a Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave pripravili pre základné a stredné školy česko-slovenský projekt *Záložka do knihy spojuje školy* k Medzinárodnému mesiacu školských knižníc.

Cieľ česko-slovenského projektu

Nadviazanie **kontaktov** medzi českými a slovenskými základnými a strednými školami a **podpora čítania** prostredníctvom výmeny záložiek do kníh, ktoré žiaci vyrobia ľubovoľnou technikou.

Propagácia česko-slovenského projektu

Česko-slovenský projekt od 2. septembra 2009 propagovala v rámci Slovenskej republiky: Slovenská pedagogická knižnica, vyššie územné celky, krajské školské úrady, Metodicko-pedagogické centrum prostredníctvom webových stránok a Učiteľské noviny.

Priebeh česko-slovenského projektu

Základné a stredné školy, ktoré sa chceli zúčastniť česko-slovenského projektu, mali vyplniť elektronickú **prihlášku**, ktorá bola zverejnená na internetovej stránke Slovenskej pedagogickej knižnice: www.spgk.sk/swift_data/source/docky/Prihlaska_Zalozka.doc a zaslať ju do **18. septembra 2009** na e-mailovú adresu: rozalia.cenigova@spgk.sk.

Zhromaždené prihlášky základných a stredných škôl mala zaslať Slovenská pedagogická knižnica 21. septembra 2009 Národní pedagogické knihovně Komenského (divízia Ústavu pro informace ve vzdělávání). Najprv sa mali vytvárať dvojice medzi slovenskými a českými školami podľa typu škôl a počtu prihlásených žiakov. Následne sa obom školám mala zaslať kontaktná adresa pridelenej partnerskej školy v druhom štáte.

Vytvorenie záložiek do kníh a ich vzájomné zasielanie malo byť len v pôsobnosti zúčastnených škôl. Výmena záložiek sa mala ukončiť 31. októbra 2009.

31. októbra 2009 Národní pedagogická knihovna Komenského (divízia Ústavu pro informace ve vzdělávání) mala vyzvať všetky partnerské školy k **vyhodnoteniu priebehu** celej akcie. Vyhodnotenie malo prebiehať do 30. novembra 2009.

Vyhodnotenie česko-slovenského projektu

Do česko-slovenského projektu sa prihlásilo:

- **České školy:**
 - 55 základných škôl
 - 2 stredné školy
 - 5 643 žiakov základných a stredných škôl
- **Slovenské školy:**
 - 164 základných škôl
 - 42 stredných škôl
 - 19 447 žiakov základných a stredných škôl

Slovenská pedagogická knižnica spracované prihlášky slovenských základných a stredných škôl vo forme dvoch tabuliek zaslala 21. septembra 2009 Národní pedagogické knihovně Komenského (divízia Ústavu pro informace ve vzdělávání).

Národní pedagogická knihovna Komenského (divízia Ústavu pro informace ve vzdělávání) vytvorila dvojice medzi **55** českými základnými školami a **60** slovenskými základnými školami podľa počtu prihlásených žiakov a obom školám zaslala kontaktné adresy. Zoznamy nezaradených **104** slovenských základných škôl, **42** slovenských stredných škôl a **2** českých stredných škôl zaslala 29. septembra 2009 naspäť Slovenskej pedagogickej knižnici, ktorá následne vytvorila dvojice medzi slovenskými školami podľa typu škôl a podľa počtu prihlásených žiakov. Každá dvojica dostala vzájomné kontaktné údaje a bola informovaná, že tvorenie záložiek a ich obojstranná výmena bude len v ich pôsobnosti.

30. októbra 2009 Slovenská pedagogická knižnica vyzvala zúčastnené slovenské základné a stredné školy o **dobrovoľné vyhodnotenie** česko-slovenského projektu, respektíve „slovensko-slovenského“ projektu vzhľadom na veľký počet vytvorených slovenských partnerských dvojíc. Stručnú správu o priebehu realizácie projektu zaslalo **89** základných a stredných škôl. Viaceré z nich k správe pripojili aj fotografie.

Výber z hodnotenia základných a stredných škôl spolu s fotografiami je dostupný na webovej adrese:

www.spgk.sk/swift_data/source/docky/Vyhodnotenie_ZS_SS.doc

Prijatie česko-slovenského projektu

Učitelia i žiaci základných a stredných škôl prijali česko-slovenský projekt veľmi pozitívne. Pochopiteľne, sklamanie z pridelenej slovenskej školy namiesto českej školy prejavilo niekoľko škôl. Väčšina slovenských základných a stredných škôl prijala s pokorou svoju partnerskú školu.

„Naše deti boli z tohto projektu nadšené. S chuťou a zábavou tvorili záložky. Myslíme si, že aj toto je forma, ako ukázať deťom, že čítanie je stále aktuálne a dokonca čítať s krásnou záložkou je aj lákavé.“ (Alexandra Marková, Spojená škola, Základná škola a Gymnázium, Tilgnerova, Bratislava)

„Zapojili sme sa doňho kvôli krásnej myšlienke a poslaniu.“ (Zuzana Polláková, Základná škola, Trstená, Raková)

Výroba záložiek

Žiaci vyrábali záložky najmä na hodinách výtvarnej výchovy, literárnej, dramatickej, pracovnej i informatickej výchovy. Niektorí ich vyrábali aj v Školskom klube detí alebo

v rámci záujmových krúžkov. Ojedinele doma. Záložky boli vyrábané rôznymi technikami: kreslené, lepené, tvorené kolážami, tkané, paličkované, batikované, vyšívané, háčkované a iné. Na niektoré žiaci písali odkazy svojim budúcim kamarátom. Kvôli pevnosti záložky obšivali, drôtovali alebo zalisovali do fólie. Námety na záložky žiaci hľadali na internete, v časopisoch a knihách. Mnohí využili aj svoju fantáziu, ale hlavne zážitky z prečítaných kníh.

Výmena záložiek

Žiaci okrem samotných záložiek posielali často svojim kamarátom z partnerskej školy propagačné materiály o svojej škole, meste, dedine, školské časopisy, fotografie žiakov, ktorí sa podieľali na tvorbe záložiek, sprievodne listy, v ktorých sa predstavili a opísali aktivity v škole, poprípade priložili rôzne ručné práce.

Prínos česko-slovenského projektu

Výmena záložiek prispela nielen k nadviazaniu nových kontaktov medzi školami, podporila záujem o čítanie, často prispela k zvýšeniu návštevnosti školskej knižnice, ale aj vytvorila priestor pre nadviazanie priateľských vzťahov medzi žiakmi i učiteľmi z partnerských škôl. Viaceré zúčastnené základné a stredné školy si chcú v budúcnosti písať listy, vymieňať si výtvarné práce, vianočné pozdravy, pozdravy ku Medzinárodnému dňu učiteľov, Medzinárodnému dňu detí. Niektoré sa rozhodli, že svojim kamarátom pripravia vianočné prekvapenie v podobe malých vlastnoručne vyrobených darčiekov.

„Reakcie našich detí na tento projekt boli veľmi pozitívne. Naozaj sa im páčilo to, že niečo vytvorili pre deti z iných škôl, čo bola pre nich veľká motivácia, aby predviedli, že aj mentálne postihnuté detičky vedia byť veľmi šikovné.“ (Jana Vašková, Špeciálna základná škola, Sereď)

„Sme radi, že sme sa takouto cestou mohli zviditeľniť a že sa o nás dozvedia aj v Česku... Okrem iného sa v týchto dňoch zvýšila aj návštevnosť knižnice. Verím, že to bude aj v budúcnosti.“ (Antónia Štefanová, Základná škola s MŠ, Rakovec nad Ondavou)

„Ich záložky [ZŠ, Sadová, Veľká Bíteš] sme použili ako odmeny najlepším a najšikovnejším tvorcom. Ďalšie dostávajú deti v školskej knižnici, kde spolu s vypožičanou knihou dostanú i záložku. Musíme konštatovať, že aj takouto akciou sa zvýšil počet žiakov, ktorí si požičiavajú knihy z našej školskej knižnice.“ (Dana Halajová, Základná škola, Na hôrke, Nitra)

Pod'akovanie

Moje poďakovanie patrí **všetkým**, ktorí sa podieľali na príprave česko-slovenského projektu. Menovite ďakujem zástupcom Národní pedagogické knihovně Komenského (divízia Ústavu pro informace ve vzdělávání), a to riaditeľke Mgr. Alici Koškovej a koordinátorke za Českú republiku Mgr. Radmile Indrákovej.

Veľkú vďaku vyjadrujem všetkým **učiteľom**, ktorí sa rozhodli podporiť u žiakov záujem o čítanie, vytvorili im priestor pre tvorenie záložiek, kreatívne ich pri tvorbe usmerňovali a pomáhali im nadväzovať priateľské vzťahy či už s českými, alebo slovenskými rovesníkmi. Úprimné ďakujem všetkým **žiakom** za to, že sa stali vzácnymi poslami dobra a žičlivosti.

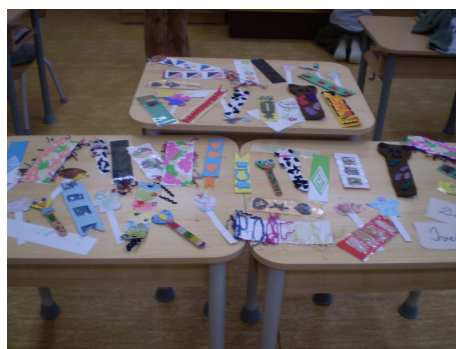
Výber z hodnotení základných škôl a stredných škôl

Základné školy (výmena záložiek s českou partnerskou školou)

„Žiaci tretieho a štvrtého ročníka našej školy sa v mesiaci október zúčastnili česko-slovenského projektu Záložka do knihy spojuje školy. Našou partnerskou školou sa stala Základná škola z Prahy 3. Deti sa so svojimi triednymi učiteľkami s chuťou pustili do práce a rôznymi technikami vytvorili nádherné záložky. Na konci októbra sa deti dočkali odmeny - kamaráti z Prahy poslali záložky... Žiaci spoznali, že označiť si prečítané krásnou záložkou od priateľa je veľmi príjemné. Spolupráca s pražskou školou bola pre deti oživením školského života, preto sme sa rozhodli, že budeme v spolupráci pokračovať a našou ďalšou aktivitou bude vytvorenie vianočných pozdravov.“

Katarína Kučáková, Základná škola s MŠ Dlhé Pole

„S našou partnerskou školou v Krnove (ZŠ na ul. Hlubočickej) sme si vymenili záložky. Tvorba záložiek deti veľmi zaujala – každé dieťa chcelo vyrobiť čo najkrajšiu záložku pre „neznámeho kamaráta“. Odmenou pre všetky deti bol balíček plný rôznych záložiek, z ktorého si každý vybral jednu pre seba.“

Jana Veselovská, Základná škola internátna s narušenou komunikačnou schopnosťou v Jamníku

„Výborný projektový nápad. Aj takto sa dá komunikovať, zviditeľňovať sa, dať možnosť žiakom prejavovať svoj talent, nápady, získať vedomie, že aj malým darčekom urobíme radosť neznámemu, tomu na druhej strane. Sme presvedčení, že radosť bola na oboch stranách, tešili sa nielen darca, ale aj obdarovaný.“

Helena Nechalová, Základná škola, Školská, Kamenec pod Vtáčnikom

„S veľkou radosťou sme sa zapojili do projektu Záložka do knihy spojuje školy. Keďže sa naša škola nachádza priamo v nemocnici, navštevujú ju deti choré, telesne postihnuté, či inak zdravotne oslabené. Nevšedný projekt nám všetkým urobil radosť.“

Viera Lukačová, Základná škola pri zdravotníckom zariadení, Nám. L. Svobodu, Banská Bystrica

„Tento projekt sa žiakom veľmi páčil. Snažili sme sa vytvoriť záložky nie veľmi tradičného tvaru, práce boli nápadité, vytvorené technikami koláže a kresby, perokresby... Našou kontaktnou školou sa stala škola Na Chodovci v Prahe. S touto školou sme sa skontaktovali a komunikovali prostredníctvom e-mailov. Dokonca sme sa dohodli aj na ďalšej spolupráci, kde si budeme vzájomne písať listy, aby si žiaci mohli porovnať český a slovenský pravopis,“

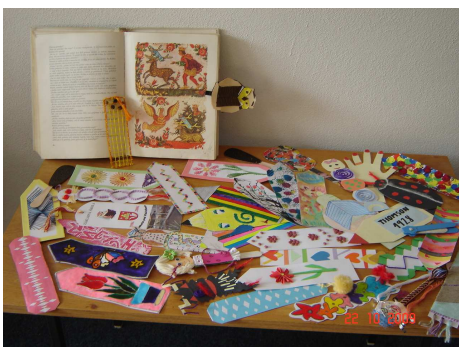
a taktiež aj ďalšie výtvarné práce, najbližšie to budú vianočné pozdravy... Sme veľmi radi, že sme sa mohli zapojiť do tohto projektu, pretože sme získali nových priateľov... “

Jana Šturmová, Základná škola s MŠ, Kláčany

„Naše deti boli z tohto projektu nadšené. S chuťou a zábavou tvorili na hodinách výtvarnej výchovy rôzne druhy záložiek. Motívy a tvary záložiek sme nechali na nich a každý sa prejavil ako kreatívny s veľkým množstvom nápadov... S partnerskou školou sa nám výborne spolupracovalo... Myslíme si, že aj toto je forma, ako ukázať deťom, že čítanie kníh je stále veľmi aktuálne a dokonca čítať knihu s krásnou záložkou je aj lákavé.“

Alexandra Marková, Spojená škola ZŠ a Gymnázium, Tilgnerová, Bratislava

„Členovia literárno-dramatického krúžku sa rozhodli, že sa pokúsia niečo podobné zorganizovať s našou partnerskou školou (ZŠ Frýdek – Místek) aj počas Vianoc – chceme zaslať našim kamarátom vianočné pohľadnice. Navonok veľmi jednoduchý projekt, a aké nesie v sebe posolstvo! Ďakujeme zaň a tešíme sa na ďalšie podobné projekty.“

Erika Cipovová, Základná škola, Lehota pod Vtáčnikom

„Naše deti veľmi bavila práca, vytvorili krásne záložky a tie sme spoločne s listom pre deti poslali do Opavy. Nemuseli sme dlho čakať a v priebehu týždňa nám prišli krásne záložky od detí z Čiech spolu s pekným listom podpísaným všetkými deťmi, ktoré záložky vytvorili. Veríme, že naše záložky sa veľmi páčili a deti v Čechách si pri čítaní vždy spomenú na kamarátov zo Slovenska. Týmto sa chcem poďakovať aj Vám za peknú akciu, pretože v dnešnej dobe plnej internetu a filmov je stále veľa detí, pre ktoré je čítanie vzácnosťou. A tiež obdarovať iné deti vlastnoručne vyrobenou záložkou je pre deti motivujúce.“
Ingrid Slezáková, Základná škola, Kubranská, Trenčín

Základné školy (výmena záložiek medzi slovenskými školami)

„Z Trnavy hlásime hotovo! Splnili sme cieľ, ktorý sme si určili. Na hodinách výtvarnej výchovy, pracovného vyučovania, etiky a triednických hodinách sme všetci pracovali ako usilovné včeličky... Ďakujeme Vám, že ste pripravili takúto zaujímavú akciu a umožnili ste nám zúčastniť sa na jej realizácii.“
Darina Vojvodová, Základná škola, Vančurova, Trnava

„Česko-slovenský projektu Záložka do knihy spojuje školy, bol projekt pre deti pútavý, obohacujúci, nenáročný, kreatívny. Škoda len, že nebol česko-slovenský, čo bolo miernym rozčarovaním, ale na výkone žiakov sa to neodrazilo. Tvorili s chuťou a s nadšením. Záložku som tvorila na dvojhodinovke výtvarnej výchovy so žiakmi tretieho ročníka, netradičnou technikou, kresbou tušom a pastelom na drevené lekárske paličky. Práca deti bavila a mali radosť z výsledku. Každá záložka je originál.“

Alena Pešinová, Základná škola, Hlboká cesta, Bratislava

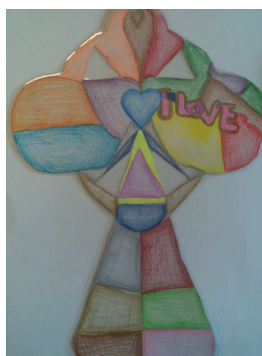
„Chceli by sme sa touto cestou s Vami podeliť o pocity pri tvorbe záložiek pre našu partnerskú školu, ktorou bola Základná škola s MŠ Oravské Veselé. Naše deti od 1. až po 4. ročníka základnej školy sa popasovali s dosť náročnou prácou. Boli veľmi radi a s napätím čakali, aké darčeky dostanú od družobnej školy. Zatiaľ ich máme vystavené na našej školskej nástenke, no každý žiak si už pomaly brúsi zuby na tú svoju. Myslíme si, že by v dnešnej pretechnizovanej dobe nezaškodilo viacej takýchto aktivít a akcií s manuálnou zručnosťou žiakov. Ďakujeme.“

Viera Mihoková, Základná škola s MŠ Červená Voda, Sabinov

„Podarilo sa nám so žiakmi vytvoriť niekoľko ozaj originálnych záložiek, na ktorých deti pracovali s veľkým záujmom. Ich snaha bola o to väčšia, že záložky mali slúžiť ako darček. Záložky sme odoslali po dohode našej partnerskej škole v Starej Kremničke. Potešila nás zásielka záložiek zo Starej Kremničky. Spolu s ňou sme dostali aj fotografiu detí, ktoré sa podieľali na ich tvorbe. Chceme nadviazať kontakt s týmito deťmi, keď si v rámci informatickej výchovy vytvoríme mailové adresy. Záložky sme vystavili v našej školskej knižnici, kde si ich deti pri návšteve knižnice mohli pozrieť.“

Ludmila Kolenčíková, Základná škola s MŠ, Oravská Lesná

„...sme poslali základnej škole do Poruby záložky aj s pekným pozdravom a informáciami o nás. Takisto aj oni nám zaslali množstvo pekných záložiek aj s informáciami o škole a obci. Obdržali sme aj malé propagačné kalendáre na rok 2010. Z tejto aktivity sme mali úprimnú radosť, pretože sme mohli propagovať našu školu a naše práce.“

Zuzana Kosztolányiová, Základná škola s MŠ Jasová

„Dovoľte mi, aby som vám poďakovala za krásny projekt. Do projektu sa zapojili žiaci celej školy v spolupráci s pedagógmi. Pri výrobe záložiek využili rôzne techniky a spracovali rozlične témy, či už z rozprávok, alebo z regiónu, v ktorom žijeme.“

Jana Lapšová, Základná škola Valaská Belá

„Našou partnerskou školou bola ZŠ, Bosonožská, Brno, od ktorej sme dostali záložky, ktoré boli pekne a originálne výtvarne spracované a niektoré obsahovali aj posolstvá žiakov partnerskej školy, týkajúce sa významu čítania (napríklad čítanie obohacuje fantáziu, tvorivosť, slovnú zásobu). Naše knižné záložky boli vypracované rôznymi výtvarnými technikami – deti využívali techniku práce s papierom, špeciálnymi farbami na sklo, pracovali s textilom... Pripojili aj svoje posolstvá Pekné čítanie na dobrú noc, Pekná knižka pred spaním... Deťom sa táto aktivita páčila – niektorí sa so svojím „dielkom“ len ťažko lúčili, potešilo ich však, že môžu svojím darčekom a posolstvom urobiť radosť aj iným deťom. Podľa nášho názoru ide o úspešný projekt – rozvíja v deťoch dobrý pocit z prijímania i darovania.“

„Projekt mal na škole veľký úspech. Najprv sa zapojili žiaci štvrtého ročníka, potom aj ostatní žiaci. Výroba záložiek ich veľmi bavila. Predbiehali sa vo vyrobení najzaujímavejšej záložky. Motivovalo ich aj to, že záložky budú vymenené s partnerskou školou... Dúfame, že podobný projekt sa uskutoční aj na budúci rok. Radi sa zapojíme.“

Anna Zásadná, Základná škola, Lastomír

„V úvode chcem poďakovať za tento projekt. Mňa potešil o to viac, že som mohla spojiť predmety slovenský jazyk a literatúra s výtvarnou výchovou. Žiakom sa nápad veľmi páčil. Okrem toho, že sme ich vytvárali na výtvarnej výchove, deti si aj samé hľadali na internete a v časopisoch nové nápady a námety na ich tvorbu...“

Terézia Bulejová, Základná škola s MŠ, Čadca – Horelica

„Projekt Záložka do knihy spojuje školy sa v našej škole veľmi vydaril. Vymenili sme si 170 záložiek so ZŠ Beňovského v Bratislave. S kolegyňou sme si vymenili niekoľko mailov.“

Jana Procházková, Základná škola sv. Don Bosca v Zlatých Moravcoch

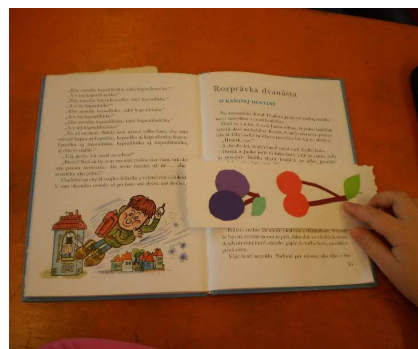
„Podľa mňa bol tento projekt skvelý. S našou družobnou školou (ZŠ s MŠ Spišská Stará Ves) sme sa dohodli na osobnej návšteve a výmene skúseností. S našimi žiakmi by sme ich mali navštíviť v mesiaci apríl 2010, keď budeme s Škole prírody v Tatranskej Lesnej, takže sa veľmi tešíme na návštevu.“

Katarína Kadárová, Základná škola s MŠ, Lubeľa

„Veľmi radi sme sa zapojili do vášho projektu. Žiaci našej školy na hodinách výtvarnej výchovy s nadšením tvorili záložky pre našu partnerskú školu...“

Alena Fábryová, Základná škola, Mauerova, Krompachy

„Žiaci Spojenej školy vo Svidníku na hodinách výtvarnej výchovy vytvorili ľubovoľnou technikou cca 180 záložiek do kníh. Tie spolu so sprievodnými listami, v ktorých sa triedy predstavili, písali o aktivitách v škole, opísali mesto, v ktorom bývajú... zaslali partnerskej Základnej škole v Zákopčie. Takto sa vytvorili priateľské vzťahy, ktoré určite budeme ďalej rozvíjať, napríklad zasielaním vianočných pozdravov, pozdravov ku Dňu učiteľov, Ku Dňu detí. Na záver by som chcela skonštatovať, že projekt Záložka do knihy spojuje školy zblížil ľudí v pravom slova zmysle.“

Valika Brudňaková, Spojená škola, Základná škola, Svidník

„Žiaci aktívne vyrábali záložky pre žiakov z Červenej vody a boli radi, že ich záložky poslúžia deťom pri čítaní kníh... S partnerskou školou sme sa dohodli na dlhšej spolupráci a sme radi, že sme prostredníctvom projektu našli nových čitateľských priateľov.“

Erika Kureková, Základná škola s MŠ, Oravské Veselé

„Deti pracovali s chuťou, pretože vopred boli motivovaní pre koho zhotovujú záložky. Na výrobu záložiek použili rôzny materiál – farebný papier, vodové farby, stužky... Radi podporujeme takéto aktivity a dúfame, že sa zapojíme aj v budúcnosti.“

Silvia Harviľáková, Základná škola, Hlinné

„Našou partnerskou školou bola Základná škola Gbely. Naše spoločné aktivity: vymenili sme si záložky, našim partnerom sme poslali publikáciu o našej škole a materiály o osobnostiach našej obce – L. Podjavorinskej a R. Macúchovi, poslali sme im počítačové prezentácie o osobnostiach našej obce, žiaci našich škôl sa spojili na nete a komunikovali spolu, pozreli sme si weby našich škôl a obcí... Výborný nápad, ktorý môže v budúcnosti spojiť školy a motivovať ich k činnosti...“

Ludmila Šupáková, Základná škola nár. um. L. Podjavorinskej s MŠ, Bzince pod Javorinou

„Záložky do knihy vyrábali žiaci 5. ročníka na hodinách literatúry. Žiaci pracovali s radosťou, boli plní nápadov a tešili sa na záložky, ktoré dostanú od žiakov partnerskej školy.“

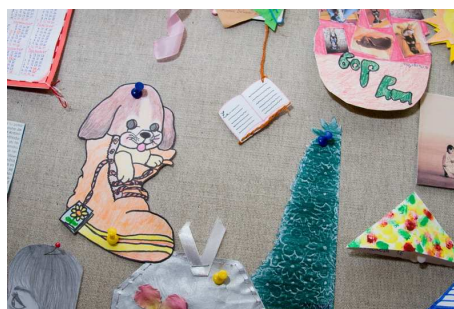
Viera Kaníková, Základná škola, Ul. Dr. Janského, Žiar nad Hronom

„Naša škola sa zapojila do projektu Záložka do knihy spája školy v veľkom nadšení. Žiaci vyhotovovali záložky počas vyučovacích hodín výtvarnej výchovy a v popoludňajších hodinách v školskej knižnici. Popri tom si spestrili čas čítaním rozprávok a hneď aj vyskúšali funkčnosť záložiek... Naším žiakom záležalo na tom, aby sa ich vlastnoručne vyrobené záložky páčili žiakom našej partnerskej školy.“

Katarína Smaržiková, Základná škola, Hrnčiarska, Stropkov

Stredné školy (výmena záložiek medzi slovenskými školami)

„Realizácia projektu prebehla bez akýchkoľvek problémov a žiaci sa s radosťou pustili do výroby záložiek... Záložky sme si vymenili so Strednou odbornou školou knihovníckych a informačných štúdií v Bratislave. Poslali nám krásne záložky, ktoré máme teraz vystavené v priestoroch školy a neskôr si ich žiaci rozdelia medzi sebou.“

Zuzana Brodňanová, Gymnázium, Hlinská, Žilina

„Pri tvorení našich spoločných záložiek sme mysleli na našich kamarátov z Topolčanoch. Poslali sme im aj e-mailové adresy, aby sme mohli komunikovať aj po skončení tohto projektu. Pri finalizácii sme sa v triede ešte viac skamarátili, pretože sme pracovali v skupinách...“

Žiaci Obchodnej akadémie, Štefánikova, Humenné

„Vytvorili sme si priestor na hodine slovenského jazyka a literatúry, spojili s besedou o prečítanej knihe. Hlavne sa však tvorilo na hodinách francúzskeho jazyka, kde rôzne konverzačné témy lákajú žiakov vyjadriť sa aj kreslením. V rámci slovnej zásoby opisovali svoju záložku. Tí, ktorí záložku chceli ešte vylepšiť alebo vytvoriť novú, dokončili ju doma... Neskrývanú radosť prejavili zo záložiek, ktoré nám poslali žiaci Obchodnej akadémie v Humennom. Vymenili si e-mailové adresy a pevne veríme, že záložka upevní priateľstvo medzi žiakmi a školami.“

Mária Bobošíková, Obchodná akadémia, Topolčany

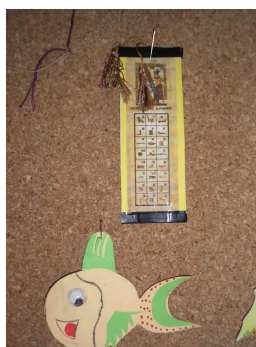
„Žiaci sa aktívne zapojili do práce, vyrobili záložky podľa vlastného umeleckého cítenia a fantázie. Zároveň sa veľmi potešili záložkám, ktoré sme dostali z našich partnerských škôl. Veríme, že aj tento projekt prispeje k tomu, aby žiaci viac čítali.“

Alena Paštrnáková, Renáta Juhásová, Gymnázium Fr. Švantnera, Nová Baňa

„Tento projekt som privítala veľmi pozitívne hlavne preto, lebo na našej škole vyučujem predmet Umenie a kultúra. Moji žiaci pracovali podľa svojich možností a schopností... Myslím, že projekt splnil svoj cieľ, aj keď som dúfala, že nadviažeme spoluprácu so školou v Českej republike.“

Eva Miklovičová, Gymnázium I. Kupca, Hlohovec

„Váš projekt sme robili radi, je to dobrá myšlienka... Na našej škole sme tvorili rôzne propagačné a reklamné materiály. Každý žiak vytvoril jednu záložku ručne, druhu vytváral na počítači najčastejšie v programe Zoner Callisto.“

Jarmila Rothová, Súkromná stredná odborná škola, Skalica

„Sme radi, že sme sa mohli zapojiť do vášho projektu, žiaci mali naozaj radosť pri ich vytváraní i následnom obdarúvaní. Záložky žiaci vytvorili v rámci tvorivého popoludnia.“

Emília Ondrejovičová, Alena Haroníková, Odborné učilište, Praktická škola, Prievidza

„Myšlienka – urobiť si vlastné záložky a darovať ich druhým sa mi veľmi zapáčila. Oslovila aj prvákov a druhákov našej školy, ktorí s radosťou pripravovali záložky pre našu partnerskú školu.“

Eva Fülöp, Stredná odborná škola – Szakközépiskola, Grešákova, Košice

Mgr. Rozália Cenigová
ústredná metodička pre školské knižnice

Príloha č. 3 Vyhodnotenie 5. ročníka *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 26. októbra 2009

**Vyhodnotenie 5. ročníka
„Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“
k Medzinárodnému dňu školských knižníc
26. októbra 2009**

Dňa 29. septembra 2009 vyhlásila Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave 5. ročník *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 26. októbra 2009 na tému *Školské knižnice: Veľký obraz – divadelné stvárnenie najzaujímavejšieho príbehu*.

Osobnú záštitu nad súťažou prevzal podpredseda vlády a minister školstva Slovenskej republiky Ján Mikoš.

Propagácia súťaže

Súťaž propagovala Slovenská pedagogická knižnica, vyššie územné celky, krajské školské úrady, Metodicko-pedagogické centrum prostredníctvom webových stránok a printových médií.

Priebeh súťaže

Podmienkou súťaže bolo, aby **školská knižnica zorganizovala podujatie k Medzinárodnému dňu školských knižníc na tému Školské knižnice: Veľký obraz – divadelné stvárnenie najzaujímavejšieho príbehu práve 26. októbra 2009**. Stručný popis tohto podujatia mala zaslať poštou do 31. októbra 2009 na adresu Slovenskej pedagogickej knižnice, Hálova 6, 851 01 Bratislava, spolu s povinnými údajmi (názov a sídlo školy, meno školského knihovníka, počet účastníkov, hodnotenie podujatia vedením školy a žiakmi školy, 2 – 4 fotografie z priebehu podujatia).

Vyhodnotenie súťaže

Do súťaže sa prihlásilo **281 školských knižníc**, z toho **253 školských knižníc** v základných školách a **28 školských knižníc** v stredných školách, a **1 nesúťažiaci subjekt** (materská škola).

Odborná komisia **nehodnotila podujatie 17 školským knižniciam a 1 nesúťažiacemu subjektu**. Dôvodom vyradenia z hodnotiaceho kola boli formálne chyby (napríklad nedodržanie termínu podujatia – 26. október 2009, odoslanie popisu podujatia po uzatvorení súťaže, nesúlad medzi uvádzaním termínu realizácie podujatia školskou knihovničkou a riaditeľkou školy).

Do hodnotiaceho kola súťaže postúpilo **264 školských knižníc**, z toho **242 školských knižníc** v základných školách a **22 školských knižníc** v stredných školách.

Odborná komisia, zložená zo zástupcov vyhlasovateľa súťaže, Ministerstva školstva SR a školských knižníc hodnotila každé podujatie v troch kategóriách.

V kategórií A sa hodnotilo, či bolo **podujatie v súlade s témou Školské knižnice: Veľký obraz – divadelné stvárnenie najzaujímavejšieho príbehu**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 10 bodov po 0 bodov.

V kategórií B sa hodnotila **originalita a vtipnosť realizovaného podujatia**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 10 bodov po 0 bodov.

V kategórií C sa hodnotila **úroveň popisu podujatia po formálnej stránke – úplnosť povinných údajov** (názov a sídlo školy, meno školského knihovníka, počet účastníkov, hodnotenie podujatia vedením školy a žiakmi školy, 2 – 4 fotografie z priebehu podujatia), a to hodnotiacimi známkami v škále od 4 bodov po 0 bodov.

Po sčítaní bodov udelených jednotlivými členmi odbornej komisie bolo určené výsledné poradie.

Cena súťaže

Odborná komisia udelila **prvé miesto** s finančnou odmenou **1 000 €** (30 126,- Sk), **druhé miesto** s finančnou odmenou **830 €** (25 004,58 Sk), tretie miesto s finančnou odmenou **664 €** (20 003,66 Sk), štvrté miesto s finančnou odmenou **498 €** (15 002,72 Sk), piate až desiate miesto s finančnou odmenou **428 €** (12 893,93 Sk).

Vít'azi súťaže

1. miesto – Základná škola, Čaklov – 70 bodov

(Zorganizovali viacero aktivít, napríklad dramatizáciu rozprávok, básní a povestí – *Veľká repka, O rukavičke, O myške, Už ho vezú, Jožko Pletko, O tatranskom zlatom jeleňovi* – prostredníctvom ktorej žiaci prezentovali svoju fantáziu, tvorivosť a celkový záujem o literatúru; hudobno-recitačné vystúpenie *VIKTOR*, v ktorom si žiaci cez zhudobnené literárne príbehy, povesti a básne vytvárali emocionálny most k literatúre; zábavno-náučný program s literárnym kritikom Martinom Kubečkom, v ktorom žiaci „cestovali“ jednotlivými vývinovými obdobiami literatúry s piesňou na perách.)

2. miesto – Špeciálna základná škola, Kováčska, Gelnica – 69 bodov

(Zorganizovali podujatie *Z rozprávky do rozprávky*, v rámci ktorého si žiaci v spoločnosti vodníka Samka zahrali rozprávky, napríklad *O psíčkovi a mačičke, Smelý zajko*. Putovanie *Z rozprávky do rozprávky* ukončili tvorbou leporela – vystrihovali, lepili, kreslili zajka, mačičku a psíčka, ktorí spolu s nimi zažívali dobrodružstvo.)

3. miesto – Základná škola, Farská lúka, Fil'akovo – 68 bodov

(V rámci podujatia sa prezentoval 1. – 8. ročník dramatizáciou zaujímavých príbehov, rozprávok a balád, napríklad *O Pampúšikovi, Farebná rozprávka, Jablčnica, Tri citróny, Jeden otec dobrý, Turčin Poničan*. Dopoludňajšie podujatie otvoril divadelný krúžok Rapkáčik, ktorý zahral hru o lenivých bosorkách.)

4. miesto – Základná škola s MŠ, Vývojová, Bratislava – Rusovce – 65 bodov

(Zorganizovali podujatie *Kvetné mesto*, v rámci ktorého si jednotlivé triedy pripravili dramatizáciu rôznych príbehov z knihy *Nevedkove dobrodružstva* od spisovateľa Nikolaja Nosova.

5. miesto – Základná škola s MŠ, Hurbanov rad, Vrbovce – 64 bodov

(Zorganizovali podujatie *Rozprávková krajina*, v rámci ktorého žiaci vytvárali a ilustrovali rozprávkové domčeky pre svojich obľúbených hrdinov, ktorých ostatným predstavili v zdramatizovanej podobe.)

6. miesto – Základná škola, Turzovka – Bukovina – 63 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom *Šlabikárovo*, v rámci ktorého žiaci 2. a 4. ročníka vystúpili s bábkovým divadlom na motívy rozprávok *Chalúpka a zvieratká*, *Snehulienka a sedem trpaslíkov*. Sprievodnými aktivitami pre prváčikov za pomoci šiestakov bolo čítanie písmenok zo *Šlabikára*, priradovanie čísiel k vyobrazeným predmetom, zvieratkám, chrobákom, riešenie hlavolamov, hádaniek a rôzne súťaže motivované jednotlivými zvieratkami z rozprávky *Chalúpka a zvieratká*.

7. miesto – Základná škola, Dolné lúky, Brezová pod Bradlom – 62 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom *Naše rozprávko*, v rámci ktorého sa žiaci 2. ročníka predstavili divadielkom poézie podľa literárnej predlohy *O kozliatkach* od básnika Milana Rúfusa. Skupiny žiakov pomenovaných podľa rozprávkových bytostí (*Osmijankovci*, *Popolušky*, *Snehulienky*, *Smelí zajkovia*, *Dráčikovia* a iní) vytvárali básne a rozprávky na vopred určené slová, ktoré prezentovali pred širokým publikom. Podujatie bolo ukončené divadelným stvárnením rozprávky *Ako stará mať prekabátila vlka* v podaní pani učiteľiek.

8. miesto – Základná škola, Malinovského, Partizánke – 61 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom *Na návšteve u Ezopa alebo ako pomôcť osamelej vrane*, v rámci ktorého si jednotlivé triedy pripravili rôzne bájky, ktoré predviedli v skupinovej dramatizácii. Sprievodnými aktivitami boli tvorivé výtvarné dielne, v ktorých žiaci maľovali ilustrácie k bájkam, vytvárali komiks k danej téme, záložky s poučením a obrázkami z prečítaných bajok.

9. miesto – Základná škola, Tribečská, Topoľčany – 59 bodov

(Pripravili a prezentovali dramatizáciu slovenských rozprávok a balád, napríklad *Myšky*, *myšky utekajte*, *Červená čiapočka*, *Maťko a Kubko*, *Popoluška*, *Išli hudci horou*. Sprievodnou aktivitou bola súťaž v rétorike *Slovo žije v reči, dokáž to!*)

10. miesto – Základná škola, Za zámkom, Víglaš – 57 bodov

(V rámci podujatia žiaci 5. – 9. ročníka pripravili dramatizáciu *Kuba*, žiaci 2. ročníka zahrli zdramatizovaný príbeh *Rozprávka o hore*, žiaci 3. ročníka rozprávku *O perníkovej chalúpke*, žiaci 4. ročníka odohrali tri predstavenia: *O červenej čiapočke*, *Ako sa líštička vydávala* a *O troch prasiatkach*.

Hodnotiaca tabuľka

Poradové číslo	Číslo projektu	Názov a sídlo školy	Počet bodov	Poznámka
1.	277.	Základná škola 094 35 Čaklov 495	70	
2.	81.	Špeciálna základná škola, Kováčska 12 056 01 Gelnica	69	
3.	15.	Základná škola, Farská lúka 64/A 986 01 Fiľakovo	68	
4.	181.	Základná škola s MŠ, Vývojová 228 851 10 Bratislava - Rusovce	65	
5.	61.	Základná škola s MŠ, Hurbanov rad 147 906 06 Vrbovce	64	
6.	195.	Základná škola 023 54 Turzovka - Bukovina 305	63	

7.	10.	Základná škola, Dolné lúky 357 906 13 Brezová pod Bradlom	62	
8.	256.	Základná škola, Malinovského 1160/31 958 06 Partizánske	61	
9.	90.	Základná škola, Tribečská 1653/22 955 01 Topoľčany	59	
10.	64.	Základná škola, Za zámkom 436 962 02 Viglaš	57	
11.	209.	Základná škola, Nábrežná 95 940 57 Nové Zámky	56	
11.	74.	Základná škola s MŠ 966 71 Župkov 18	56	
11.	36.	Základná škola s MŠ 065 11 Kolačkov	56	
11.	16.	Katolícka spojená škola sv. Vincenta de Paul 934 05 Levice	56	
11.	11.	Základná škola s MŠ, Čadca - Horelica 022 01 Čadca	56	
12.	184.	Základná škola s MŠ 044 43 Budimír 11	54	
13.	147.	Základná škola s MŠ 029 63 Mútne 224	53	
13.	142.	Základná škola 086 04 Kružlov 94	53	
13.	51.	Základná škola, Športová 470 900 46 Most pri Bratislave	53	
13.	32.	Základná škola s MŠ, Fraňa Kráľa 2086/2 058 01 Poprad - Veľká	53	
14.	261.	Základná škola, Bernolákova 1061 093 01 Vranov nad Topľou	52	
14.	221.	Základná škola Lúčna, Nám. Jána Pavla II. 827/26 093 01 Vranov nad Topľou	52	
14.	153.	Základná škola s MŠ, Školská 16 053 21 Markušovce	52	
14.	141.	Základná škola sv. D. Savia, Školská 386 018 41 Dubnica nad Váhom	52	
14.	95.	Základná škola 951 96 Jedľové Kostolany 75	52	
14.	70.	Základná škola G. Drozda s MŠ 972 32 Chrenovec - Brusno	52	
14.	69.	Základná škola, SNP 1 066 01 Humenné	52	
14.	65.	Základná škola s MŠ, Hradná 342 033 01 Liptovský Hrádok	52	
15.	253.	Základná škola, Mlynská 697/7 091 01 Stropkov	51	
15.	97.	Základná škola, Benkova 34 949 11 Nitra	51	
15.	72.	Základná škola s MŠ 972 01 Bojnice	51	
16.	183.	Základná škola s MŠ 067 73 Ubľa 120	50	

16.	105.	Základná škola s MŠ, Komenského 133 925 52 Šoporňa	50
16.	93.	Základná škola, Nábrežie mládeže 5 949 01 Nitra	50
17.	213.	Základná škola 093 01 Čičava 34	49
17.	211.	Základná škola, Pribinova 1 953 01 Zlaté Moravce	49
17.	203.	Špeciálna základná škola, Levočská 22 064 01 Stará Ľubovňa	49
17.	189.	Základná škola s MŠ 029 62 Oravské Veselé 377	49
17.	92.	Základná škola 908 63 Radošovce 338	49
17.	60.	Základná škola s MŠ 919 33 Trakovice 10	49
17.	12.	Základná škola 018 15 Prečín 106	49
17.	9.	Základná škola s MŠ 919 42 Voderady 160	49
18.	220.	Základná škola Matky Alexie, Palackého 1 811 02 Bratislava	48
18.	216.	Základná škola, Nám. mládeže 587/17 960 01 Zvolen	48
18.	202.	Základná škola B. Krpelca, T. Ševčenku 3 085 01 Bardejov 1	48
18.	200.	Základná škola, Školská 212 059 92 Huncovce	48
18.	156.	Základná škola 090 11 Vyšný Orlík 84	48
18.	131.	Základná škola B. Bartóka s VJM, Bratislavská 622/38 932 01 Veľký Meder	48
18.	77.	Základná škola 976 44 Mýto pod Ďumbierom	48
18.	49.	Základná škola, T. J. Moussona 4 071 01 Michalovce	48
18.	45.	Základná škola internátna pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou 033 01 Jamník 42	48
18.	33.	Základná škola V. Beniaka s MŠ, Školská 185/13 956 33 Chynorany	48
18.	6.	Základná škola, Budatínska 61 851 06 Bratislava	48
18.	1.	Základná škola, Škultétyho 2326/11 955 01 Topoľčany	48
19.	218.	Špeciálna základná škola internátna, Mičurova 364/1 014 01 Bytča	47
19.	190.	Základná škola 013 03 Krasňany 19	47
19.	174.	Základná škola E. Schreiberova, Schreiberova 372 020 61 Lednické Rovne	47
19.	140.	Základná škola R. Dilonga, Hviezdoslavova 823/7 028 01 Trstená	47

19.	134.	Základná škola s MŠ 072 34 Zalužice 450	47	
19.	122.	Základná škola, Rastislavova 416/4 971 01 Prievidza	47	
19.	46.	Stredná odborná škola podnikania, Strenčianska 20 851 06 Bratislava	47	
19.	19.	Základná škola s MŠ, Hargašova 5 841 06 Bratislava	47	
19.	5.	Základná škola internátna pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, Vlastenecké nám. 1 851 01 Bratislava	47	
20.	255.	Základná škola, Francisciho 11 054 01 Levoča	46	
20.	237.	Základná škola 956 02 Vyhne 111	46	
20.	212.	Základná škola s MŠ 023 31 Rudinská 115	46	
20.	206.	Základná škola s MŠ, Štúrova 276 018 53 Bolesov	46	
20.	197.	Základná škola, Hlavná 90/46 082 16 Záhradné	46	
20.	139.	Základná škola, Májové nám. 1 080 01 Prešov	46	
20.	136.	Základná škola, Šmeralova 25 080 01 Prešov	46	
20.	135.	Gymnázium Š. Moyses, Školská 13 045 17 Moldava nad Bodvou	46	
20.	111.	Základná škola, Rozmarínová 1 945 01 Komárno	46	
20.	84.	Základná škola s MŠ 034 74 Liptovské Revúce 232	46	
20.	71.	Základná škola, Lúčna 8 985 52 Divín	46	
20.	67.	Základná škola - Grundschule, Hlavná 121 056 01 Gelnica	46	
20.	47.	Základná škola s MŠ 029 54 Krušetnica 83	46	
21.	187.	Základná škola, Mládežnícka 1343 023 02 Krásno nad Kysucou	45	
21.	159.	Základná škola s MŠ 018 57 Mikušovce 16	45	
21.	117.	Základná škola, Hlavná 787/25 930 39 Zlaté Klasy	45	
21.	109.	Základná škola, Veternicova 20 841 05 Bratislava	45	
21.	54.	Základná škola, V. Paulínyho - Tótha 32 905 01 Senica	45	
22.	241.	Základná škola s MŠ 023 04 Stará Bystrica 980	44	
22.	217.	Základná škola s MŠ 072 61 Porúbka pri Sobranciach 20	44	
22.	204.	Základná škola, Štúrova 341 094 31 Hanušovce nad Topľou	44	

22.	199.	Základná škola, Karpatská 1 010 08 Žilina	44	
22.	186.	Základná škola 935 85 Demandice 131	44	
22.	172.	Základná škola, Medňanská 514/5 019 01 Ilava	44	
22.	138.	Gymnázium, Študentská 4 069 01 Snina	44	
22.	104.	Základná škola s MŠ, Hviezdoslavova 38 956 17 Solčany	44	
22.	101.	Základná škola, Slobody 2 987 01 Poltár	44	
22.	39.	Základná škola, Holíčska 50 851 05 Bratislava	44	
23.	239.	Základná škola, Vážska 399 018 63 Ladce	43	
23.	230.	Základná škola, Školská 394 013 12 Turie	43	
23.	219.	Stredná odborná škola, Košická 20 080 01 Prešov	43	
23.	201.	Základná škola, Československej armády 15 045 01 Moldava nad Bodvou	43	
23.	188.	Základná škola s MŠ 027 52 Párnica 198	43	
23.	166.	Základná škola s MŠ, Školská 311 059 34 Spišská Teplica	43	
23.	145.	Základná škola 020 62 Horovce	43	
23.	133.	Základná škola 1. - 4. roč. 082 37 Fričovce 21	43	
23.	123.	Základná škola 958 44 Klátova Nová Ves 351	43	
23.	116.	Cirkevná základná škola sv. Gorazda, Solivarská 49 080 05 Prešov	43	
23.	59.	Základná škola, Školská 482 966 01 Hliník nad Hronom	43	
23.	50.	Základná škola s MŠ 082 42 Bzenov	43	
24.	185.	Základná škola s MŠ Slovenského Továrištva 013 62 Veľké Rovne 302	42	
24.	165.	Základná škola 094 05 Holčíkovce	42	
24.	14.	Základná škola, Pankúchova 4 851 04 Bratislava	42	
25.	282.	Základná škola s MŠ, Pod lesíkom 082 22 Šarišské Michaľany	41	
25.	247.	Základná škola s MŠ 065 22 Mníšek nad Popradom	41	
25.	232.	Stredná zdravotnícka škola, Lichardova 1 909 01 Skalica	41	
25.	231.	Základná škola 094 01 Ondavské Matiašovce	41	

25.	214.	Spojená škola ZŠ a G, Tilgnerova 14 841 05 Bratislava	41
25.	196.	Základná škola, Pavla Mudroňa 3 036 01 Martin	41
25.	193.	Základná škola s MŠ J. Smreka 913 05 Melčice - Lieskové 377	41
25.	129.	Základná škola Ľudovíta Štúra, Pionierska 4 927 01 Šaľa	41
25.	126.	Základná škola s MŠ 094 01 Tovarné	41
25.	108.	Základná škola, Partizánska 6 957 01 Bánovce nad Bebravou	41
25.	83.	Základná škola, Záhorácka 95 901 01 Malacky	41
25.	8.	Základná škola, Šrobárova 20 080 01 Prešov	41
26.	243.	Špeciálna základná škola 082 22 Ostrovany 11	40
26.	227.	Základná škola 044 47 Vtáčkovce 1	40
26.	205.	Základná škola Jozefa Hanulu 034 84 Liptovské Sliače	40
26.	191.	Spojená škola, J. Fabiniho 3 052 01 Spišská Nová Ves	40
26.	179.	Spojená škola, Dúbravská cesta 1 845 25 Bratislava	40
26.	177.	Základná škola s MŠ 082 13 Tulčák 116	40
26.	167.	Základná škola Dr. Daniela Fischera 2 060 01 Kežmarok	40
26.	163.	Základná škola s MŠ, Školská 447/3 962 61 Dobrá Niva	40
26.	87.	Základná škola s MŠ, SNP 158/20 985 01 Kalinovo	40
27.	263.	Základná škola, Štúrova 231 061 01 Spišská Stará Ves	39
27.	233.	Základná škola, Komenského 2666/16 069 01 Snina	39
27.	226.	Základná škola 023 34 Lodno 67	39
27.	182.	Cirkevná základná škola s MŠ sv. Petra a Pavla 067 81 Belá nad Cirochou	39
27.	58.	Základná škola s MŠ 941 46 Trávnica	39
27.	26.	Základná škola, Školská 2 908 51 Holič	39
28.	246.	Základná škola s MŠ 065 12 Jakubany 151	38
28.	178.	Základná škola Pavla Dobšinského 979 01 Rimavská Sobota	38
28.	161.	Základná škola s MŠ 018 01 Udiča 248	38

28.	160.	Špeciálna základná škola, Michalská 39 053 21 Markušovce	38	
28.	130.	Základná škola, Školská 289 951 95 Obyce	38	
28.	121.	Základná škola A. Dubčeka, Majerníkova 62 841 05 Bratislava	38	
28.	103.	Základná škola, Malokarpatské námestie 1 841 03 Bratislava	38	
28.	94.	Základná škola s MŠ, J. V. Dolinského 2 036 08 Martin 8	38	
28.	66.	Základná škola Dominika Tatarku 018 26 Plevník - Drienové	38	
28.	62.	Základná škola, P. Dobšinského 5 971 01 Prievidza	38	
28.	56.	Obchodná akadémia, Scota Viatora 4 034 01 Ružomberok	38	
28.	53.	Základná škola s MŠ, Osloboditeľov 9 920 42 Červeník	38	
28.	22.	Základná škola Štvrtej sednice Tatrína, Pionierska 351 916 21 Čachtice	38	
28.	13.	Základná škola, Vajanského 2844/47 984 01 Lučenec	38	
29.	229.	Základná škola s MŠ 991 42 Hrušov 497	37	
29.	180.	Základná škola, Duchnovičova 480/29 068 01 Medzilaborce	37	
29.	176.	Základná škola, Konštantínova 1751/64 091 01 Stropkov	37	
29.	175.	Spojená škola, Základná škola, Centrálna 464 089 01 Svidník	37	
29.	152.	Základná škola s MŠ 027 55 Dlhá nad Oravou 110	37	
29.	150.	Základná škola Hany Zelinovej, Čachovský rad 34 038 61 Vrútky	37	
29.	148.	Základná škola, Novomeského 11 911 08 Trenčín	37	
29.	146.	Základná škola s MŠ Martina Hamuljaka 029 64 Oravská Jasenica 141	37	
29.	128.	Základná škola, J. Alexyho 1941/1 960 01 Zvolen	37	
29.	113.	Základná škola, Obchodná 5 078 01 Sečovce	37	
29.	30.	Základná škola, Školská 1 906 32 Jablonica	37	
29.	20.	Základná škola s MŠ 941 33 Kolta	37	
29.	7.	Základná škola s MŠ, Kostolná 28 919 35 Hrnčiarovce nad Parnou	37	
30.	262.	Základná škola, Školská 535/5 059 07 Lendak	36	
30.	248.	Základná škola Štefana Závodníka 018 22 Pružina 408	36	

30.	158.	Základná škola, Janka Palu 2 914 41 Nemšová	36	
30.	144.	Základná škola, Partizánska 362 951 51 Nová Ves nad Žitavou	36	
30.	120.	Spojená škola sv. Vincenta de Paul, Bachova 4 821 03 Bratislava	36	
30.	85.	Základná škola J. M. Petzvala, Moskovská 20 059 01 Spišská Belá	36	
30.	57.	Základná škola s MŠ, Komenského 279/32 026 01 Dolný Kubín	36	
30.	40.	Základná škola, P. O. Hviezdoslava 43 079 55 Veľké Kapušany	36	
30.	24.	Základná škola s MŠ Michala Rešetku 913 33 Horná Súča 242	36	
31.	242.	Bilingválne gymnázium C. S. Lewisa, Beňadická 38 851 06 Bratislava	35	
31.	208.	Základná špeciálna škola pre žiakov s narušenou schopnosťou 957 01 Brezolupy 30	35	
31.	155.	Základná škola 919 53 Dechtice 514	35	
31.	143.	Základná škola s MŠ Kráľovnej Pokoja, Heligovce 24 065 34 Veľká Lesná	35	
31.	100.	Základná škola, Slovanská 1415/7 017 07 Považská Bystrica	35	
31.	48.	Gymnázium Malacky, 1. mája 8 901 01 Malacky	35	
32.	168.	Základná škola s MŠ, Vitanová 90 027 12 Liesek	34	
32.	149.	Základná škola, Kežmarská 28 040 10 Košice	34	
32.	132.	Základná škola s MŠ 065 11 Nová Ľubovňa 493	34	
32.	119.	Súkromná základná škola, Starozagorská 8 040 23 Košice	34	
32.	114.	Základná škola, Komenského 8 073 01 Sobrance	34	
32.	79.	Spojená škola, Pod papierňou 085 01 Bardejov	34	
32.	63.	Základná škola, Školská 1123/29 957 01 Bánovce nad Bebravou	34	
32.	43.	Spojená škola, Mokrohájska 3 844 13 Bratislava	34	
32.	2.	Odborné učilište internátne 951 15 Mojmirovce	34	
33.	275.	Základná škola s MŠ O. Štefku, Štefánikova 432 013 03 Varín	33	
33.	215.	Základná škola s MŠ, Pionierska 697 908 45 Gbely	33	
33.	207.	Základná škola, Na Hôrke 30 949 11 Nitra	33	
33.	198.	Základná škola, Sídliisko II 1336 093 01 Vranov nad Topľou	33	

33.	173.	Základná škola s MŠ, Školská 35 976 97 Nemecká	33
33.	169.	Základná škola, Nábrežná 845 024 01 Kysucké Nové Mesto	33
33.	154.	Základná škola s MŠ 919 52 Dolné Dubové 213	33
33.	137.	Základná škola s MŠ 082 36 Lipovce 125	33
33.	127.	Základná škola, Važecká 11 080 05 Prešov 1	33
33.	34.	Základná škola J. A. Komenského, Nová cesta 9 941 10 Tvrdošovce	33
34.	249.	Základná škola s MŠ 913 03 Drietoma 453	32
34.	240.	Základná škola, Lichardova 24 010 01 Žilina	32
34.	170.	Základná škola - Grundschule, Štóska 183 044 25 Medzev	32
34.	106.	Základná škola, Poruba 55 972 11 Lazany pri Prievdzi	32
34.	99.	Základná škola, Školská 235/10 017 01 Považská Bystrica	32
34.	23.	Základná škola 925 55 Vinohrady nad Váhom	32
35.	192.	Základná škola, Nejedlého 2 052 05 Spišská Nová Ves	31
35.	89.	Základná škola s MŠ, Školská 8 059 18 Spišské Bystré	31
36.	274.	Základná škola, Kpt. Nálepku 855 915 01 Nové Mesto nad Váhom	30
36.	252.	Základná škola, Pieninská 27 974 11 Banská Bystrica	30
36.	210.	Stredná odborná škola záhradnícka, Brezová 2 921 01 Piešťany	30
36.	194.	Základná škola s MŠ 018 64 Košeca 243	30
36.	112.	Základná škola s MŠ 919 01 Suchá nad Parnou 55	30
36.	28.	Základná škola s MŠ, Hubeného 25 831 53 Bratislava	30
37.	276.	Základná škola s VJM V. Szombatyho Námestie slobody 141 980 02 Jesenské	29
37.	268.	Základná škola, Školská 285 908 43 Čáry	29
37.	225.	Základná škola 059 95 Toporec	29
37.	151.	Základná škola, Tatranská 10 974 11 Banská Bystrica	29
37.	125.	Základná škola, Juh 1054 093 36 Vranov nad Topľou	29
37.	96.	Základná škola, SNP 5 942 01 Šurany	29

37.	21.	Základná škola sv. Cyrila a Metoda 052 01 Spišská Nová Ves	29
37.	18.	Základná škola s MŠ 925 84 Vlčany	29
38.	265.	Základná škola s MŠ 059 94 Jurské	28
38.	260.	I. Základná škola, Sama Chalupku 313/14 971 01 Prievidza	28
38.	78.	Gymnázium Františka Švantnera, Bernolákova 9 968 01 Nová Baňa	28
39.	223.	Stredná odborná škola - Szakközépiskola, J. Majlátha 2 076 51 Pribeník	27
39.	98.	Základná škola, Lesnícka 1 080 05 Prešov	27
39.	76.	Základná škola Jozefa Horáka, Dobšinského 17 969 22 Banská Štiavnica	27
39.	42.	Základná škola, Gorazdova 1174/2 020 01 Púchov	27
40.	171.	Základná škola s MŠ R. Hečku 913 32 Dolná Súča 252	26
40.	124.	Základná škola, Považská Teplá 181 017 05 Považská Bystrica 5	26
40.	110.	Základná škola nár. um. L. Podjavorinskej s MŠ 916 11 Bzince pod Javorinou	26
41.	266.	Stredná priemyselná škola, Petöfiho 2 945 01 Komárno	25
41.	224.	Základná škola s MŠ, Hviezdoslavova 415/40 956 11 Ludanice	25
42.	270.	Základná škola 094 12 Banské 239	24
42.	245.	Základná škola, Požiarnická 3 040 01 Košice	24
42.	75.	Špeciálna základná škola, Záhradná 2 977 01 Brezno	24
43.	259.	Základná škola 913 06 Trenčianske Bohuslavice	23
43.	254.	Základná škola s MŠ, Školská 478 086 33 Zborov	23
43.	37.	Základná škola pri ZZ, Nám. L. Svobodu 4 974 09 Banská Bystrica	23
44.	267.	Základná škola s MŠ 072 13 Palín 104	22
44.	102.	Základná škola, Kráľovohofská 413 976 71 Šumiac	22
44.	55.	Stredná odborná škola, Ivanská cesta 21 823 75 Bratislava	22
44.	38.	Základná škola, Kukučínova 106 093 03 Vranov nad Topľou	22
45.	244.	Základná škola, Bernolákova 5 908 51 Holíč	21
45.	157.	Základná škola s MŠ 941 61 Michal nad Žitavou	21

46.	269.	Základná škola s MŠ 976 33 Poniky	20	
46.	251.	Súkromná stredná odborná škola, Dukelská 33 087 01 Giraltovce	20	
46.	115.	Gymnázium M. R. Štefánika, Slnecná 2 931 01 Šamorín	20	
46.	88.	Základná škola, Ul. energetikov 242/39 971 01 Prievidza	20	
46.	82.	Základná škola s MŠ, Cádrová 23 831 01 Bratislava	20	
46.	44.	Základná škola, Smetanov háj 286/9 929 01 Dunajská Streda	20	
47.	80.	Stredná odborná škola Majstra Pavla, Kukučínova 9 054 01 Levoča	19	
48.	228.	Základná škola 972 28 Valaská Belá 242	18	
48.	118.	Športové gymnázium, Trieda SNP 104 040 11 Košice	18	
49.	264.	Základná škola 044 81 Kysak 210	17	
49.	238.	Základná škola, Partizánska cesta 407 976 75 Jasenie	17	
50.	235.	Základná škola, Ul. sv. Michala 42 934 01 Levice	16	
50.	91.	Základná škola, Turnianska 10 851 07 Bratislava	16	
51.	164.	Základná škola 090 16 Cernina 30	15	
51.	52.	Základná škola, Tbiliská 4 831 06 Bratislava	15	
51.	31.	Základná škola, Sadová 620 905 01 Senica	15	
51.	27.	Stredná odborná škola knihovníckych a informačných štúdií, Kadnárova 7 934 14 Bratislava	15	
51.	3.	Gymnázium, M. R. Štefánika 16 940 01 Nové Zámky	15	
52.	258.	Základná škola, Okružná 2 974 04 Banská Bystrica	14	
52.	162.	Základná škola, Hrnčiarska 795/61 091 01 Stropkov	14	
53.	236.	Základná škola s MŠ 985 22 Cinobaňa 60	13	
53.	222.	Gymnázium, Bernolákova 37 942 01 Šurany	13	
54.	250.	Základná škola, Gašpara Haina 37 054 01 Levoča	9	
54.	25.	Gymnázium Alberta Einsteina, Einsteinova 35 852 03 Bratislava	9	
	4.	Materská škola, Hlboká č. 19 941 10 Tvrdošovce	0	nehodnotené
	17.	Stredná odborná škola, Bernolákova 383/10 908 51 Holič	0	nehodnotené

	29.	Stredná priemyselná škola elektrotechnická, Hálova 16 851 01 Bratislava	0	nehodnotené
	35.	Základná škola, Školská 4 900 24 Veľký Biel	0	nehodnotené
	41.	Súkromná základná škola - Škola u Filipa, J. Bakossa 5 974 01 Banská Bystrica	0	nehodnotené
	68.	Evanjelické kolegiálne gymnázium, Nám. legionárov 3 080 01 Prešov	0	nehodnotené
	73.	Základná škola, Hlavná 375 972 05 Sebedražie	0	nehodnotené
	86.	Gymnázium Jána Hollého, Na hlinách 30 917 01 Trnava	0	nehodnotené
	107.	Základná škola, Jána Bottu 27 917 93 Trnava	0	nehodnotené
	234.	Základná škola, Školská 192/8 972 44 Kamenec pod Vtáčnikom	0	nehodnotené
	257.	Základná škola, Gessayova 2 852 22 Bratislava	0	nehodnotené
	271.	Základná škola, Dončová 4 034 01 Ružomberok	0	nehodnotené
	272.	Základná škola s MŠ 067 12 Koškovce	0	nehodnotené
	273.	Základná škola, Hradné námestie 38 060 01 Kežmarok	0	nehodnotené
	278.	Stredná odborná škola - Szakközépiskola, Grešákova 1 040 01 Košice	0	nehodnotené
	279.	Špeciálna základná škola 082 63 Jarovnice 96	0	nehodnotené
	280.	Stredná zdravotnícka škola, Lipová 32 088 01 Humenné	0	nehodnotené
	281.	Základná škola s MŠ 020 51 Dohňany 468	0	nehodnotené

Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

4. medzinárodná konferencia

Zborník príspevkov 13. máj 2010

Zostavila Mgr. Rozália Cenigová

Neprešlo jazykovou úpravou

Typografická úprava Mgr. Rozália Cenigová

Vydala Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave, 2010

1. vydanie

Náklad 150 kópií

Nepredajné

ISBN 978-80-970092-2-9

EAN 9788097009229

ISBN 978-80-970092-2-9

EAN 9788097009229